

Wiadomości Uniwersyteckie

**Radosnych
świąt Bożego
Narodzenia
i do siego roku!**

**Zakończenie
obchodów
roku Patronki
Uniwersytetu**

Z OKAZJI ZBLIŻAJĄCYCH SIĘ ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

ŻYCZĘ STUDENTOM ORAZ
PRACOWNIKOM NASZEGO
UNIwersYTETU ZDROWIA, RADOŚCI
ORAZ RODZINNEJ ATMOSFERY
PRZY WIGILIJNYM STOLE, ZAŚ
NADCHODZĄCY NOWY ROK NIECH
BĘDZIE CZASEM OBFITUJĄCYM
WE WSZELKĄ POMYŚLNOŚĆ.

REKTOR UNIwersYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE
PROF. DR HAB. ANDRZEJ DĄBROWSKI

WESOŁYCH, SPOKOJNYCH
I RODZINNYCH ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA ORAZ
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

ŻYCZY REDAKCJA
„WIADOMOŚCI UNIwersYTECKICH”

Wydawca: Uniwersytet
Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-
Skłodowskiej 5,
p. 1312; 20-031 Lublin

Dyżury: pon.-pt.,
godz. 9-13;
tel. 81 537 54 82

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.lublin.pl

Redakcja:
Redaktor naczelny: Anna Guzowska
Sekretarz redakcji: Ewa Kawalko-Marczuk

Współpracownicy: Marzena Bogusiak,
Bożena Czech, Rafał Czekaj, Izabela Ejtzel,
Monika Gabrys, Agnieszka Gałczyńska,
Jolanta Jarzyńska, Małgorzata Jaruga,

Jerzy Kasprzak, Bartosz Kędracki,
Beata Kozłowska, Elżbieta Krzemińska,
Paweł Kucharski, Kamila Łucjan, Lech
Maliszewski, Maria Młynarska, Monika
Nowak, Izabela Pietras, Małgorzata
Samujło, Aneta Śliwińska, Jerzy Żywicki

Okładka: Świąteczna dekoracja
na Pl. Marii Curie-Skłodowskiej
przed Uczelnią, Fot. Anna Guzowska

Druk: Drukarnia Standruk
Nakład: 600 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit
& Grzegorz Zychowicz
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

**Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do
wyboru tekstów do publikacji.**

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Z życia Uczelni.....	4
Na Wydziałach.....	12

Kartka z kalendarza

Prof. dr hab. Kazimierz Karczmarsz (1933–2011)	18
Wspomnienia o profesorze Zdzisławie Lewandowskim	20
Słowo o Profesorze Lewandowskim. 22	
Osobiste wspomnienia o prof. Zdzisławie Lewandowskim	23
Historia i patriotyzm w życiu Profesora matematyki	24
30. Rocznica Ogólnopolskiego Strajku Akademickiego	25
Spotkanie z przewodniczącym Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”	25

Nauka i ludzie

Maria Curie-Skłodowska i Uniwersytet Jej imienia. Suplement.....	26
XVIII Kongres INQUA.....	29
Boże Narodzenie z Jerzym Faczyńskim.....	30
Lingwistyka stosowana ma już 10 lat!	32
ERASMUS dla bibliotekarzy.....	38
Debata TEP i NBP o inflacji	42
Historyk z UMCS na konferencji sfragistycznej w Kijowie.....	44
Aksjologia(e) wobec współczesnych przemian kulturowych.....	46

Nowoczesne zarządzanie biznesem	48
„Osoby w podeszłym wieku w literaturze francuskiej i frankofońskiej”	48
Na UMCS o kanadyjskiej Arktyce i nie tylko	51
Życie serca.....	52
Certyfikacyjny serwis informacyjny. 53	
Gość Instytutu Germanistyki.....	53

Sprawy studenckie

„Przekraczanie granic – nowoczesna humanistyka”	54
I Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa w dziedzinie rachunkowości na WE UMCS.....	55
GIS Day	55
Forum Młodych 54. Zjazdu PTChem i SITPChem.....	56
MEdiT’11 w Helsinkach	57

Życie kulturalne

II Festiwal Artystycznych Warsztatów Umiejętności	58
Donatella Baglivo na Wydziale Artystycznym.....	59
Koncert z dedykacją	60
Dymitr Szostakowicz XIII symfonia b-moll „Babi Jar” op. 113	61
Prezentacja dorobku artystycznego Adama Styki.....	62

Marian Pilot

Fot. Włodzisław Kostko

MARIAN PILOT GOŚCIEM „WIECZORÓW LITERACKICH”

17 listopada w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbyło się kolejne spotkanie autorskie z cyklu „Wieczory Literackie”, które tradycyjnie prowadziła dr Anna Nasalska. Gościem wieczoru był Marian Pilot (ur. 6 grudnia 1936 r. w Siedlikowie) – polski pisarz, dziennikarz, scenarzysta filmowy; przedstawiciel tzw. nurtu wiejskiego, laureat Literackiej Nagrody NIKE 2011 za powieść „Pióropusz”. Miłym akcentem spotkania autorskiego był dyplom gratulacyjny dla pisarza od Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana, który wręczył Zastępcę Dyrektora Departamentu ds. Kultury Andrzej Miskur.

Wręczenie dyplomu od Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana. Od lewej: Andrzej Miskur, Marian Pilot i dr Anna Nasalska

Fot. Włodzisław Kostko

Z ŻYCIA

European Primary Teacher Education

Dr Anna Butcher z Centrum Języka i Kultury Polskiej wzięła udział jako ekspert w międzynarodowym projekcie European Primary Teacher Education (EPTE), prowadzonym w UMCS przez Wydział Pedagogiki i Psychologii. Celem projektu było opracowanie jednolitego programu kształcenia nauczycieli nauczania początkowego. Oprócz UMCS w projekcie uczestniczyły uniwersytety z Holandii, Szwecji, Portugalii, Austrii, Słowacji i Słowenii, a jego koordynatorami na naszej Uczelni były dr Dorota Zdybel i dr Anna Bujnowska. Dr Butcher brała udział w pracach nad częścią programu dotyczącą nauczania języka. Projekt został zakończony 30 września 2011 r., a jego realizacja trwała dwa lata.

Jacek Brzeziński

„Po prostu Agnieszka”

Kilkunastu badaczy z Polski i zagranicy, kilkudziesięciu uczestników konkursów: fotograficznego i na scenariusz lekcji inspirowanej twórczością Agnieszki Osieckiej, ponad setka słuchaczy koncertu piosenek z tekstami Osieckiej, koncert muzyki klasycznej i poezji śpiewanej oraz montaż aktorski w wykonaniu „duetu” z Lublina – to wszystko tylko formalna wyliczanka tego, co składało się na Międzynarodową Konferencję Naukową „Po prostu Agnieszka”. W 75. rocznicę urodzin Agnieszki Osieckiej, którą Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej organizował w dniach 9–11 października 2011 r.

Zacząło się 9 października (dzień urodzin poetki) od premiery książki „Po prostu Agnieszka”. Konferencję inaugurował JM Rektor Uni-

wersytetu Wrocławskiego, prof. Marek Bojarski. O książce opowiadali: Karina Stasiuk-Krajewska i Igor Borkowski, reprezentanci gospodarzy wydarzenia, oraz Jacek Brzeziński, glottodydaktyk z CJKP UMCS. W dzień rozpoczęcia konferencji Jacek Brzeziński został zaproszony przez gospodarzy do studia PR Wrocław, gdzie na żywo opowiadał o zawartości tomu przygotowanego na konferencję i o udziale w niej lubelskiej reprezentacji.

Na zamknięcie konferencji montaż złożony z fragmentów korespondencji Agnieszki Osieckiej i Jeremiego Przybory brawurowo prezentowali Jacek Brzeziński i Anna Trębska-Kerntopf (CJKP UMCS). Talenty artystyczne to jedno, a naukowe to drugie – oboje byli także uczestnikami merytorycznej części obrad, które trwały w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej 10 i 11 października. Całość prowadziła Justyna Janus-Konarska, nad wszystkim zaś czuwał prof. Igor Borkowski.

Jacek Brzeziński

Jubileusze pracy zawodowej

Pracownikom obchodzącym jubileusze 25-, 30-, 35- i 40-lecia pracy zawodowej zostały wręczone listy gratulacyjne. W dniu 3 listopada jubileuszówki pracownikom wręczył prorektor Ryszard Dębicki, natomiast 8 i 24 listopada pracownikom naukowym jubileuszówki wręczył prorektor Ryszard Szczygieł.

Bakcynalia 2011

W dniach 4–5 listopada w Chatce Żaka odbyła się XXV Epidemia Piosenki Turystycznej BAKCYNALIA 2011. Znamienici goście, koncerty, kilka muzycznych ju-

UCZELNI

Opracowała
Ewa Kawałko-Marczuk

bileuszków, rozśpiewana publiczność, a także konkurs, w którym I miejsce zdobył „Maciej Baranowski z zespołem”. Patronat honorowy nad festiwalem sprawował prorektor Stanisław Michałowski, który dokonał oficjalnego otwarcia imprezy.

Wizyta prof. Ruth Schumacher

7 listopada gościem prorektora Ryszarda Dębickiego była prof. Ruth Schumacher z Urbana University w USA. Spotkanie dotyczyło wymiany studentów i rozwoju przyszłej współpracy.

Jan Pocek – poeta, *co śpiewał i orał*

Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, Stowarzyszenie Twórców Ludowych – Zarząd Główny oraz Koło Naukowe Doktorantów Wydziału Humanistycznego UMCS zorganizowali w dniu 7 listopada seminarium naukowe „Jan Pocek – poeta, *co śpiewał i orał*”. Konferencję, przygotowaną z okazji przypadającej w tym roku 40. rocznicy śmierci poety, uroczyste otworzył prorektor Ryszard Szczypiela.

Jan Pocek – poeta ludowy, prozaik, publicysta, animator kultury,

urodził się w 1917 r. w Zabłociu na Lubelszczyźnie, zmarł w 1971 r. w Kaleniu k. Markuszowa. Debiutował w latach 30. XX w. na łamach „Wici”. W latach II wojny światowej drukował w prasie konspiracyjnej, uczestniczył w działalności BCH, Związku Pisarzy Chłopskich i grupy skupionej wokół „Wsi Tworzącej”. Po wojnie prowadził gospodarstwo rolne we wsi Kaleń, pracował też jako dziennikarz „Gromady” i „Gromady – Rolnika Polskiego”. Drukował w wielu pismach i antologiach, opublikowano również autorskie edycje jego poezji: „Zgrzebne pieśni” (1947), „Małwy” (1963), „Wier- ▶

Z PRAC SENATU – 16 LISTOPADA 2011 R.

 Na wstępie Senat UMCS uczcił minutą ciszy pamięć zmarłych: prof. dr. hab. Józefa Szymańskiego, Rektora UMCS w latach 1982–1984 oraz prof. dr. hab. Mirosławy Zakrzewskiej-Dubasowej.

Następnie Rektor UMCS wręczył listy gratulacyjne: prof. dr. hab. Andrzejowi Baranowi z okazji nominacji na stanowisko profesora zwyczajnego oraz dr. hab. Jerzemu Żukowi, prof. nadzw. oraz dr. hab. Adamowi Chomie z okazji jubileuszu pracy naukowo-dydaktycznej.

Podczas listopadowego posiedzenia Senat UMCS przyjął: Uchwałę w sprawie zatwierdzenia recenzji przygotowanej przez prof. dr. hab. Henryka Kardełę, dotyczącej nadania prof. Johnowi Searle'owi godności *dhc* Uniwersytetu Łódzkiego; Uchwałę w sprawie ustalenia terminu wyborów uzupełniających Dziekana Wydziału Prawa i Administracji; Uchwałę w sprawie ustale-

nia terminu wyborów uzupełniających do Senatu w grupie nauczycieli akademickich na stanowisku profesora i doktora habilitowanego na Wydziale Prawa i Administracji oraz grupie pozostałych nauczycieli akademickich (grupa I – jednostki ogólnouczelniane); Uchwałę w sprawie wystąpienia przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o zlecenie realizacji kursów w ramach Polonijnego Lata 2012 oraz innych zadań oraz Uchwałę w sprawie uchylecia uchwały Nr XXII-31.13/11 Senatu UMCS z dnia 28 września 2011 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zasad przyjęć na I rok studiów jednolitych magisterskich, pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013.

Ponadto, Przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej przedstawił informację o stwierdzeniu wyga-

śnięcia mandatów członków Senatu UMCS, prof. dr. hab. Leszka Leszczyńskiego oraz mgr Małgorzaty Tetiurki, jak również Rektor prof. dr. hab. Andrzej Dąbrowski poinformował członków Senatu o uroczystej ceremonii wręczenia odznaczeń państwowych z udziałem wicewojewody lubelskiego Henryki Strojnowskiej w dniu 25 listopada 2011 r., a także o terminie uroczystej promocji doktorów i doktorów habilitowanych w dniu 30 listopada 2011 r.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków Rad Wydziałów: Biologii i Biotechnologii – w sprawie mianowania dr. hab. Bogdana Lorensa na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony oraz Matematyki, Fizyki i Informatyki – w sprawie mianowania dr. hab. Przemysława Stpiczyńskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony.

Paweł Kucharski

sze" (1973), „Poezje" (1980, 1984), „Głosy ziemi" (1981), „Poezje wybrane" (1988). Jan Pócek kilkakrotnie gościł na naszym Uniwersytecie w latach 60. XX w.

Święto szkoły w V LO w Lublinie

7 listopada, w dzień urodzin Marii Curie-Skłodowskiej V Liceum Ogólnokształcące w Lublinie im. Marii Skłodowskiej-Curie obchodzi swoje święto. Z tej okazji zorganizowano w szkole uroczystą galę, w której udział wziął prorektor Stanisław Michałowski. W programie znalazły się m.in. uroczyste ślubowanie uczniów klas pierwszych, sesja naukowa poświęcona patronce szkoły oraz tzw. „spotkanie pokoleń" – obecnych uczniów z absolwentami szkoły.

Współpraca z Narodowym Funduszem Badań Luksemburga

8 listopada na Politechnice Warszawskiej uroczyste podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju a Narodowym Funduszem Badań Luksemburga (Fonds National de la Recherche). Porozumienie związane jest z planowanym ogłoszeniem konkursów bilateral-

nych na projekty badawczo-rozwojowe w dziedzinie *innovation in services*. W spotkaniu udział wziął prorektor Ryszard Dębicki.

Między literaturą a medycyną

W dniach 7–9 listopada w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Starość i inne problemy egzystencjalne człowieka dawnego i współczesnego" pod patronatem Prezesa LTN prof. dr. hab. Artura Korobowicza, JM Rektora UMCS prof. dr. hab. Andrzeja Dąbrowskiego i JM Rektora UM w Lublinie prof. dr. hab. n. med. Andrzeja Książka. Organizatorami spotkania byli: Komisja Filologiczna Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Zakład Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski Instytutu Filologii Polskiej UMCS, Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS oraz II Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Nowotworów Układu Pokarmowego wraz z Dziekanem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. W konferencji udział wziął prorektor Stanisław Chibowski. Sesja odbyła się w ramach cyklu badań interdyscyplinarnych „Między literaturą a medycyną. Cz. IX".

Obchody Święta Niepodległości

11 listopada 1918 r. po 123 latach Polska odzyskała niepodległość. Z tej okazji co roku Narodowe Święto Niepodległości jest obchodzone w naszym mieście w sposób niezwykle uroczysty i wyjątkowy. 9 listopada w Filharmonii im. H. Wieniawskiego w Lublinie odbył się Koncert Galowy „Ojczyzna moja najukochańsza" oraz podsumowanie „Konkursu poezji, prozy i pieśni patriotycznej im. Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie". Gościem wieczoru był znany aktor lubelski Jacek Król. W uroczystości udział wziął prorektor Stanisław Michałowski. W dniu 11 listopada natomiast obchody Święta Niepodległości rozpoczęły się uroczystą sesją Rady Miasta Lublin. Następnie w Archikatedrze Lubelskiej odprawiona została msza św. w intencji Ojczyzny, której przewodniczył abp Stanisław Budzik. Po mszy św. odbyły się tradycyjne uroczystości na Placu Litewskim, zakończone musztrą paradną w wykonaniu Kompanii Honorowej Wojska Polskiego i defiladą kompanii honorowej. Następnie wojewoda lubelski spotkał się z przedstawicielami życia politycznego, kulturalnego, społecznego i gospodarczego Lubel-

NOMINACJE PROFESORSKIE

Źródło: Kancelaria Prezydenta RP

Prof. Artur Popek odbiera nominację profesorską od Prezydenta Bronisława Komorowskiego

21 listopada Prezydent Bronisław Komorowski wręczył akty nominacyjne 48 nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Wśród nich byli: prof. Irena Nawrot-Trzcńska i prof. Artur Popek z Wydziału Artystycznego UMCS oraz prof. Grzegorz Janusz i prof. Ewa Maj z Wydziału Politologii. Prezydent zaznaczył, że choć profesorowie reprezentują różne dziedziny nauki, to mają pewną wspólną cechę. Profesorowie zawsze byli, są i będą tymi, którzy pozwalają spokojnie, bezpiecznie, sensownie i logicznie poruszać się po Wszechświecie – mówił Bronisław Komorowski, życząc, aby byli dobrymi drogowskazami i przewodnikami dla wszystkich. Serdecznie gratulujemy nowo nominowanym profesorom i życzymy dalszych sukcesów.

szczyzny. Po spotkaniu wysłuchano koncertu okolicznościowego w wykonaniu chóru i solistów Teatru Muzycznego w Lublinie. W uroczystościach udział wzięli prorektor Ryszard Szczygieł, który uczestniczył także w pracach Komitetu Honorowego Obchodów Święta 11 Listopada – Narodowego Święta Niepodległości.

Konferencja nt. współpracy akademickiej i naukowej

Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta, Ambasada USA w Polsce i Polskie Stowarzyszenie Stypendystów Fulbrighta zorganizowały w dniu 14 listopada w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego konferencję „Współpraca akademicka i naukowa drogą do lepszej przyszłości” – „Educational and Cultural Cooperation for a Better Future”. Konferencja była częścią kolejnego Międzynarodowego Tygodnia Edukacji ogłoszonego przez Departament Stanu USA i odbywała się pod patronatem Ambasadora USA w Polsce, Lee Feinsteina. W spotkaniu, którego głównym celem było poszerzenie wiedzy o nowych możliwościach rozwoju współpracy akademickiej, udział wzięli prorektor Ryszard Dębicki.

Konferencja studentów portugalistyki

W dniach 17–18 listopada w Centrum Języka Portugalskiego Instytutu Camõesa odbyła się Konferencja Studentów Portugalistyki pt. „Tradycja i nowoczesność – Portugalia i Luzofonia”. Uroczystego otwarcia konferencji dokonała dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, prof. nadzw., dyrektor Centrum Języka Portugalskiego. Głos zabrali również prorektor Stanisław Michałowski oraz dziekan Wydziału Humanistycznego Henryk Gmiterek. Tematyka referatów obejmowała: literaturę, historię, językoznawstwo i kulturę Portugalii oraz krajów luzofońskich. Wykład inagurujący konferencję ►

Fot. Aneta Śliwińska

Prorektor Stanisław Michałowski otwiera spotkanie ze szkołami partnerskimi

SPOTKANIE ZE SZKOŁAMI PARTNERSKIMI

22 listopada ponad 700 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z Lublina oraz innych miast regionu objętych programem współpracy naukowo-dydaktycznej wzięło udział w spotkaniu szkół partnerskich, zorganizowanym przez Instytut Filologii Polskiej UMCS. Tegoroczne hasło przewodnie wydarzenia to „Lublin jako miasto kultury teatralnej”. Zgromadzonych gości powitali: prorektor Stanisław Michałowski oraz dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Henryk Gmiterek. W wydarzeniu udział wzięli także prorektor Ryszard Szczygieł. Spotkanie zainaugurowano wykładem „Teatralny Lublin”, który wygłosił dr Jarosław Cymerman z Zakładu Teatrolologii UMCS. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na najważniejsze fakty z dziejów teatru, jego współ-

czesny wymiar, wybitne postaci polskiego teatru związane z Lublinem czy lubelskie instytucje teatralne. Gościem specjalnym wydarzenia był Paweł Passini, znany polski reżyser teatralny. W dalszej części spotkania w „Chatce Żaka” goście obejrzeni spektakl „Zły” w reżyserii Łukasza Witta-Michałowskiego, w wykonaniu Sceny Prapremier Invitro. Następnie podzielona na grupy młodzież wzięła udział w warsztatach teatralnych *impro* oraz spotkaniach z twórcami.

Program współpracy Polonistyki UMCS ze szkołami średnimi skupia obecnie 15 szkół z Lublina i całego regionu. Głównym organizatorem spotkania i Koordynatorem Programu Współpracy IFP UMCS ze szkołami jest dr Dorota Filar z Zakładu Leksykologii i Pragmatyki UMCS.

Fot. Aneta Śliwińska

Fot. Agnieszka Gałczyńska

Ambasador Kanady w Polsce Daniel Costello

WYKŁAD AMBASADORA KANADY NA UMCS

24 listopada w Dużej Auli w Gmachu Nowej Humanistyki UMCS Ambasador Kanady w Polsce – Jego Ekscelencja Daniel Costello wygłosił wykład pt. „Canada's Arctic Foreign Policy”. Spotkanie zorganizowali: Centrum Badań Kanadyjskich, Instytut Anglistyki oraz Zakład Stosunków Międzynarodowych UMCS. Po wykładzie odbyło się spotkanie prorektora Ryszarda Dębickiego z JE Ambasadorem nt. kontaktów UMCS z uniwersytetami kanadyjskimi i Polonią kanadyjską oraz nt. planowanej wizyty parlamentarzystów kanadyjskich w UMCS i w Lublinie w przyszłym roku.

Fot. Agnieszka Gałczyńska

Uczestnicy spotkania

wygłosił prof. Dionísio Vila Maior z Universidade Aberta nt. „Lusofonia: identidade(s) em percurso” /Luzofonia – odmienność i dynamika doświadczeń/.

Spotkanie ze stypendystami

17 listopada w Sali Błękitnej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów 147 Stypendystom Prezesa Rady Ministrów, 7 Stypendystom Ministra Edukacji Narodowej oraz listów gratulacyjnych ich rodzicom. W uroczystości udział wzięli Wicewojewoda Lubelski Henryka Strojnowska, Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk, Dyrektor Departamentu Kultury Edukacji i Sportu reprezentujący Marszałka Województwa Lubelskiego Mirosław Korbut, Lubelski Kurator Oświaty Krzysztof Babisz, Rektor UMCS prof. Andrzej Dąbrowski oraz przedstawiciele służb zespolonych, innych uczelni wyższych, organów prowadzących szkoły, dyrektorzy szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz rodzice. Dyplomy wyróżnionym uczniom i listy gratulacyjne rodzicom wręczyli Henryka Strojnowska i Krzysztof Babisz. Nauczyciele otrzymali odznaczenia za wzorowe, sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej i za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

Myśl społeczna wielkich religii świata

Zakład Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS zorganizował w dniach 17–18 listopada międzynarodową konferencję naukową „Myśl społeczna wielkich religii świata”, która dotyczyła zrodzonych na gruncie religii ruchów i doktryn społecznych, skutków włączenia myśli społecznej wielkich religii świata w całokształt stosunków społeczno-politycznych oraz współczesnych perspektyw myśli społecznej religii świata. Konferencję otworzył prorektor Stanisław Michałowski.

Zebranie Komitetu Agrofizyki PAN

Prorektor Ryszard Dębicki wziął udział w zebraniu plenarnym Komitetu Agrofizyki PAN, które odbyło się 17 listopada w Warszawie.

Współpraca naukowa z Chinami

W związku z coraz liczniejszymi inicjatywami lubelskich uczelni skierowanymi na bliższy lub dalszy Wschód, Prezydent Lublina Krzysztof Żuk zaproponował wypracowanie wspólnej koncepcji współpracy edukacyjnej z uczelniami i instytucjami kulturalnymi w tych krajach. W dniu 17 listopada w Urzędzie Miasta Lublin zostało zorganizowane spotkanie robocze, na którym omawiano projekty lubelskich uczelni związane ze współpracą z chińskimi partnerami oraz możliwość utworzenia w Lublinie Instytutu Konfucjusza. W spotkaniu nasz Uniwersytet reprezentował prorektor Stanisław Michałowski.

Jubileusz prof. S. Pastuszki

W dniu 18 listopada w Muzeum Narodowym w Kielcach odbyła się uroczystość z okazji jubileuszu 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej i 70. rocznicy urodzin prof. Stefana Józefa Pastuszki, polityka, historyka i nauczyciela akademickiego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Podczas spotkania za prezentowano Księgę Pamiątkową, przedstawiającą dorobek jubilata, pod redakcją Joanny Szejnabis-Zdyb i Romualda Turkowskiego pt. „Państwo – Wieś – Kultura”. W spotkaniu prowadzonym przez Janusza Gmitruka, prezesa Zarządu Głównego Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego w Warszawie, a zorganizowanym przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne w Warszawie, uczestniczyli przyjaciele, współpracownicy i wszyscy ci, których losy spłoty się z osobą jubilata. W uroczystości udział wzięł rektor Andrzej Dąbrowski.

Stefan Pastuszka (ur. 21 sierpnia 1940 r. w Olechowie Nowym) – ukończył studia na UMCS, gdzie uzyskał stopnie doktora i doktora habilitowanego. Jest profesorem Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, pracownikiem Zakładu Historii i Teorii Kultury. Uprzednio pełnił funkcje rektora kilku prywatnych uczelni. W latach 1993–1997 sprawował mandat senatora III kadencji z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego. Jest autorem wielu publikacji, m.in. „Amatorski ruch artystyczny na wsi polskiej 1918–1939” (1994), „Teatr ludowy w II Rzeczypospolitej” (1995).

Posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa w Urzędzie Miasta

Prorektor Stanisław Michałowski uczestniczył 18 listopada w posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Urzędzie Miasta. Tematem obrad był przebieg tegorocznych Dni Kultury Studenckiej oraz zgłoszenie uwag dotyczących ich organizacji w roku przyszłym.

Sekrety ludzkiego umysłu

W dniach 18–20 listopada Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii Instytutu Psychologii UMCS oraz Koło Naukowe Psychologów UMCS zorganizowali Ogólnopolską Konferencję Naukową „Odkrywając sekrety ludzkiego umysłu – współczesne wyzwania neuropsychologii”. Honorowy Patronat nad wydarzeniem objęli JM Rektor UMCS prof. Andrzej Dąbrowski i Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk. Konferencję otworzył prorektor Stanisław Chibowski. Konferencja miała zarówno wymiar poznawczo-naukowy, jak i praktyczno-kliniczny, dlatego też do poszczególnych sesji tematycznych zaproszone zostały osoby zainteresowane zaprezentowaniem własnych wyników badań, przemyśleń, poglądów – przedstawiciele nauki, jak i praktyki neuropsychologicznej.

Wykład Metropolity Kallistosa

20 listopada na Wydziale Politologii UMCS w Auli im. I. Daszyńskiego Metropolita Kallistos wygłosił wykład „Jak prawosławne pojmowanie człowieka i prawosławna duchowość może pomóc młodemu człowiekowi być prawdziwym chrześcijaninem pomimo wszelkich zagrożeń obecnych we współczesnym świecie?”. Metropolita Patriarchatu Ekumenicznego w Wielkiej Brytanii Kallistos (Timothy Ware) jest jednym z najbardziej znanych współczesnych teologów prawosławnych, orędownikiem dialogu ekumenicznego.

Projekt „Wirtualnego Laboratorium UMCS”

21 listopada prorektor Ryszard Dębicki spotkał się z dr. J. Dymarą (WCh), dr. W. Berejem (WMFI), dr. M. Petryc-Wroną (WBiB), dr. J. Rodzoo (WNoZiGP) oraz kierownik Centrum Innowacji i Komerjalizacji Badań J. Malinowską w celu omówienia koncepcji i zasad opracowania „Wirtualnego Laboratorium UMCS”.

Studencka rada Miasta Lublin

21 listopada w Sali Senatu UMCS odbyło się spotkanie prorektorów i przedstawicieli samorządów studentów uczelni wyższych Lublina z prezydentem Lublina Krzysztofem Żukiem, w którym udział wzięli także rektor Andrzej Dąbrowski. Podczas spotkania, zorganizowanego przez prorektora Stanisława Michałowskiego, omawiano stan przygotowań do Lubelskich Dni Kultury Studenckiej oraz sprawę powołania studenckiej rady Miasta Lublin.

Spotkanie z laureatami Nagrody „Marii Curie”

22 listopada prorektor Ryszard Dębicki spotkał się z prof. Nikodemem Grankowskim, dr. hab. Markiem Tchórzewskim – członkami zespołu nagrodzonego pierwszą Nagrodą Naukową „Marii Curie”, z Kariną Kasperek i Magdaleną Pokrzycką.

Fot. Aneta Śliwińska

Earle Bridger, Zastępca Dyrektora ds. Rozwoju z Queensland College of Art w Australii oraz Prorektor UMCS ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. Ryszard Dębicki

UMOWA Z GRIFFITH UNIVERSITY W AUSTRALII

25 listopada pomiędzy UMCS a Griffith University w Australii została podpisana umowa o współpracy akademickiej, której sygnatariuszami byli: Earle Bridger – Zastępca Dyrektora ds. Rozwoju z Queensland College of Art w Australii oraz Prorektor UMCS ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr hab. Ryszard Dębicki. Porozumienie ma na celu podjęcie dalszej współpracy pomiędzy uczelniami w następujących aspektach: prowadzenie wspólnej pracy badawczej i/lub dydaktycznej, realizacja programów kulturalnych, wymiana pracowników naukowych, dydaktycznych oraz uniwersyteckiej administracji w celu rozwijania wzajemnej współpracy, wymiana informacji, materiałów, publikacji naukowych w dziedzinach pozostających w sferze zainteresowania obydwu uniwersytetów, wymiana studentów.

Griffith's Queensland College powstał w Brisbane w 1881 r., z kolei sam Griffith University został założony w roku 1971 i do tej pory uchodzi za jedną z najbardziej innowacyjnych uczelni w Australii, odgrywającą szczególną rolę w Regionie Azji i Pacyfiku.

Fot. Aneta Śliwińska

Fot. Aneta Śliwińska

ODZNACZENIA PAŃSTWOWE I RESORTOWE

25 listopada w Sali Senatu odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych, które zgodnie z postanowieniem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z 29 września 2011 r., nadawane są za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej oraz za osiągnięcia w działalności dydaktycznej i społecznej. W imieniu Prezydenta RP odznaczenia dokonała Wicewojewoda Lubelski Henryk Strojnowski. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczony został dr hab. Jerzy Durczak, prof. nadzw. z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej. Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki oraz za osią-

gnięcia w pracy dydaktycznej Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczona została dr Monika Gabryś z Zakładu Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski. Za wzorowe, wyjątkowo sumiennie wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej: Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę odznaczonych zostało 58 pracowników UMCS, Medalem Srebrnym Za Długoletnią Służbę odznaczono 23 pracowników UMCS, Medalem Brązowym Za Długoletnią Służbę odznaczono 21 pracowników UMCS. 9 pracowników Uniwersytetu otrzymało również Medal Komisji Edukacji Narodowej. W uroczystości wręczenia odznaczeń udział wziął prorektor Stanisław Chibowski.

Fot. Aneta Śliwińska

-Walczak z Centrum Badan Naukowych i Funduszy Zewnętrznych oraz Jadwigą Malinowską z Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań. Spotkanie dotyczyło podjęcia dalszych działań dotyczących antygeny malarii, które w przyszłości mogłyby doprowadzić do uruchomienia szczepionki przeciwko malarii.

Zespół ds. Jakości Kształcenia

Prorektor Stanisław Chibowski w dniu 23 listopada przewodniczył posiedzeniu Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Plany dot. wzornictwa przemysłowego

25 listopada odbyło się spotkanie prorektora Ryszarda Dębickiego z prof. Arturem Popkiem (WA) i Jadwigą Malinowską (CIiKB) dotyczące podjęcia działań w zakresie rozszerzania działalności dydaktycznej i naukowej w zakresie wzornictwa przemysłowego.

Konferencja Uniwersyteckich Poradni Prawnych

Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna przy Wydziale Prawa i Administracji UMCS oraz Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych zorganizowały w dniach 25–27 listopada na UMCS XVI Ogólnopolską Konferencję Uniwersyteckich Poradni Prawnych „Nauczanie kliniczne w systemie edukacji prawniczej”. Uroczystego otwarcia spotkania dokonał prorektor Ryszard Szczygiel.

Konferencja z zakresu zarządzania

W dniach 25–27 listopada w Kazimierzu Dolnym Katedra Zarządzania Jakością i Wiedzą oraz Studenckie Koło Zarządzania Jakością i Wiedzą zorganizowały XIV Międzynarodową Konferencję Naukową „Wpływ jakości na doskonalenie zarządzania zasobami niematerialnymi w turbulentnym otoczeniu QUALITY & MANAGEMENT 2011”. Konferencję otworzył prorektor Ryszard

Szczygieł. Przewodniczącą Rady Naukowej była prof. Elżbieta Skrzypek. Obrady odbywały się zarówno w ramach sesji plenarnych, jak i równoległych sekcjach. Dla studentów zorganizowano zajęcia warsztatowe nt. „Zakładania własnej firmy w turbulentnym otoczeniu”.

Bal Absolwentów UMCS
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Fundacja Absolwentów UMCS już po raz drugi zorganizowali Bal Absolwentów UMCS, którego ideą jest umożliwienie absolwentom naszej Uczelni spotkania po latach, odnowienia kontaktów z przyjaciółmi z okresu studiów oraz umocnienia więzi ze swoją *Alma Mater*. Tegoroczny Bal odbył się 26 li-

stopada w Hotelu FOCUS – Centrum Konferencyjnym w Lublinie. Wzięli w nim udział rektor Andrzej Dąbrowski i prorektor Ryszard Dębicki, który w imieniu władz Uczelni powitał gości. Po kolacji odbyła się aukcja na rzecz akcji „Pomóż dzieciom przetrwać zimą”, którą poprowadziła Ewa Dados. Przedmiotem licytacji były prace absolwentów Wydziału Artystycznego UMCS. Co ważne licytowano nie za pieniądze, ale za produkty żywnościowe o długim terminie przydatności. Goście obejrzeli także prezentację multimedialną, w której przedstawione zostały związki Marii Curie-Skłodowskiej z Lubelszczyzną oraz wybrane inicjatywy zrealizowane na Uczelni w roku Patronki.

Fot. Aneta Siliwnicka

UROCZYSTA PROMOCJA DOKTORÓW

Grono nauczycieli akademickich naszego Uniwersytetu powiększyło się o 27 doktorów habilitowanych i 54 doktorów. W dniu 30 listopada bowiem w Auli Uniwersyteckiej w Gmachu Wydziału Prawa i Administracji odbyła się uroczysta promocja doktorów habilitowanych i doktorów, w której udział wzięli rektor, wszyscy prorektorzy i dziekani Wydziałów oraz zaproszeni goście i członkowie rodzin naukowców. Jak zostało podkreślone podczas uroczystości, doktorzy habilitowani powiększają kadrę samodzielnych pracowników nauki, która decyduje i świadczy o randze naukowej naszej Uczelni i prawidłowym rozwoju. O rozwoju naukowym świadczą także wyniki w zakresie kształcenia doktorów.

Fot. Aneta Siliwnicka

30. ROCZNICA OGÓLNOPOLSKIEGO STRAJKU AKADEMICKIEGO

18 listopada 2011 r. odbyły się uroczystości zorganizowane przez Regionalną Sekcję Nauki Regionu Środkowowschodniego NSZZ „Solidarność”, poświęcone 30. Rocznicy Ogólnopolskiego Strajku Akademickiego w obronie autonomii szkół wyższych.

30 lat temu studenci i pracownicy lubelskich szkół wyższych zorganizowali w obiektach 5 lubelskich uczelni strajk okupacyjny, którego głównym celem była obrona autonomii polskich szkół wyższych, którą uzyskano w okrojonym zakresie po powstaniu NSZZ „Solidarność” i Niezależnego Zrzeszenia Studentów w latach 1980–1981.

Najważniejszym osiągnięciem środowiska akademickiego w 1981 r. były wybory władz uczelni według ordynacji wynegocjowanej i zaakceptowanej przez środowisko akademickie. Wyjątek stanowiła Wyższa Szkoła Inżynierska, gdzie władze mianowały rektora bez wymaganych procedur, łamiąc zawarte porozumienie. W proteście studenci i pracownicy ogłosili strajk okupacyjny, który rozszerzył się

na cały kraj. Strajkujący, obok sprawy WSI w Radomiu i pacyfikacji Wyższej Szkoły Pożarnictwa, akcentowali przeciąganie procesu legislacyjnego ustawy o szkolnictwie wyższym.

18 listopada 1981 r. przedstawiciele studentów i pracowników lubelskich uczelni (AM, AR, KUL, PL i UMCS) powołali wspólny Akademicki Komitet Strajkowy (AKS), którego przewodniczącym został Zbigniew Wujec z Akademii Medycznej w Lublinie. AKS koordynował akcje strajkowe trwające z różnym nasileniem do 10 grudnia. AKS miał siedzibę w Akademii Rolniczej i dlatego właśnie tu odbyły się główne uroczystości rocznicowe, nad którymi patronat objął JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, prof. dr hab. Marian Wesołowski.

Dokończenie na str. 25 ►

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Prelekcja o obrazie Matki Bożej Smoleńskiej

W przeddzień Święta Niepodległości w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki odbyła się prelekcja pt. „Matka Boska Smoleńska – słowo o ikonie”. Dzieje ikony w niezwykle interesujący sposób przedstawił historyk sztuki, długoletni wykładowca Instytutu Sztuk Pięknych – Kazimierz Parfianowicz. Wykład ilustrowany był fotografiami przedstawiającymi reprodukcje ikon, o których opowiadał prelegent, oraz historyczne widoki Smoleńska i okolic. Drugą część wieczoru wypełniła muzyka organowa i fortepianowa. Prof. Gabriela Klauza wykonała kilka kompozycji organowych Mariana Sawy, inspirowanych kultem Maryi i opartych na motywach pieśni maryjnych. Program dopełniła muzyka Fryderyka Chopina – mazurki wykonane na fortepianie oraz bardzo udane organowe transkrypcje Chopinowskich preludium.

Spotkanie z muzyką Franciszka Liszta

30 listopada w Instytucie Muzyki odbyła się sesja naukowa pt. „Spotkanie z muzyką Franciszka Liszta (1811–1886) z okazji 200. rocznicy urodzin”. Podczas sesji dr Joanna Jemielnik zaprezentowała koleje życia wybitnego węgierskiego kompozytora, pianisty, dyrygenta i pedagoga, dr hab. Mariusz Dubaj scharakteryzował jego muzykę fortepianową, zaś prof. Andrea Jaworska przybliżyła utwory wokalnie-instrumentalne. Przedstawione zostały

unikalne materiały ikonograficzne i nagrania.

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

W dniu 14 listopada miały miejsce 2 publiczne obrony prac doktorskich: mgr Agnieszki Dębczak oraz mgr. Marka Rotko. Mgr Agnieszka Dębczak, uczestniczka stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii UMCS, przedstawiła do publicznej obrony rozprawę „Zastosowanie technik spektroskopowych do badania adsorpcji wybranych chelatów na nośnikach nieorganicznych”, której promotorem był dr hab. Janusz Ryzkowski, prof. nadzw. UMCS, recenzentami zaś dr hab. Izabela Nowak, prof. nadzw. z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz dr hab. inż. Mirosław Derewiński, prof. Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie. Mgr Marek Rotko, asystent w Zakładzie Technologii Chemicznej, przedstawił do publicznej obrony rozprawę „Określenie parametrów kinetycznych katalitycznej reakcji całkowitego utleniania metanu za pomocą reagentów znaczonych trwałymi izotopami”. Promotorem rozprawy był dr hab. Andrzej Machocki, prof. nadzw. UMCS, recenzentami zaś prof. dr hab. inż. Urszula Narkiewicz z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie oraz prof. dr hab. inż. Zbigniew Karpiński z Instytutu Chemii Fizycznej PAN w Warszawie. Rada Wydziału Chemii UMCS na posiedzeniu w dniu 21 listopada pozytywnie oceniła rozprawy dok-

torskie i podjęła uchwałę o nadaniu mgr Agnieszce Dębczak i mgr. Markowi Rotko stopnia naukowego doktora nauk chemicznych.

Goście

W Zakładzie Chemii Organicznej w dniach 15–16 listopada gościł prof. Jean-Claude Guillemain, dyrektor ds. badań naukowych CNRS z Ecole National Supérieure de Chimie de Rennes.

W Zakładzie Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej w dniach 14–24 listopada badania właściwości magnetycznych – pomiary na aparacie SQUID prowadziła dr Krystyna Milianchuk z Uniwersytetu Iwana Franko we Lwowie.

Wyjazdy

Dr Magdalena Greluk, mgr Marek Rotko i mgr Witold Zawadzki z Zakładu Technologii Chemicznej uczestniczyli w dniach 1–5 listopada w konsultacjach, które odbywały się w Madrycie i dotyczyły obsługi urządzenia do badań nanomateriałów katalitycznych i reakcji katalitycznych reagentami znaczącymi atomami trwałych izotopów w ramach realizacji projektu Nr POIG.02.0100-06-024/09 pt. „Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych”.

Dr Paweł Mergo oraz mgr Małgorzata Gil z Pracowni Technologii Światłowodów w dniach 9–12 listopada uczestniczyli w COST TD1001 Scientific Meeting w IPHT, które miało miejsce w Jenie, w Niemczech.

Dr Oleh Demchuk z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 15–20 listopada uczestniczył w konferencji naukowej „Customs 2013 workshop on chemical names and their translations”, która odbywała się w European Commission, Directorate

– General, Taxation and Customs Union w Brukseli.

Prof. dr hab. K. Michał Pietrusiewicz z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 18–27 listopada uczestniczył w „11th Latin American Conference on Physical Organic Chemistry” odbywającej się w Sociedadad Quimicade Mexico A.C.-Quintana Roo, Meksyk.

Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski i dr Mariusz Barczak z Zakładu Chemii Teoretycznej oraz dr hab. Janusz Ryczkowski, prof. UMCS z Zakładu Technologii Chemicznej uczestniczyli w dniach 23–26 listopada w ASTRIUM Space Transportation R&T Days, które odbywały się w Paryżu.

Prof. dr hab. Stefan Sokołowski z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych prowadzi badania naukowe w dniach 18 listopada – 16 grudnia w Insitute of Chemistry UNAM Mexico City.

Dr hab. Ryszard M. Janiuk, dr Agnieszka Kamińska-Ostęp i dr Jarosław W. Dymara z Zakładu Dydaktyki Chemii w dniach 30 listopada – 3 grudnia uczestniczyli w VIII Regionalnym Sympozjum IOSTE Science and Technology Education: trends and main tendencies in the 21st century, które odbywało się na Uniwersytecie Łotewskim w Rydze.

Dyplomy dla absolwentów

26 listopada prorektor Stanisław Michałowski wręczył dyplomy absolwentom Wydziału Chemii.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Doktoraty

17 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr

Katarzyny Marii Mamcarz. Temat: „Skuteczność instrumentów sygnalizacji w komunikacji spółek akcyjnych z inwestorami na rynkach akcji (na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie)”. Promotor: dr hab. Małgorzata Dolińska, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Piotr Karpuś, prof. nadzw. (UMCS), dr hab. Gabriela Łukasik, prof. nadzw. (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach). Obrona zakończyła się nadaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

Inne

Prof. dr hab. Jerzy Węclawski, Dziekan Wydziału Ekonomicznego został wybrany na drugą kadencję do Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk oraz na członka jego Prezydium.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Doktoraty

16 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Magdaleny Sarnińskiej-Góreckiej. Temat rozprawy: „Ciało jako ontyczny fundament podmiotowości”. Promotor: prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, WFiS UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Iwona Lorenc, UW, prof. dr hab. Stanisław Czerniak, IFiS PAN, dr hab. Jacek Migasiński, prof. UW.

Konferencje

Dr hab. Krzysztof Kosior, prof. nadzw. UMCS w dniach 17–18 listopada uczestniczył w XXII dorocznej konferencji teologicznej organizowanej przez Prawosławny Uniwersytet Św. Tichona w Moskwie, podczas której wygłosił referat „Isusova molitva i praktika Nianfo”.

Dr hab. Ryszard Radzik, prof. nadzw. UMCS w dniach 7–8 listopada brał

udział w Konferencji Międzynarodowej „Tożsamość w wielokulturowym kontekście” w Warszawie, organizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski i Centrum Europejskie Natolin. Wygłoszony referat: „Tożsamość Białorusinów: między rosyjskością, sowieckością a białoruskością”.

Dr hab. Lech Zdybel 24 listopada wziął udział w ogólnopolskiej konferencji „Rozum i zaangażowanie” zorganizowanej przez Zakład Antropologii Kulturowej Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Polskie Towarzystwo Filozoficzne, Oddział w Rzeszowie. Wygłoszony referat: „Biznes jako rozumne zaangażowanie. Przyczynek do etyki biznesu na dzisiejsze czasy”.

Dr Mariola Kuszyk-Bytniewska uczestniczyła w konferencji „Społeczno-kulturowe konteksty racjonalności”, Poznań, 4–5 listopada. Organizatorem był Wydział Nauk Społecznych UAM oraz Centrum Badań Interdyscyplinarnych. Wygłoszony referat: „Pierre’a Bourdieu koncepcja racjonalności. Rozum praktyczny *versus* rozum scholastyczny”.

W tej samej konferencji udział wzięli doktoranci Instytutu Filozofii z Zakładu Ontologii i Teorii Poznania: mgr Sebastian Bodzak, referat: „Czy ograniczona racjonalność podmiotu wyklucza jego odpowiedzialność w społecznych decyzjach?”; a także mgr Michał Makowski, referat: „Racjonalność ograniczona czy ograniczona świadomość? Udział ukrytych form myślenia w podejmowaniu decyzji społecznych”.

Dr Marcin Trybulec w dniach 7–10 listopada w Toronto, Kanada na konferencji „McLUhan 100. Then/Now/Next” wygłosił referat: „The Significance of Extended Mind Hypothesis for Medium Theory”. ►

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Doktoraty

23 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Magdaleny Grabias-Żurek. Temat: „Songs of Innocence and Experience. Romance in the Cinema of Frank Capra”. Promotor: prof. dr hab. Christopher Garbowski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jacek Dąbała (KUL Jana Pawła II), prof. dr hab. Jerzy Kutnik (UMCS).

Wyjazdy

Dr hab. Sławomir Baczewski (Instytut Filologii Polskiej) w drugiej połowie listopada przeprowadził kwerendę archiwalną w Archiwum Państwowym w Sztokholmie oraz w Archiwum Zamku Skokloster. Wyjazd – na zaproszenie Instytutu Sławistyki Uniwersytetu Sztokholmskiego – był możliwy dzięki współpracy z prof. Ewą Teodrowicz-Hellman.

Konferencje, spotkania

3 listopada prof. Andrzej Kokowski i dr Piotr Łuczkiwicz z Instytutu Archeologii uczestniczyli w spotkaniu przygotowanym w Museum für Vor- und Frühgeschichte Schloss Charlottenburg-Langhansbau w Berlinie przez Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nordöstlichen Mitteleuropa, poświęconym 10-leciu projektu „Archäologie grenzenlos – Aktuelle Ergebnisse deutsch-polnischer Forschungsprojekte des Museums für Vor- und Frühgeschichte”. Wprowadzenie do seminarium przygotował prof. A. Kokowski.

Dr Agata Skała wzięła udział w konferencji pt. „Niedoczytani, niedoczytane... Zapomniane postacie polskiej literatury lat 1863–1914”, Kraków 3–4 listopada, organizator: Wydział

Polonistyki UJ, referat: „Pisarstwo ze sztuką w tle. Portret literacki Władysława Kozickiego”.

Dr Elżbieta Flis-Czerniak wzięła udział w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Między literaturą a medycyną. Cz. IX: Starość i inne problemy egzystencjalne człowieka dawnego i współczesnego” (7–9 listopada), podczas której wygłosiła referat „Alchemia świadomości, czyli Hegel zanurzony w ciało. Rzecz o starości (u) Gombrowicza”.

W dniach 10–11 listopada w Winnikach pod Lwowem na Ukrainie odbyła się międzynarodowa konferencja „Декоративні та культові вироби з Біло-Дніпровського регіону”, zorganizowana przez Історико-краєзнавчий музей м. Вінники і Науково-дослідний центр «Рятівна археологічна служба» Інституту археології Національної академії наук України, w której udział wzięli: mgr Marcin Piotrowski z Instytutu Archeologii, z wystąpieniem „Jeszcze raz o średniowiecznych znakach garncarskich. Geneza znakowania naczyń we Francji” oraz mgr Konrad Grochecki, absolwent lubelskiej archeologii, z referatem „Przykłady wczesnośredniowiecznych ofiar zakładzinowych z terenu Polski. Dlaczego składano ofiary? Jedna z interpretacji”.

W dniach 10–13 listopada dr Marek Florek z Instytutu Archeologii wygłosił wykład „Starosłowiańskie miejsca kultu” na Festiwalu Fantastyki FALKON 2011, zorganizowanym w auli Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

W dniach 15–16 listopada odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Język polski – jego odmiany i powiązania z językami pokrewnymi. W setną rocznicę narodzin prof. Karola Dejny”. Jej organizatorami byli: Katedra Dialektologii Polskiej Uniwersytetu Łódzkiego, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Pol-

ska Akademia Nauk – Oddział w Łodzi, Polska Akademia Umiejętności oraz Komitet Językoznawstwa PAN. Uczestniczyli w niej następujący pracownicy Zakładu Filologii Ukraińskiej: prof. Lubow Frolak, „Dźwięczność/bezdźwięczność w gwarach ukraińskich na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim”, prof. Feliks Czyżewski, „Podstawy genetyczno-etniczne dialektu”, prof. Michał Łesiów, „Ukraińskie ślady językowe w «Naszym weselu» Pauliny Hołyszowej spod Chelma”, mgr Alina Burysz, „Zapożyczenia leksykalne w polszczyźnie mieszkańców Drohobycza”. W łódzkiej konferencji wzięli udział również przedstawiciele Instytutu Filologii Polskiej: prof. dr hab. Halina Pelc, „Słownictwo gwarowe a słownictwo ludowe – sposób prezentacji i interpretacji materiału”, dr Monika Gabrys, „Kwestie językowe w Tygodniku Ilustrowanym”, mgr Katarzyna Czubačka, „«Praskuleta» i formy pokrewne w gwarach pogranicza małopolsko-mazowiecko-kresowego”.

Dr hab. Dariusz Chemperek, prof. nadzw. z Instytutu Filologii Polskiej wziął udział w międzynarodowej konferencji „Literature and the Processes of Modernization of Lithuania from the 15th to the 18th Century”, która została zorganizowana w Wilnie przez Instytut Litewskiej Literatury i Folkloru w dn. 16–19 listopada. Na konferencji, w której wzięli udział badacze z Niemiec, Polski i Litwy, Dariusz Chemperek wygłosił referat „Józef Domaniewski's «Emblemata niektóre» (1623) – The First Non-panegyric Emblem Cycle in the Great Duchy of Lithuania”.

W dniach 17–18 listopada odbyła się na Wydziale Humanistycznym interdyscyplinarna konferencja naukowa pt. „(Non) omnis moriar. Kulturowe i literackie oblicza śmierci i nieśmiertelności”. Organizatorami były dwa Zakłady w Instytucie Anglistyki: Literatury Angloirlandzkiej oraz Kultur Krajów Angielskiego Obszaru Językowego.

Na zaproszenie władz Uniwersytetu Państwowego w Mińsku (Białoruś) w dniach od 13–19 listopada wykłady odbywali prof. Jerzy Bartmiński i prof. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska z Instytutu Filologii Polskiej UMCS. Lubelscy językoznawcy ogłosili dla pracowników i studentów slawistyki i polonistyki tamtejszego uniwersytetu oraz pracowników Białoruskiej Akademii Nauk łącznie osiem 2-godzinnych wykładów z zakresu wiedzy o współczesnym języku polskim, tekstologii, folklorystyki, etnolingwistyki i aksjologii. Na zakończenie pobytu wzięli udział w międzynarodowej konferencji „Jazykove i kul’turnoe pograničje: perspektivy issledovanija” – ogłosili referaty: „Parateksty na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim” (J. Bartmiński) i „Słowiański i polski językowo-kulturowy obraz PIORUNA” (S. Niebrzegowska-Bartmińska). W tej samej konferencji z referatami uczestniczyli doktoranci Instytutu Filologii Polskiej UMCS: Monika Łaskiewicz („Tatar – obcy, inny, swój? Próba rekonstrukcji stereotypu”) i Mariusz Polowy („Punkt widzenia jako istotna kategoria historii mówionej”).

Dr Jarosław Krajka z Zakładu Lingwistyki Stosowanej UMCS wziął udział w konferencji naukowej „Interdyscyplinarność w dydaktyce nauczania języków obcych”, zorganizowanej w dniach 17–19 listopada przez Katedrę Filologii Angielskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Dr Krajka wygłosił referat pt. „Kompetencje kluczowe w e-learningu – Projekt E-Akademia Przyszłości” (razem z mgr Agnieszką Gadowską z Instytutu Filologii Angielskiej Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie).

W dniach 23–25 listopada dr Anna Zalewska z Instytutu Archeologii uczestniczyła w międzynarodowej konferencji, która odbyła się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego „Genealogies of Memory in Central and Eastern Europe. Theories and

Methods” i przedstawiła referat „Bullets, buttons, stones and bones as the carriers of memory – the Olszynka Grochowska case”.

25 listopada w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się I Konferencja Geoarcheologiczna „Zmiany klimatu w świetle badań archeologicznych i geoarcheologicznych”, zorganizowana przez Instytut Archeologii UKSW, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW i Wydział Geologii UW, w której udział wzięli mgr Tadeusz Wiśniewski z Instytutu Archeologii, prezentując poster „Uwarunkowania paleogeograficzne lokalizacji obozowiska kultury magdaleńskiej w Klementowicach (Płaskowyż Nałęczowski)”, przygotowany wspólnie z dr. Przemysławem Mroczkiem (Zakład Geoekologii i Paleogeografii UMCS), dr. Janem Rodzikiem (Roztoczańska Stacja Naukowa UMCS) i dr. Piotrem Zagórskim (Zakład Geomorfologii UMCS).

Goście

W dniach 7–10 listopada w Instytucie Archeologii przebywała dr Elena Starkova z Państwowego Muzeum Ermitażu w Sankt Peresburgu w Rosji. Oprócz kwerendy źródeł i bibliotecznej, na zaproszenie członków Koła Naukowego Studentów Archeologii UMCS wygłosiła wykład otwarty „Kultura trypolska w okresie rozkwitu i jej związki z zachodnimi kulturami eneolitycznymi”.

W dniach 15–18 listopada dr Martin Schönfelder z Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz w Niemczech zaprezentował w Instytucie Archeologii cykl otwartych wykładów „Archaeology of the Celts: Oppida – celtic cities and centres of craft and power”; „Celtic elite in the 2nd and 1st century BC”; „Celtic ritual: sanctuaries, sacrifices and druids”; „Celtic art in the 2nd and 1st century BC”.

Wyróżnienia

25 listopada odbyło się pierwsze w kadencji 2011–2014 posiedzenie

Komitetu Językoznawstwa PAN, które rozpoczęło wręczenie powołań członkom Komitetu. Wśród nich znalazło się 5 uczonych z Instytutu Filologii Polskiej UMCS, profesorowie: Jerzy Bartmiński, Andrzej Maria Lewicki, Maria Wojtak, Anna Pajdzińska, Ryszard Tokarski. Fakt, iż do zaledwie 32-osobowej reprezentacji językoznawstwa polonistycznego, klasycznego i neofilologicznego ponownie zostało wybranych aż tylu przedstawicieli lubelskiej lingwistyki, świadczy o jej bardzo wysokiej ocenie przez całe środowisko akademickie. Dodajmy, że prof. Maria Wojtak jest członkiem Centralnej Komisji do spraw Tytułu i Stopni Naukowych, prof. Anna Pajdzińska zaś jedną z dziesięciu osób pracujących na uniwersytetach, a wybranych do Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN przez IBL-owską część Rady.

Najlepszym absolwentem Uniwersytetu za rok akademicki 2010/2011 został słuchacz Wydziału Humanistycznego mgr Jan Rydzak. Ukończył studia romanistyczne o profilu iberystycznym ze średnią 4,96. Podczas inauguracji roku akademickiego z rąk JM Rektora odebrał stosowną nagrodę. Tytuł najlepszej absolwentki Wydziału Humanistycznego przypadł mgr Iwonie Wasilewskiej, która ukończyła jednolite studia magisterskie w zakresie filologii ukraińskiej ze średnią 4,88. Obydwójgu wyróżnionym gratulujemy zasłużonych laurów.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Doktoraty

W dniu 24 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Stępiak ze studiów doktoranckich fizyki pt. ►

„Adatomy In i Pb na powierzchni Si (111) 5×2 – Au”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski z Instytutu Fizyki UMCS. Recenzentami byli prof. dr hab. Ryszard Taranko z Instytutu Fizyki UMCS i prof. dr hab. Ryszard Czajka z Instytutu Fizyki Politechniki Poznańskiej.

W dniu 28 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Nity ze studiów doktoranckich fizyki pt. „Złożone łańcuchy metaliczne na powierzchniach Si (335) i Si (553)”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski z Instytutu Fizyki UMCS. Recenzentami byli dr hab. Tadeusz Domański, prof. nadzw. z Instytutu Fizyki UMCS i dr hab. Jacek Kołodziej z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODAR- KI PRZESTRZENNEJ

Habilitacje

16 listopada odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Elżbiety Jekaterinczuk-Rudczyk z Uniwersytetu w Białymstoku na podstawie rozprawy „Przekształcenia składu fizyczno-chemicznego płytkich wód podziemnych w strefach drenażu na obszarach nizinnych”. Recenzentami byli: dr hab. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, prof. UG, prof. dr hab. Wojciech Chełmicki, prof. dr hab. Andrzej T. Jankowski, prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk.

Spotkania naukowe

W dniu 9 listopada odbyło się otwarte zebranie naukowe, w czasie którego prof. dr hab. Marian Harasimiuk przedstawił temat: „Komentarz do zasad finansowania projektów badawczych w I edycji konkursów NCN”.

W ramach projektu „UMCS dla rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy”

18 listopada miał miejsce panel dyskusyjny z udziałem pracodawców, praktyków oraz studentów i pracowników specjalności kartografia i geoinformacja. Celem panelu pt. „GIS na Lubelszczyźnie. Stan i perspektywy rozwoju” była wymiana poglądów na temat rozwoju Systemów Informacji Geograficznej woj. lubelskiego. W panelu wzięli udział: Radosław Wnuk z Urzędu Marszałkowskiego, Mariola Michalak i Piotr Strojny z OPGK w Lublinie, Sławomir Kuśmierz i Marek Kaczor z BULiGL, oddział w Lublinie, Małgorzata Malicka – GISPartner Sp. z o.o., Łukasz Prażmo – GISExpert Sp. z o.o.

W dniu 23 listopada odbyło się otwarte zebranie naukowe nt. „Spitsbergen – stan i perspektywy badań polarnych pracowników Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej”. W programie znalazło się sprawozdanie merytoryczne z badań naukowych na Spitsbergenie w sezonie letnim 2011 (dr A. Gluza, dr P. Zagórski, dr W. Kociuba, mgr G. Gajek) oraz dyskusja nad perspektywą badań polarnych w lubelskim ośrodku geograficznym.

Wyjazdy

W dniach 27–30 listopada dr Przemysław Mroczek z Zakładu Geologii i Paleogeografii w ramach projektu „Wzrost potencjału badawczo-rozwojowego Wydziałów Chemii i Biologii i Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie” odbył staż w Malvern w Wielkiej Brytanii.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Doktoraty

3 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Król. Temat rozprawy doktorskiej: „Wspomaganie myślenia logicznego

i rozwoju językowego uczniów klas integracyjnych”. Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski. Recenzenci: dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. nadzw., dr hab. Zofia Palak, prof. nadzw.

4 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Teresy Piątek. Temat rozprawy doktorskiej: „Poczucie sprawowania kontroli u nauczycieli w procesie wychowawczo-dydaktycznym”. Promotor: dr hab. Mieczysław Radchoński, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. Janusz Kirenko, prof. dr hab. Mirosław Szymański.

4 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Ogorzałek. Temat rozprawy doktorskiej: „Poziom przygotowania do małżeństwa młodzieży z lekką niepełnosprawnością intelektualną”. Promotor: dr hab. Zdzisław Bartkiewicz, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Zenon Gajdzica, prof. nadzw., dr hab. Zofia Palak, prof. nadzw.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Konferencje

Zakład Stosunków Międzynarodowych zorganizował w dniach 22–23 września konferencję „20 lat polsko-litewskiego sąsiedztwa 1991–2011. Próba bilansu”. Organizatorzy zdecydowali się podjąć ten temat, ponieważ problematyka relacji polsko-litewskich jest stosunkowo rzadko obecna w polskich badaniach politologicznych – dominują badania historyczne. W konferencji wzięli udział uczestnicy z różnych ośrodków naukowych z Polski i z Litwy.

W dniach 18–19 października dr Małgorzata Stępnik wzięła udział w ogólnopolskiej konferencji na-

ukowej „Komunikacja wizualna w dziennikarstwie, reklamie i public relations” zorganizowanej przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dr Stępnik wygłosiła referat zatytułowany „Siła obrazu. Estetyka reklamy a fenomen popularności *street artu*”.

Pracownicy Zakładu Stosunków Międzynarodowych, dr Agata Ziętek i dr Jakub Olchowski, uczestniczyli w XI Kongresie „Kultura europejska”, który został zorganizowany w dniach 27–29 października w Barcelonie przez Universitat Internacional de Catalunya. Dr Ziętek wygłosiła referat pt. „Seduced Europe. Seduction by Europe”, a dr Olchowski referat pt. „Clash of civilizations – a cultural background of Polish-Russian relations”. W kongresie wzięło udział ponad stu uczestników z kilkunastu państw.

Goście

Zakład Stosunków Międzynarodowych wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej zorganizował na Wydziale Politologii spotkanie z dr. Sławomirem Dębskim, dyrektorem Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia. Dr Sławomir Dębski wygłosił wykład pt. „Historia jako czynnik stosunków międzynarodowych. Wokół relacji polsko-rosyjskich”. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w której uczestniczyli studenci i pracownicy Wydziału oraz goście z IPN i KUL.

Border Conflicts in the Contemporary World

W dniach 3–5 listopada 2011 r. miała miejsce konferencja międzynarodowa pt. „Border Conflicts in the Contemporary World”, organizowana w ramach współpracy międzyzakładowej przez Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii i Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. Inicjatorem konferencji była dr Anna Moraczewska z Zakładu

Stosunków Międzynarodowych, a dr Wojciech Janicki z Zakładu Geografii Społeczno-Ekonomicznej głównym współorganizatorem. Konferencja dotyczyła bardzo aktualnego problemu, jakim są konflikty graniczne, wbrew pozorom, wciąż obecne w wielu regionach świata. Temat ten przyciągnął wielu znakomitych badaczy granic państwowych – specjalistów różnych dziedzin – stosunków międzynarodowych, politologów, geografów, socjologów, a nawet lingwistów, czyniąc konferencję multidyscyplinarną i unikalną. Ponadto, konferencja miała w pełni charakter międzynarodowy, gdyż zgromadziła połowę uczestników spoza Polski i była prowadzona w pełni w języku angielskim. Omówiono konflikty graniczne na niemal wszystkich kontynentach świata.

Konferencja rozpoczęła się teoretycznym wprowadzeniem do typologii konfliktów w stosunkach międzynarodowych, konfliktów granicznych oraz różnych form fizycznych barier na granicach. Największym zainteresowaniem cieszył się obszar byłej Jugosławii oraz Europy Wschodniej, na których wykazano występowanie wielu zróżnicowanych konfliktów granicznych. Wiele miejsca poświęcono również konfliktom pozaeuropejskim oraz konsekwencjom nieporozumień granicznych. W ostatnim dniu konferencji zorganizowano warsztaty w terenie. Odbywały się one na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim. Spotkały się z dużym entuzjazmem uczestników, którzy byli najbardziej zainteresowani wyglądem „końca Unii Europejskiej” na jej wschodniej flance, zobrazowanym malowniczą linią rzeki Bug. Organizatorzy planują wydanie książki zawierającej tematy przedstawione podczas konferencji, wzbogaconej ponadto o kilka problemów granicznych, których zabrakło podczas konferencji, a które wydają się istotne z punktu widzenia jakości merytorycznej publikacji.

Anna Moraczewska

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Bezpieczeństwo imprez masowych

W ośrodku edukacji ekologicznej Uniwersytetu Rzeszowskiego w Iwonicy w dniach 6–8 listopada odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo imprez masowych – Aspekty prawno-administracyjne, społeczne i praktyczne”. Organizatorami konferencji byli: Katedra Prawa Publicznego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, Wydział Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie oraz Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie. Wydarzenie zgromadziło ponad 90 osób, m.in. przedstawicieli służb mundurowych – w tym policji z Polski, Czech i Słowacji, reprezentantów sądów, prokuratury, firm ochrony osób i mienia, zrzeszeń sportowych, a także świata nauki. Wydział Prawa i Administracji UMCS reprezentowali: prof. dr hab. Jan Szreniawski (przewodniczenie pierwszej części obrad), prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak (przewodniczenie trzeciej części obrad), dr hab. Janusz Niczyporuk, prof. UMCS oraz dr Piotr Szreniawski.

Wielkie gratulacje należą się głównym organizatorom konferencji – przewodniczącej komitetu naukowego konferencji prof. dr hab. Elżbiecie Ura oraz przewodniczącemu komitetu organizacyjnego dr. hab. Stanisławowi Pieprznemu, prof. URz za mistrzowskie przygotowanie konferencji. Spotkanie to było okazją do wysłuchania licznych wystąpień, zarówno przygotowanych w formie referatów i komunikatów, jak też będących częścią toczących się dyskusji. Uczestnicy mogli też odbyć wycieczki do Rymanowa Zdroju i Sanoka.

for. H. Wójcik

PROF. DR HAB. KAZIMIERZ KARCZMARZ (1933–2011)

20 lipca 2011 r. zmarł prof. dr hab. Kazimierz Karczmarz – wybitny botanik o wszechstronnych zainteresowaniach, głównie briolog.

Profesor urodził się 7 maja 1933 r. w Woli Sernickiej k. Lubartowa. Szkołę powszechną ukończył w rodzinnej miejscowości, liceum ogólnokształcące w 1952 r. w Lubartowie. W latach 1952–1957 studiował na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie. Doktorat pod kierunkiem prof. dr. hab. Józefa Motyki obronił w 1962 r. Stopień doktora habilitowanego osiągnął w 1972 r. na podstawie światowej monografii o rodzaju *Calliergon*. Wszystkie etapy pracy naukowej i dydaktycznej prof. Kazimierza Karczmarza związane są z UMCS. Jeszcze w czasie trwania studiów, w 1956 r., rozpoczął pracę w Katedrze Systematyki i Geografii Roślin, początkowo jako asystent, później adiunkt (1963), docent (1972), profesor nadzwyczajny (1978), a od 1991 r. profesor zwyczajny. W 1992 r. objął kierownictwo Zakładu Systematyki Roślin w Instytucie Biologii UMCS oraz kuratora zakładowego zielnika.

Już w okresie studiów Profesor bardzo interesował się zoologią, jednak jako główny obiekt swoich badań wybrał mszaki. Rozpoczął od badania mszaków Lubelszczyzny. Przedmiotem jego pracy doktorskiej były mchy Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Później prowadził badania także w innych regionach, w Polsce północno-wschodniej (wspólnie z prof. A. W. Sokołowskim), Beskidzie Niskim, Pieninach i Kotlinie Sandomierskiej. W latach 1972–1990 kierował wieloletnimi badaniami nad

wpływem Tarnobrzieskiego Kombi-natu Siarkowego na lasy sąsiadujących z nimi terenów. Zajmował się również taksonomią mszaków. Do najważniejszych osiągnięć Profesora należy odkrycie 3 nowych dla nauki gatunków i ponad 20 taksonów niższej rangi z rodzaju *Calliergon*. Opracował przemiany flory mszaków Polski od najstarszego plejstocenu do współczesności oraz zagadnienie dotyczące zanikania reliktowych mchów torfowiskowych. Zajmował się także wykorzystaniem mszaków jako bioindykatorów. Z wielkim zaangażowaniem gromadził zielnik mszaków. Nie tylko sam zbierał, ale i prowadził wymianę międzynarodową.

Działalność naukowa Profesora nie ograniczała się tylko do briologii. Interesował się także ramienicami, roślinami naczyniowymi, ewolucjonizmem, paleobotaniką, głównie karbonem, górną kredą i plejstocenem, a także historią nauki, szczególnie botaniki. Miał duże osiągnięcia w paleobotanice, zwłaszcza w badaniu flor z okresu kredy. Zgromadzona przez niego kolekcja znajduje się w Muzeum Ziemi w Warszawie. Prof. Karczmarz był jednym z niewielu znawców wieloplechowych glonów, zwłaszcza ramienic. Zgromadził bardzo cenną kolekcję zielnikową i jest autorem licznych publikacji z tej dziedziny. Wiele czasu poświęcił badaniu historii botaniki. Opracował biografy m.in. Błońskiego, Eichlera i Ganieszyna.

Profesor odbywał liczne staże naukowe w renomowanych Instytutach Botaniki różnych ośrodków naukowych, m.in. w Petersburgu, Kijowie, Moskwie, Helsinkach, Turku, Wiedniu i Jenie. Uczestniczył też w licznych wyprawach naukowych po krajach Europy i Azji (Bliski Wschód, Kaukaz, Indie, Nepal, środkowa Syberia). Z każdej z nich przywoził cenne materiały naukowe.

Prof. Karczmarz jest autorem 217 publikacji, w tym 145 oryginalnych prac naukowych i współautorem 14 wydawnictw książkowych w języku polskim, angielskim i ukraińskim. Ponadto wydał trzy serie eksykatów dotyczących regionu lubelskiego (ramienice, wątrobowce i mchy).

Profesor był aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych. Od 1958 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa

Fot. Z archiwum Profesora

Praca przy mikroskopie w latach 60. XX w.

Botanicznego. Był współtwórcą Sekcji Briologicznej, której przez dwie kadencje przewodniczył (1983–1989). Z jego inicjatywy podjęto prace nad przygotowaniem bibliografii briologicznej z obszarów Polski, której I część ukazała się w 1994 r. Był także członkiem Sekcji Fykologicznej, Historii Botaniki i Paleobotanicznej PTB oraz Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Należał również do International Association of Bryological Taxonomy, International Association of Bryologists i The International Board of Index Herbarium (New York). Brał udział w pracach wielu komitetów redakcyjnych, m.in. przy opracowywaniu Serii Mchy – Musci Atlasu rozmieszczenia roślin zarodnikowych Polski, Acta Paleobotanica i Bibliografii Botanicznych PAN.

Profesor miał bardzo liczne zainteresowania pozanaukowe. Pasjonował się historią Polski, dziejami znanych rodów, sztuką, architekturą, muzyką klasyczną, historią łowiectwa, ornitologią oraz porównawczą etymologią słownictwa botanicznego w językach słowiańskich. Miał znakomitą pamięć i pięknie rysował. Z niezwykłą precyzją potrafił wyeksponować charakterystyczne cechy tak trudnych do narysowania obiektów jak wielokoplechowe porosty. Jego rysunki ilustrowały tomy flory porostów Polski prof. Józefa Motyki.

Prof. K Karczmarz ma duży dorobek w zakresie kształcenia kadr. Wypromował 3 doktorów, 101 magistrów i 3 licencjuszy. Opiekował się także doktorantami z innych uczelni (UJ, UŚ, UAM). Miał wielkie zasługi jako nauczyciel i doradca licznych adeptów briologii i paleobotaniki. Służył im radą, wiedzą i doświadczeniem naukowym. Prowadził różne zajęcia dydaktyczne, m.in. wykłady z mechanizmów ewolucji, paleobotaniki i systematyki roślin niższych.

W uznaniu zasług za wkład w rozwój nauki polskiej, kształcenie kadr, działalność społeczną i organizacyjną Profesor został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem zasłużonego dla województwa lubelskiego i tarnobrzskiego, medalem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu, Złotą Odznaką Towarzystwa Geograficznego.

Profesor był człowiekiem niezwykle skromnym, życzliwym, o bardzo wysokiej kulturze osobistej. Zawsze chętnie dzielił się swoją ogromną i wszechstronną wiedzą, służył radą, z uwagą każdego wysłuchał i nigdy nie narzucał swojego zdania.

Profesor Karczmarz miał jeszcze jedną pasję. Był bibliofilem. Przez cały okres działalności naukowej, nie szczędząc czasu i prywatnych środków, gromadził książki. Śmiało

Fot. z archiwum profesora

Wyprawa do Indii, 1974 r.

można powiedzieć, że był człowiekiem renesansu. Jego liczne zainteresowania znalazły odzwierciedlenie w kolekcji książek. Z zakresu samej briologii księgozbiór zawiera bardzo cenne pozycje ze wszystkich kontynentów, od XIII w. do wydanych w bieżącym roku. Z niezwykłych zasobów jego biblioteki korzystało wielu briologów.

Pożegnaliśmy Profesora 27 lipca 2011 r. Jest pochowany w swojej rodzinnej miejscowości – Woli Sernickiej. Po zakończeniu uroczystości pogrzebowych rodzina Profesora zadeklarowała, że przekaze do Biblioteki Wydziału Biologii i Biotechnologii część księgozbioru dotyczącą jego działalności naukowej. Ponad 600 bardzo cennych tomów i tysiące odbitek prac naukowych zostało zdeponowane w Zakładzie Botaniki i Mykologii. Obecnie są katalogowane i z pewnością będą służyły naukowcom i studentom nie tylko naszego Uniwersytetu. Profesor Kazimierz Karczmarz pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Hanna Wójciak

Fot. M. Karc

Międzynarodowa Konferencja Briologiczna w Opatowie, 1964 r.

WSPOMNIENIA ZDZISŁAWIE

4 października 2011 r.
odszedł od nas Profesor
Zdzisław Lewandowski,
nasz Nauczyciel i Przyjaciel.

 Zdzisław Lewandowski urodził się w Lublinie 18 lutego 1929 r. Całe swoje życie związał z naszym miastem. Tu-
taj się uczył, w latach dzieciństwa
w szkole podstawowej, a następnie
już w pierwszych latach powojen-
nych jako praktykant w zakładzie
zegarmistrzowskim, w szkole pod
patronatem TUR (Gimnazjum i Li-
ceum dla Dorosłych Towarzystwa
Uniwersytetu Robotniczego w Lu-
blinie). Jak słyszeliśmy z opowiadań
Profesora, maturę zdał w początkach
czerwca 1948 r. W Lublinie miał też
wielu kolegów (z różnych okresów),
o których zawsze pamiętał. Profe-
sor podejmował też tutaj pierwsze
swoje prace zarobkowe, już jako na-
stoletni chłopiec. Były to bowiem
trudne lata okupacji i zaraz po za-
kończeniu wojny, kiedy pracował,
zarabiając na życie, zdobywał jed-
nocześnie praktyczne umiejęt-
ności zegarmistrzowskie.

Po maturze, w 1949 r. rozpoczął
trzyletnie studia dzienne na UMCS
na kierunku matematyka, gdzie
w 1952 r. uzyskał absolutorium z ma-
tematyki na Wydziale Matematycz-
no-Przyrodniczym. Talent studenta
Lewandowskiego zauważył prof.
Mieczysław Biernacki, zatrudniając
go, w 1951 r., jako asystenta i umożli-
wiając mu dalsze kształcenie na Uni-
wersytecie Jagiellońskim w Krako-
wie. Prof. Zdzisław Lewandowski był
magistrantem prof. Franciszka Leji.
W 1954 r. otrzymał dyplom ukoń-
czenia stacjonarnych studiów mate-

matycznych II stopnia na Wydziale
Matematyki, Fizyki, Chemii UJ.

Po ukończeniu studiów w Kra-
kowie związał się z Uniwersytetem
Marii Curie-Skłodowskiej. W la-
tach 1951–1999 zatrudniony był
jako pracownik naukowy kolejno
na stanowiskach: asystenta, star-
szego asystenta, adiunkta, docenta,
profesora nadzwyczajnego i profe-
sora zwyczajnego. W 1960 r. uzyskał
stopień doktora, po trzech latach,
czyli w 1963 r., doktora habilito-
wanego. Tytuł profesora nadzw-
yczajnego otrzymał w 1971 r., a no-
minację na profesora zwyczajnego
wręczono mu uroczystie w Belwe-
derze w 1988 r.

Zainteresowania naukowe Profe-
sora obejmowały analizę matema-
tyczną ze szczególnym uwzględnie-
niem teorii funkcji analitycznych.
Do 1965 r. pracował na ówczesnym
Wydziale Matematyczno-Przyrod-
niczym, a po zmianach nazewn-

stwa (strukturalnych) – na Wydziale
Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS.

W 1965 r. Rektor UMCS prof.
G. Seidler stawia zadanie, wówczas
młodemu pracownikowi naukowemu
Zdzisławowi Lewandowskiemu –
tworzenia na Uczelni Wydziału
Ekonomicznego. Młody doktor ha-
bilitowany zostaje wtedy współorga-
nizatorem tegoż Wydziału. W latach
1965–1968 był pierwszym dziekanem,
zaś w latach 1981/82, już jako profesor
Z. Lewandowski był prodziekanem,
a w 1982 r. ponownie dziekanem Wy-
działu Ekonomicznego. Jednocześnie
przez okres 35 lat pracy na Uniwer-
sytecie był kierownikiem Katedry
Matematyki, zaś po zmianach or-
ganizacyjnych, po 1968 r. – kierow-
nikiem Zakładu Zastosowań Mate-
matyki Wydziału Ekonomicznego.
Pełnił też funkcję z-cy dyrektora
Instytutu Teorii Rozwoju Społecz-
no-Ekonomicznego. O pracy Profe-
sora i jego zasługach dla akademic-

O PROFESORZE LEWANDOWSKIM

kiego środowiska ekonomicznego bardzo ciepło i z uznaniem wyraża się w swojej publikacji jemu poświęconej prof. Ryszard Orłowski, wieloletni dziekan Wydziału Ekonomicznego i prorektor UMCS.

Wszystkie funkcje administracyjne Profesora nie hamowały jego pracy naukowej. Prowadził przez wszystkie lata seminarium dla matematyków, nie tylko z lubelskiego środowiska. Publikował istotne wyniki naukowe w liczących się czasopismach matematycznych. W wielu spotkaniach z matematykami z zagranicy podejmował problemy do rozwiązania.

Profesor był osobą o wielkim sercu, otwartym na wszelkie problemy, szczególnie na problemy naukowe z teorii funkcji analitycznych. Jego ogromny potencjał intelektualny, niebywała wiedza merytoryczna z matematyki i wspomniana wcześniej otwartość powodowały, że Profesor miał zawsze wokół siebie wielu kolegów matematyków. Pojawiające się problemy naukowe były rozstrzygane w większości przypadków w rodzinnym niedużym mieszkaniu Profesora na Osiedlu Mickiewicza na LSM. Cała jego Rodzina była podporządkowana tym potrzebom. Przez wszystkie lata, od 60. do końca 90. minionego stulecia z Profesorem współpracowało wielu matematyków z Lublina, z Polski i zagranicy. Należy w tym miejscu pamiętać, że w tamtym okresie niezbędna potrzeba komunikowania się na bieżąco, by móc czynić szeroką współpracę naukową napotykała barierę żelaznej kurtyny, czyli na ograniczone możliwości szybkiego dostępu do cenionych czasopism matematycznych – Internet, e-publikatory znane dzisiaj nie istniały.

Rezultatem owocnej współpracy Profesora z matematykami z zagranicy są cenione publikacje z matematykami amerykańskimi, rosyjskimi, takimi jak profesor uczelni Stanów Zjednoczonych Sanford Miller R. Libera czy też prof. Victor Starikov z Państwowego Uniwersytetu w Pietrozawodsku. Można przytaczać liczne kontakty naukowe potwierdzone wzajemną wymianą korespondencji z matematykami niemieckimi, hinduskimi. Prof. Reiner Künau, znany i ceniony specjalista z funkcji zespolonych, zadedykował Profesorowi artykuł naukowy z okazji 70. rocznicy urodzin – „Über die Grunskyschen Koeffizientenbedingungen; Professor Zdzisław Lewandowski zum 70. Geburtstag”.

Przez wiele lat Profesor był czynnym recenzentem Mathematical Reviews (MR) American Mathematical Society – wykonał ponad 150 recenzji prac matematycznych. Był aktywnym członkiem Polskiego i Amerykańskiego Towarzystwa Matematycznego. Opublikował blisko 80 prac naukowych zamieszczonych w znaczących czasopismach matematycznych. Pod jego naukową opieką powstało kilkanaście rozpraw doktorskich. Zachęcał skutecznie młodych lubelskich matematyków do kolejnych habilitacji z jego matematycznej specjalizacji. Prowadził również wykłady z matematyki w Dęblińskiej Szkole Orłąt, w Wyższej Szkole Inżynierskiej oraz na Politechnice Lubelskiej. Badania naukowe i pracę dydaktyczną kontynuował do roku 1999, kiedy przeszedł na emeryturę. Po 2000 r. choroba Profesora istotnie ograniczyła jego czynne uczestnictwo w pracach, jak i szerszych naukowo-akademicznych kontaktach. Za przyzwoleniem

Prof. Zdzisław Lewandowski

1929–2011

Matematyk, profesor zwyczajny, dwukrotnie dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, wieloletni kierownik Katedry Matematyki, a następnie Zakładu Zastosowań Matematyki, członek PTM oraz American Mathematical Society.

Miejscem spoczynku jest Cmentarz Rzymskokatolicki w Lublinie przy ul. Unickiej, sekcja: XII, rząd: 1, grób: 5.

Profesora Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wydało, w nowej szacie graficznej, na przełomie 2009 i 2010 r. reprint jego pracy habilitacyjnej.

Za zasługi w pracy na Uczelni oraz dla Lublina został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Srebrną Odznaką „Zasłużony dla Lublina”, a także Odznaką „Za Zasługi dla Lubelszczyzny”.

Profesor oprócz matematyki miał i inne pasje, takie jak szachy i czytanie opracowań, książek historycznych dotyczących faktów mało znanych powszechnie, ale istotnych dla naszych dziejów.

Zawsze będziemy pamiętać prof. Lewandowskiego jako osobę niezwykle życzliwą dla innych oraz cieszącą się ogromnym autorytetem w różnorodnych sytuacjach zawodowych, jak i takich zwykłych ludzkich. Poniżej zamieszczamy wspomnienia o prof. Lewandowskim, spisane przez jego młodszych kolegów, profesorów matematyki.

Powyższe przygotowali:
Franciszek Bogowski
Janusz Klimaszewski

SŁOWO O PROFESORZE LEWANDOWSKIM

Pierwszego września roku pańskiego 1955 podjąłem studia matematyczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS. Kadra naukowo-dydaktyczna liczyła wtedy około 15 osób. W każdą środę szef kierunku prof. Biernacki odbywał ze swoimi współpracownikami seminarium naukowe. Bywało, że uczestnicy seminarium po wyjściu z sali prowadzili na korytarzu ożywioną dyskusję. W nasze studenckie oczy wpadł jeden z dyskutantów – szczupły brunet z charakterystyczną i rzadko wtedy noszoną muszką. Nie mieliśmy z nim zajęć, ale nasz wywiad ustalił, że właścicielem tej muszki był aspirant Lewandowski. Nie byliśmy pewni, co to za stanowisko, więc w hierarchii plasowaliśmy go wysoko. Tak się złożyło, że po niespodziewanej śmierci prof. Biernackiego właśnie aspirant Lewandowski przejął opiekę nad moją pracą magisterską. Był to początek naszej znajomości, a później współpracy, która przerodziła się w prawie pięćdziesięcioletnią przyjaźń. Upoważnia mnie to, jak sądzę, do podzielenia się wspomnieniem o tym nieprzeciętnym człowieku.

Zdzisław Lewandowski urodził się w Lublinie w biednej rodzinie robotniczej. Warunki materialne zmusiły go do podjęcia, bardzo wcześnie, pracy zarobkowej. Jako młody chłopak pracował w gospodarstwie rolnym w podlubelskiej wsi. Był też, między innymi, czeladnikiem w zakładzie zegarmistrzowskim. Pracując zawodowo, ukończył szkołę średnią i podjął studia matematyczne na UMCS.

W Lublinie w owym czasie były to tylko studia zawodowe. Prof. Biernacki dostrzegł i docenił uzdolnienia matematyczne Lewandowskiego i zakwalifikował go na studia magisterskie w Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie zatrudnił

w swojej katedrze na stanowisku asystenta. Nie było to (i nie jest!) lukratywne zajęcie, ale dawało stabilizację, a przede wszystkim otwierało ciekawe perspektywy.

Powiedzmy to wyraźnie: Zdzisław Lewandowski został przez Stwórcę wyposażony w niezwykle rzadki talent matematyczny. Talent ten dał o sobie znać bardzo szybko. W ciągu kilku lat asystentury, obok interesujących publikacji naukowych, przygotował pracę doktorską. Wskutek śmierci promotora, jej obrona nieco się opóźniła. Wyniki zawarte w rozprawie weszły na trwałe do matematyki i są cytowane we wszystkich znanych mi monografiach teorii funkcji analitycznych. W trzy lata po uzyskaniu stopnia doktora habilitował się i uzyskał tytuł docenta. Na światowym rynku matematycznym zajął znaczące miejsce.

Miałem okazję wysłuchiwać wytyków o jego dokonaniach, wygłaszanych przez znanych i wybitnych matematyków. Świat stał przed nim otworem. Jeden czy dwa wyjazdy do renomowanych uniwersytetów zachodnich dałyby mu, oprócz ugruntowania pozycji naukowej, stabilizację finansową i uwolnienie od konieczności dorabiania do pensji podejmowaniem dodatkowych zajęć w różnych ośrodkach. Mógłby wówczas rzeczywiście „poświęcić się pracy naukowej”. Z tej możliwości, niestety, nie skorzystał. Na przeszkodzie stanęła jedynie bierna znajomość języków obcych i pewna słabość wyniesiona z trudnych lat młodości.

Zdych był człowiekiem życzliwym ludziom i bardzo uczynnym. Tę cechę jego charakteru wielu bezwzględnie wykorzystywało. Czy on był tego świadomy? Jestem pewny, że tak. Ale zwykł mawiać: „mam serce jak dynia”.

Przyjął, zaoferowane przez rektora Seidlera, stanowisko organizatora i pierwszego dziekana Wydziału

Ekonomicznego. Opuścił Instytut Matematyki. Nowe stanowisko to awans, ale odbiło się to na jego twórczości naukowej. Niemniej jednak, jego talent dawał o sobie znać. W jednej z prac, w sposób oryginalny, wprowadził tak zwaną metodę homotopii. Szkoda, że tego pomysłu nie wyeksploatował. Zrobili to matematycy niemieccy i chociaż wskazują na pomysłodawcę, to pozostaje żal, że nie dokonał tego Lewandowski. Jestem pewien, że było to w zasięgu jego możliwości!

Wiele serca wkładał w kształcenie młodych. Wykształcił wielu doktorów. Osobiście wiele jemu zawdzięczam. To on, zachętą i życzliwą krytyką, pomógł mi stawiać pierwsze kroki na niwie matematycznej. Napisaliśmy kilka wspólnych prac, a tylko ja wiem (i wiedziała jego żona, Celina), ile godzin nocnych spędziliśmy pracując, nad ich powstaniem!

Szachy to było Jego hobby. Od niego dowiedziałem się, że istnieje teoria tej gry. Grywalismy dla przyjemności, potem w klubie „Grażyna”. Organizowaliśmy co jakiś czas „rozgrywki profesorskie”, w których brali udział Kazimierz Goebel, Tadeusz Łoposzko i Mieczysław Sawczuk. Nie ma już teraz takich spotkań!

Ciężka choroba wyłączyła go z czynnego życia akademickiego i zamknęła w czterech ścianach domowego zacisza. Ale odwiedzający Instytut Matematyki, a zainteresowani analizą zespoloną, zawsze wyrażali chęć spotkania z nim i porozmawiania o nurtujących ich zagadnieniach matematycznych.

Ze społeczności akademickiej UMCS odeszła kolejna kolorowa postać.

Prof. Eligiusz Złotkiewicz,
Uniwersytet Marii
Curie-Skłodowskiej
Lublin, październik 2011 r.

OSOBISTE WSPOMNIENIA O PROF. ZDZISŁAWIE LEWANDOWSKIM

Moje spotkania z prof. Zdzisławem Lewandowskim (wówczas magistrem) rozpoczęły się od egzaminu wstępnego na studia. W trakcie egzaminu ustnego na zapytanie, jakie działy matematyki lubię, odpowiedziałem, że arytmetykę. Zatem Profesor uznał, że to umiem i pytał mnie z geometrii. W czasie studiów wprowadzał nas w arkany teorii funkcji rzeczywistych i funkcji zmiennej zespolonej. Już jako pracownik Zespołowej Katedry Matematyki pewnego popołudnia trafiłem na nieoficjalne seminarium – spotkanie prof. Lewandowskiego i prof. Złotkiewicza. Było to pierwsze moje spotkanie z „żywą” matematyką tworzoną w danym czasie i miejscu. Wiem, że brałem udział w dyskusji i zostałem zaproszony do dalszej współpracy.

Spotkania naukowe z prof. Lewandowskim odbywały się często w jego domu i nie miały ograniczeń czasowych, żona Profesora – Pani Celina – była przyjaźnie do nas ustosunkowana, wspomagała kawą, a często również kolacją. Dyskusje kończyły się późną nocą lub gdy uczestnikom zabrakło już sił i tematów do omówienia. Wtedy rozchodzono się z przyrzeczeniem, że każdy nad tym będzie dalej pracował. Tak powstawały pierwsze moje publikacje. Wynikiem tej współpracy jest, między innymi, 12 prac naukowych wspólnych moich z Profesorem.

Temat na moją pracę doktorską wynikł w trakcie dyskusji na seminarium i za tydzień miały być wyniki. Udało się i w ciągu pół roku było po obronie. Jestem pierwszym doktorem wypromowanym przez prof. Lewandowskiego, a potem w krótkim czasie wypromował jeszcze 10 doktorów matematyki, w tym gronie była również moja żona.

Prof. Lewandowski bywał często w naszym domu. Dwa fakty kojarzą mi się z tymi wizytami. Pierwszy. Profesor stał przed wahadłowym zegarem i słuchał, sprawdzał, czy „równo” pracuje. Jeżeli nie, to musiał go ustawić. Pozostało mu to z czasów, gdy w czasie wojny zarabiał, pracując u zegarmistrza. Drugi. Na poczęstunek w czasie odwiedzin musiał być ulubiony przez niego szpinak. Moja przeprowadzka do Rzeszowa nie przerwała naszych kontaktów, Profesor składał nam kilkudniowe wizyty.

Po przejściu Profesora na emeryturę i uziemieniu go przez chorobę w domu, nadal utrzymywaliśmy kontakty. Często rozmawialiśmy telefonicznie, odwiedzałem go również w jego domu i widziałem, jaki był sprawny umysłowo. Mówił, że sprawność trenuje, rozwiązując krzyżówki lub inne łamigłówki. Bardzo dużo czytał, głównie książki z ulubionej tematyki historycznej.

Przytoczę jeszcze jedno wspomnienie podkreślające osobowość Profesora. Na jednym z seminariów w Zakładzie kierowanym przez prof.

Lewandowskiego, w czasie dyskusji związanej z kontynuacją wyników naukowych prof. Mieczysława Biernackiego, wypowiedział ze smutkiem, że nagrobek prof. Biernackiego jest bardzo skromny i nic nie mówi o jego wielkich zasługach dla nauki i dla UMCS. Z sugestii Profesora powstał Komitet Budowy Pomnika. Na pomniku finansowanym przez wielu matematyków i przez Panią Biernacką jest napis, że tu leży Twórca Lubelskiego Ośrodka Matematycznego.

Moja ostatnia telefoniczna rozmowa z prof. Zdzisławem Lewandowskim odbyła się 2 października i nic nie wskazywało na to, że jest ostatnia. Odszedł od nas 4 października. Całe grono przyjaciół i uczniów zachowa go w pamięci jako człowieka uczynnego, zatroskanego o swoich uczniów i pracowników, zawsze chętnego do dyskusji i pomocy w sprawach naukowych, skromnego w życiu prywatnym.

Uczeń i przyjaciel
Prof. Jan Stankiewicz,
Politechnika Rzeszowska
Rzeszów, październik 2011 r.

HISTORIA I PATRIOTYZM W ŻYCIU PROFESORA MATEMATYKI

Profesor Zdzisław Lewandowski należał do pokolenia bardzo naznaczonego historią. Wielka historia często wkraczała w ich losy i kreśliła im dzieje osobiste.

Profesor urodził się w 1929 r., w ustabilizowanej wydawałoby się drugiej Rzeczypospolitej. Jego dzieciństwo i pierwsze lata edukacji rozpoczęły się w klimacie tamtej nasyconej patriotyzmem epoki, co zapoczątkowało w całym dorosłym życiu. Jednak już w wieku 10 lat doznał, jak i jego pokolenie doświadczeń, wojny i okupacji niemieckiej, co stanowiło pierwszą wielką rysę na ich losach. Szkołę powszechną przyszło mu kończyć w okupowanym Lublinie w 1943 r. Lata licealne przypadły na niezwykle trudne lata powojenne, kiedy umacniała się nowa władza, która we wszystkim negowała Drugą Niepodległą Rzeczypospolitą. Studia Profesora przypadły na lata rozkwitu komunizmu 1949–1954. Pierwsze lata kariery naukowej to czasy pierwszego krachu komunistycznej ideologii, która przekształciła się w małą siermiężną stabilizację, szarą i beznadziejną codzienność.

Pokolenie Profesora na przestrzeni swego czasu, który rzeźbił ich świadomość pokoleniową, doświadczyło wielu dramatycznych wydarzeń, które różnie wpłynęły na ich dalsze losy i postawy. Część tego pokolenia bardzo czynnie wspierała władzę komunistyczną, część zdążyła już doświadczyć represji reżimowych, pozostała nie angażowała się w działalność polityczną. Nie ulegając oficjalnej propagandzie, realizowali się na tyle, ile możliwe było to w życiu zawodowym. Dorosłe losy tego pokolenia, ich sympatie ideowe i polityczne oraz systemy wartości były bardzo różne. Różne też były stopnie zaangażowania politycznego, a także stosunek do dalszej i bliższej przeszłości.

To, co od początku uderzyło mnie w postawie prof. Lewandowskiego,

to był niezwykle patriotyzm nakierowany na polską tradycję niepodległościową, ogromne zainteresowanie polską historią: powstaniami narodowymi, postacią Józefa Piłsudskiego, losami Armii Krajowej czy poszukiwaniem prawdziwej wiedzy o roli Rosji sowieckiej w zniewoleniu Polski. Należy pamiętać, że były to lata 60., lata marazmu także w historii oficjalnej. Jako początkujący pracownik naukowy zetknąłem się wówczas z profesorem, pierwszym dziekanem naszego Wydziału Ekonomicznego i, jak mi się wydaje, zyskałem jego sympatię i zaufanie, o czym mogą świadczyć nasze dość liczne rozmowy i dyskusje na tematy historyczne, tematy, które nie funkcjonowały w oficjalnym obiegu politycznym i naukowym. Profesor ubolewał z powodu zakłamania najnowszej historii i braku patriotyzmu, co było widoczne w naszym środowisku. Profesor czytał bardzo dużo dzieł historycznych, także tych wydanych poza krajem i zawsze dzielił się ze mną uwagami ze swych ostatnich lektur.

W pamięci utkwiło mi szczególnie kilka wydarzeń, które łączę z Profesorem. Razem oglądaliśmy w telewizji mszę inaugurującą pontyfikat Jana Pawła II, w przerwie zajęć w punkcie konsultacyjnym w Jarosławiu. Wszyscy byliśmy pod ogromnym wrażeniem tej chwili i wtedy Profesor powiedział, że my jeszcze nie mamy pełnej świadomości, jakie to ma ogromne znaczenie dla Polski, dla naszego narodu.

Profesor był początkowo wielkim entuzjastą Solidarności jako jeden z nielicznych ze swego pokolenia i otoczenia zawodowego. Później miał pewne zastrzeżenia do działaczy władz Solidarności. Jego zdaniem dygnitarstwo przeważało nad interesem Polski i pojawiło się wiele

środowisk niekoniecznie przyznających się do patriotyzmu.

Na szczególne uznanie zasługuje postawa Profesora w stanie wojennym. Jeszcze podczas wyborów na dziekana w 1981 r., kiedy został wybrany Sławek Kozłowski, Profesor, który reprezentował jako kandydat obóz przeciwny, zgodził się na moją prośbę objąć stanowisko prodziekana i tak pogodził oba obozy. Po wprowadzeniu stanu wojennego i internowaniu dziekana Kozłowskiego Profesor, zastępując dziekana wraz z drugim prodziekanem Marią Frydrychiewicz, wziął na siebie obronę Wydziału i pracowników w tym niezwykle trudnym okresie. Udało mu się przeprowadzić Wydział i jego pracowników przez ten niełatwy okres w historii. Bardzo ofiarnie chronił pracowników Wydziału przed represjami stanu wojennego. W końcu w proteście przed odwołaniem legalnie wybranego rektora prof. Tadeusza Baszyńskiego podał się do dymisji.

Kiedy w 1984 r. pojawiła się szansa na wybory nowego dziekana, nikt nie miał wątpliwości, że stanowisko to może objąć tylko po raz kolejny prof. Lewandowski. Tak przeprowadził Wydział przez następne lata.

Profesor wiązał wielkie nadzieje ze zmianami po 1989 r. Ze szczególnym entuzjazmem przyjął rząd Jana Olszewskiego, a z wielkim rozczarowaniem jego obalenie przez Lecha Wałęsę i jego ówczesne otoczenie. Zwrócił wówczas moją uwagę przede wszystkim na słowa premiera Olszewskiego z jego ostatniego przemówienia „czyja jest dzisiaj Polska”. Myślę teraz z perspektywy czasu, gdy nie ma już między nami Profesora, jak ważne to było pytanie i jak nabiera ciągle nowej ważności, zwłaszcza po 11 listopada 2011 r. Pytanie to nie raz zadawało sobie jego pokolenie tak mocno doświadczone przez historię.

Józef Duda

► Dokończenie ze str. 11

30. ROCZNICA OGÓLNOPOLSKIEGO STRAJKU AKADEMICKIEGO

 Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele akademickim KUL koncelebrowaną przez: ks. Zbigniewa Kuzię, regionalnego duszpasterza ludzi pracy, ks. dr. Stanisława Sieczkę, duszpasterza UP, ks. prof. Czesława Bartnika, ks. Piotra Matyjaszewskiego, duszpasterza UM. Okolicznościową homilię wygłosił ks. prof. Czesław Bartnik. Podczas mszy św. został poświęcony sztandar NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Po mszy zebrani wraz ze związkowymi pocztami sztandarowymi: Zarządu Regionu Środkowowschodniego, Politechniki Lubelskiej, UMCS i Uniwersytetu Medycznego przeszli pod tablicę upamiętniającą powstanie NSZZ „Solidarność” UMCS (budynek Humanistyki), gdzie złożyli kwiaty.

Następnie zebrani wzięli udział w otwarciu wystawy dokumentów i zdjęć strajkowych w holu Centrum

Kongresowego Uniwersytetu Przyrodniczego. Spotkanie uczestników strajku akademickiego, a także zaproszonych gości odbyło się w historycznej auli „AGRO” UP – centralnym miejscu strajku.

Na spotkaniu obecni byli m.in.: prof. Ryszard Dębicki, prorektor UMCS, dr hab. inż. Jerzy Lipski, prorektor Politechniki Lubelskiej, prof. Marian Wesołowski, rektor Uniwersytetu Przyrodniczego. Szczególnym gościem była prof. dr hab. Wanda Brzyska, prorektor UMCS w roku 1981. Prezydenta Lublina reprezentował Zdzisław Niedbała. Na uroczystości przybyli też: przewodniczący Zarządu Regionu Środkowowschodniego NSZZ „Solidarność” Marian Król, przewodnicząca Sekcji Oświaty NSZZ „Solidarność” Teresa Misiuk; przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” prof. Edward Malec z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W uroczy-

stości udział wzięli także dawni i obecni członkowie NZS oraz NSZZ „Solidarność”.

Spotkanie poprowadzili: przewodniczący Regionalnej Sekcji Nauki Józef Kaczor i przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” UP Lech Szafranski. Referat na temat strajku akademickiego 1981 oparty na materiałach IPN wygłosił Marcin Dąbrowski. Przebieg strajku na WSI w Radomiu przedstawił jego uczestnik dr Bogusław Misterkiewicz. O udziale NZS w strajku mówił dr Andrzej Juros z KUL. O akademickim strajku w Lublinie i kontaktach ze strajkującymi w WSI w Radomiu opowiedział Andrzej Pleszczyński.

Następnie odbył się uroczysty koncert Jana Pietrzaka, przyjęty entuzjastycznie przez zebranych. Uroczystości zakończyły się wspólnym odśpiewaniem pieśni-hymnu „Żeby Polska była Polską”.

Józef Kaczor

SPOTKANIE Z PRZEWODNICZĄCYM KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

 18 listopada 2011 r. w późnych godzinach wieczornych, w lokalu KZ NSZZ „Solidarność” UMCS odbyło się spotkanie przewodniczącego KSN prof. Edwarda Malca z Radą RSN. W spotkaniu uczestniczyli też delegaci na ZD KSN, członkowie prezydium organizacji zakładowych NSZZ „S” uczelni lubelskich oraz przewodniczący Zarządu Regionu Marian Król, Teresa Misiuk z Sekcji Oświaty i dr Bogusław Misterkiewicz z Politechniki w Radomiu.

Prof. Malec poinformował o trudnych negocjacjach KSN z ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy (PUZP) oraz o programie KSN na najbliższy bardzo trudny okres. Zebrani dyskutowali nad formami związkowych protestów i sposobami uaktywnienia środowiska akademickiego. Zastanawiano się, jak poprawić skuteczność działania KSN i jak zainteresować pracowników problemami nauki i szkol-

nictwa wyższego, które wpływają na ich pogarszającą się sytuację, oraz jak optymalnie wykorzystać składki związkowe na finansowanie KSN. Rozmawiano o niskich nakładach na naukę i niskich płacach w szkolnictwie wyższym wynikających z przyjętych kwot bazowych. Poruszono też problemy dotyczące roli i rangi Regionalnej Sekcji Nauki. Przewodniczący Zarządu Regionu zadeklarował chęć współpracy i prawną pomoc dla RSN.

Józef Kaczor

MARIA CURIE-SKŁODOWSKA I UNIwersYTET JEJ IMIENIA. SUPLEMENT

Powoli dobiega końca rok poświęcony wielkiej Polce i Patronce naszego Uniwersytetu. Nie sposób wymienić wszystkich przedsięwzięć, uroczystości i pomysłów zrealizowanych w tym czasie w kraju i w naszym mieście. W scenariusz obchodów wpisał się również Uniwersytet, przygotowując wiele okolicznościowych wystaw, konkursów, plenerów i spotkań. Wydano specjalny zeszyt „Wiadomości Uniwersyteckich”, w którym zamieszczono różnorodne artykuły przybliżające postać wielkiej Uczonej.

Jednakże w tej obfitości informacji zabrakło odniesienia do kilku ważnych wydarzeń i przypomnienia pracy wielu osób, dzięki którym nasza Uczelnia weszła w posiadanie cennych pamiątek. Na przykład niewiele wiemy o księgozbiorze przekazanym w 1951 r. Bibliotece UMCS przez Irenę Joliot-Curie, starszą córkę Marii, a zarazem doktora honorowego naszego Uniwersytetu¹.

Jednak wyjątkowym wydarzeniem naukowym i kulturalnym były, objęte patronatem UNESCO, ogólnopolskie obchody 100. rocznicy urodzin Marii Skłodowskiej. Na czele Ogólnopolskiego Komitetu Honorowego Obchodów Rocznicowych stanął ówczesny premier Józef Cyrankiewicz, a do grona 38 członków Komitetu zaproszono też rektora UMCS prof. dr. hab. Grzegorza L. Seidlera. 16 listopada 1966 r. powołano Komitet Organizacyjny Obchodów pod przewodnictwem Ministra Oświaty i Szkolnictwa

Wyższego prof. Henryka Jabłońskiego. W programie obchodów przewidziano m.in.: międzynarodowe sympozjum naukowe w Warszawie z udziałem najwybitniejszych fizyków i chemików, w tym 14 laureatów Nagrody Nobla, międzynarodowe spotkanie popularyzatorów nauki w Jabłonie k. Warszawy, otwarcie Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie przy ul. Freta 16 w Warszawie oraz szereg innych przedsięwzięć omówionych szczegółowo w Biuletynie Komitetu Organizacyjnego².

W obchodach jubileuszowych miały wziąć udział uczelnie wyższe, przede wszystkim UMCS. Już 21 lutego 1967 r. ówczesny prorektor prof. Włodzimierz Żuk poinformował Ministerstwo o przygotowanym programie. Przewidywano m.in. zorganizowanie Ogólnokrajowego Zjazdu Fizyków Polskich z udziałem prof. Cezarego Pawłowskiego, ucznia Marii (odbył się w dniach 12–17 września 1967), sesji naukowej Studenckich Kół Naukowych Wyższych Uczelni (24–26 października

Medal okolicznościowy przekazany do Hunter College of the City University of New York

1967) oraz wystawy okolicznościowej. Wydano pocztówki, wybito okolicznościowe medale oraz zamówiono specjalny datownik, którym pieczętowano korespondencję w dniach 7–9 września, 12–24 września, 24–26 października oraz 7 listopada 1967 r. Oddzielnym punktem obchodów miało być zorganizowanie otwartego konkursu na utwór sceniczny związany z życiem Marii Skłodowskiej-Curie. Lubelski Komitet Obchodów Setnej Rocznicy Urodzin tworzyli: prof. Włodzimierz Żuk, jako przewodniczący, dr Bogdan Adamczyk i dr Tomasz Goworek z Instytutu Fizyki UMCS, mgr Tadeusz Smółka i mgr Maria Wilczyńska z Biblioteki Głównej UMCS oraz mgr Marek Zdrojewski, wówczas członek Senackiej Komisji do spraw Biblioteki i sekretarz Komitetu³.

Przeprowadzono wielką akcję propagandowo-informacyjną. Zwrócono się z prośbą o wypożyczenie eksponatów do wielu instytucji i osób prywatnych, zamówiono wiele fotokopii i mikrofilmów.

Wykonano gigantyczną pracę, zważywszy, że ekspozycja każdej fotografii, druku i plakatu musiała mieć zgodę Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Za to Uczelnia mogła liczyć na zrozumienie i pomoc muzeów i bibliotek, do których zwrócono się o wypożyczenie lub wykonanie kopii eksponatów związanych z wielką Marią. Tu można wymienić tylko niektóre przykłady.

Do dziś w Muzeum UMCS znajduje się diorama paryskiej szopy-pracowni małżonków Curie. Jest to wierna kopia makiety, przechowywanej w Muzeum Techniki w Warszawie, wykonana specjalnie dla UMCS przez artystę plastyka Janinę Zielińską i inż. Józefa Jelenia⁴. Muzeum Techniki wykonało też nieodpłatnie fotografie eksponatów ze swojej sali poświęconej Skłodowskiej. Z Muzeum Narodowego w Warszawie wypożyczono rzeźbę „Maria Skłodowska-Curie” dłuta Xawerego Dunikowskiego z cyklu „Głowy Wawelskie”.

Dzięki Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie Biblioteka UMCS weszła w posiadanie fotokopii listów Marii Skłodowskiej-Curie do Ludwika Wertensteina z lat 1908–1931 oraz medalu wybitego w 1939 r. przez Towarzystwo Naukowe Warszawskie⁵. Ponadto eksponowano na wystawie wypożyczone faksymile listu do nieustalonego adresata z 1913 r. oraz medal wybity przez PAN w roku 1954. Nawiązano też kontakt z Muzeum Miejskim w Jachymowie, przechowującym pamiątki związane z Marią Curie. W tym małym czeskim miasteczku, znanym z występowania złóż srebra oraz rudy uranu, umieszczono zakłady pozyskiwania

radu. Na potrzeby wystawy uzyskano fotografie, mikrofilmy listów i medale. Sam dyrektor Muzeum, Jan Urban, nie mógł przyjechać do Lublina, ponieważ przygotowywał okolicznościową wystawę poświęconą 100. rocznicy urodzin wielkiej Polki u siebie, w Jachymowie. Cennym nabytkiem były mikrofilmy niektórych dokumentów rodziny Curie, uzyskane z Biblioteki Narodowej w Paryżu, za pośrednictwem tamtejszej Stacji Naukowej PAN. Zostały one wykonane po wcześniejszym zapoznaniu się z wykazem tych dokumentów, a następnie uzyskaniu zgody Ewy Curie oraz dzieci Ireny Joliot-Curie, Heleny Langevin i Piotra Joliot.

Wyjątkowym i dziś już chyba nieco zapomnianym „dziełem” naszej Biblioteki było sporządzenie bibliografii pierwszych wydań prac naukowych Marii Skłodowskiej-Curie, znajdujących się w polskich bibliotekach naukowych. Powstał w ten sposób swoisty inwentarz idealny druków, uwzględniający także prace publikowane w czasopiśmie (zestawiono około 100 prac naukowych Marii i około 150 o Marii). Biblioteka otrzymała szereg tych prac w postaci mikrofilmów. Wykonały je m.in. Biblioteki: UW, Politechniki Wrocławskiej, UAM w Poznaniu, AGH w Krakowie i Główna Biblioteka Lekarska w Warszawie.

Odpowiedziały też osoby prywatne, m.in. byli rektorzy UMCS, profesorowie Tadeusz Kielanowski i Józef Parnas. Szczególnie cenne, bo dotąd niepublikowane, było wspomnienie Tadeusza Kielanowskiego, który studiując w Paryżu, miał okazję spotkać się osobiście z Marią. W liście do Tadeusza Smółki, b. dyrektora Biblioteki Głównej, pisał: „Z Marią rozmawiałem dwa razy: raz w roku 1925 na temat promieniotwórczości i na inne tematy, przy czym ja mówiłem po polsku, a pani Maria po francusku. Nie powiedziała po polsku ani jednego słowa, choć jej akcent i wymowa były wyraźnie polskie w brzmieniu. Innym razem (chyba nieco przed rokiem 1925, ale dokładnej daty nie pamiętam), skrzyczała mnie pani Maria i towarzyszących mi kole-

List Ewy Curie-Labouisse do dyrektora Tadeusza Smółki

b. Instytutu Radowego, rozgrabionego i zniszczonego przez Niemców i rodzimych złodziejasków. Instytutem już się zaopiekowało grono jego b. pracowników. Pokazano mi biureczko panny Marii Skłodowskiej i jeszcze jakieś dwa – trzy obojętne przedmioty. Spisałem to i pozostawiłem pod dozorem ludzi, którzy już się tym opiekowali”⁷.

W numerze specjalnym „Wiadomości Uniwersyteckich” przytoczono patriotyczny wiersz autorstwa młodej Marii. Nawiązano też do wiersza – listu, który młoda Maria, już jako studentka uniwersytetu paryskiego, miała napisać do nienazwanej z imienia przyjaciółki⁸. Okazuje się jednak, że utwór ten powstał kilka lat wcześniej, w 1885 r., z okazji ślubu przyjaciółki, Kazimiery Przyborowskiej. Osiemnastoletnia wówczas Maria napisała wiersz, przechowany przez lata przez starszą siostrę, Helenę Szalayową. Ona to, udostępniając go Stanisławowi Korwin-Pawłowskiemu, pięknie się tłumaczyła: „Zapisałam go sobie już wtedy, bo mi się spodobał i ta kartka przylgnęła do mnie. To się zdarza z martwymi przedmiotami – niektóre mimo ▶

gów po polsku i dosyć niegrzecznie, kiedy zapytaliśmy, czy przyjęłaby członkostwo honorowe Stowarzyszenia Studentów Polskich w Paryżu. Miała pretensje o to, że kiedy jest sławna, ofiarowuje jej Polska honory, ale w młodości, kiedy była biedna i nieznana, nikt się o nią nie troszczył. Członkostwa nie przyjęła”⁶.

Skontaktowano się z dziennikarzem i pisarzem Stanisławem Korwin-Pawłowskim, współtwórcą, w roku 1926, Instytutu Wschodniego w Warszawie. W 1945 r. znalazł się on w składzie delegacji rządowej wysłanej do Instytutu Radowego dla zabezpieczenia ewentualnych pamiątek po Marii. W odpowiedzi napisał: „Odwiedziłem gmach

Notatka z wychodzącego w czeskim Cieszynie „Dziennika Polskiego”

wszelkich przeciwności losu trzymają się człowieka. Kartka przepadała, potem wypływała – wtedy ją odczytywałam, aż wreszcie nauczyłam się na pamięć”. Autor utrwalił tekst w swoich wspomnieniach, dlatego dziś możemy go przytoczyć w całości:

Kiedy się zbliża chwila rozstania
I nic jej wstrzymać nie może,
Przyjmij tych kilka słów pożegnania,
I przyjm serdeczne: „Szczęść, Boże”.

Dziś dom porzucasz, gdzie tak szczęśliwie
Wiek twój upłynął dziecinny,
Rodzinę, co cię kocha tak tkliwie,
Kraj swój porzucasz rodzinny.

Utratę domu, w którym wzrastałaś,
Zdoła zastąpić ci może
Miłość serdeczna, gorąca, trwała-
Taką wam miłość daj, Boże.

W nowego życia wstępujesz progi
Któż zgadnie jego koleje!
Może nie zgaśnie do końca drogi
Blask, co dziś nad nim jaśnieje.

O, niech ci spłynie jak ranek cudny
O roku wiośnianej porze,
Jako marzenie, jak sen ułudny,
Taką wam przyszłość daj, Boże.

Jeżeli praca cię w życiu czeka,
O taki los się nie trwożę.
Praca osłoda jest dla człowieka
We wspólnej pracy szczęść, Boże.
Gdy przyjdą burze i niepokoje,
Miłość je przetrwać pomoże.
Łatwiej jest cierpieć, cierpiąc we dwoje
W wspólnym cierpieniu szczęść, Boże.

Żegnaj, siostrzyczko, chociaż z obcymi
Wola cię własna związała,
Nie przestań kochać tej drogiej ziemi,
Gdzieś światło dzienne ujrzała.

A mowę naszą sponiewieraną
We wzrastającym ucisku,
W sercu tę mowę chowaj kochaną,
I przy rodzinnym ognisku.

Żegnaj. Na niebie twojej przyszłości
Niech szczęścia nie gasną zorze.
Na życia trudy, bóle, radości-
Na dalsze życie: „szczęść, Boże”⁹.

Szerokim echem odbiła się wystawa prezentowana od 12 września 1967 r. w holu Chatki Żaka. Polonia australijska przekazała dar w postaci księgozbioru, a George W. Beadle, laureat Nagrody Nobla i rektor Uniwersytetu w Chicago, przysłał na ręce rektora Grzegorza L. Seidlera list, w którym pisał m.in.: „Składamy dziś hołd Uczelni noszącej imię jednej z najświetniejszych cór Polski”¹⁰. Zewsząd napływały prośby o materiały związane z postacią Marii Skłodowskiej-Curie i zazwyczaj wysyłano zestaw fotografii i informacje o dostępnej literaturze. Niektórzy przysyłali informacje o obchodach w ich miejscach zamieszkania. Sama wystawa była prezentowana w kilku miastach Polski.

Wydarzenia kulturalne towarzyszące obchodom jubileuszu to przede wszystkim spektakl teatralny „Maria”. Studencki Teatr GONG 2 przygotował sztukę opartą na autentycznych wypowiedziach, listach, fragmentach prac naukowych i autobiografii małżonków Curie. Wyreżyserował ją Andrzej Rozhin, a w rolach tytułowych wystąpili Barbara Michałowska-Rozhin i Andrzej L. Jóźwicki. Ponadto UMCS oraz Wydział Kultury Prezydium WRN w Lublinie i Teatr im. Juliusza Osterwy ogłosiły otwarty konkurs na pełnospektaklowy utwór sceniczny, związany z życiem i działalnością Marii Skłodowskiej. Nagrody otrzymali wówczas Kazimierz Bernas za sztukę „Paris, Lhomond 12” oraz Zbigniew Stepek za „Listy nienapisane”¹¹. Czy ktoś to jeszcze pamięta? Czy pamiętamy również, że wydano numer specjalny „Annales” poświęcony Uczonej? Wszystkie zamieszczone tam teksty zostały wydrukowane w języku francuskim¹². Ich Autorzy, podobnie jak Maria, realizowali w swoim życiu zawodowym Jej słowa, że „nauka jest czymś pięknym”.

Anna Łosowska

1. Legat składał się z 57 pozycji bibliograficznych dzieł, oczywiście francuskojęzycznych, obejmujących różne dziedziny wiedzy.

2. Biuletyn Informacyjny Nr 1 Komitetu Organizacyjnego Obchodów Setnej Rocznicy Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1966.

3. Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Akta Biblioteki Głównej, sygn. B 9/116.

4. Tamże.

5. Tamże. Ludwik Wertenstein (1887–1945), fizyk, asystent Marii Skłodowskiej, profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej

i współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

6. AUMCS, sygn. B 9/116.

7. Tamże.

8. K. Osuch, *Noblistka poetką*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2011, nr 8/177, s. 40.

9. S. Korwin-Pawłowski, *Wspomnienia. Wyściąg z życia*, Warszawa 1966, s. 346–347.

10. Informował ponadto o uroczystościach rocznicowych w jego Uniwersytecie, AUMCS, sygn. B 9/117.

11. *Sprawozdanie z działalności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*

w roku akademickim 1967, Lublin 1968, s. 63.

12. „Annales UMCS” sec. AA, t. 22, 1967. Zawartość zeszytu: S. Ziemecki, *Z twórczości i życia Marii Skłodowskiej-Curie*; A. Teske, *Wczesne poglądy Marii Skłodowskiej-Curie na promieniotwórczość*; W. Hubicki, *Naukowe kontakty z krajem Marii Skłodowskiej-Curie bezpośrednio po odkryciu polonu i radu*; M. Dąbkowska, *Polon i rad w układzie okresowym Mendelejewa*. Zeszyt uzupełnia fotoofsetowe wydanie (w j. polskim) pracy M. Skłodowskiej-Curie, *O ciałach promieniotwórczych*.

XVIII KONGRES INQUA

21–27 LIPCA 2011 BERNO / SZWAJCARIA

International Union for Quaternary Research (INQUA) to międzynarodowa organizacja skupiająca naukowców – badaczy osadów czwartorzędowych z najróżniejszych dziedzin, m.in.: geomorfologów, paleontologów, geoarcheologów, sedimentologów, palinologów, paleobotaników, paleoklimatologów, stratygrafów. Miejszem ich spotkań i wymiany doświadczeń jest organizowany przez INQUA międzynarodowy kongres, odbywający się co cztery lata na różnych kontynentach. Poruszana w jego ramach rozległa tematyka badawcza dotyczy czwartorzędu – najmłodszego okresu geologicznego Ziemi, w którym zachodziły różne przemiany środowiskowe zapisane obecnie w osadach. Ich poznanie stanowi doskonałe tło do rozumienia procesów zachodzących współcześnie na powierzchni Ziemi.

Tegoroczny, XVIII Kongres INQUA odbył się w stolicy Szwajcarii – Bernie pod hasłem „Quaternary sciences – the view from the mountains”. Miejszem konferencji był kompleks hal BernExpo i szwajcarskiego stadionu narodowego Stadte de Suisse. Kongres zgromadził ok. 2100 uczestników z całego świata, którzy zaprezentowali wyniki swoich badań w około 1000 referatach i 1500 posterach w 110 sesjach tematycznych oraz uczestniczyli w 35 wycieczkach: przed-, śród- i pokonferencyjnych.

Z ramienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej uczestnikami Kongresu byli: mgr Tadeusz Wiśniewski (Instytut Archeologii, Wydział Humanistyczny) z prezentacją posterową pt. „On the periphery of the Magdalenian World. An open-air site in Klementowice (E Poland)” – sesja nr 26 oraz mgr Anna Godlewska (Zakład Geoekologii i Paleogeografii, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej) z pre-

zentacją posterową pt. „Sedimentary records of transverse crevasses in Pleistocene ice-sheet; a case study from eastern Poland” – sesja nr 103. Ponadto, reprezentanci UMCS wzięli udział w wycieczkach naukowych: *Magdalenian of Switzerland (Swiss Late Upper Palaeolithic sites and „Laténium” museum of Neuchâtel)* – mgr T. Wiśniewski oraz *Quaternary Glaciations of Northern Switzerland (Schaffhausen Area)* – mgr A. Godlewska.

Należy podkreślić, iż sesje naukowe, jak również wycieczkowe były prowadzone przez najbardziej znanych naukowców z danej dyscypliny nauki (Lawrence G. Straus, Denise Leesch, Thomas Terberger – sesja archeologiczna; David J. A. Evans, Neil Glasser – sesja glacialna). Możliwość poddania własnych poczynań naukowych konstruktywnej krytyce szerokiemu gronu wybitnych specjalistów, wymiana doświadczeń i nawiązanie kontaktów z badaczami to nieodłączne elementy każdego Kongresu INQUA.

Warto wspomnieć, iż Berno to kolejna europejska stolica, w której Kongres INQUA miał swoje miejsce. Ta perła średniowiecza z unikatową starówką, wpisaną na listę światowego dziedzictwa UNESCO, z pewnością na długo pozostanie w pamięci wszystkim uczestnikom. Należy również dodać, iż jednym z obowiązkowych punktów turystycznych dla każdego naukowca był niewątpliwie Dom Alberta Einsteina, w którym wybitny fizyk stworzył rewolucyjną teorię względności.

Następny Kongres International Union for Quaternary Research odbędzie się w 2015 r. w Nagoyi (Japonia). Organizatorzy zapraszają już dziś (szczegóły na stronie organizacji: www.inqua.org).

Uczestnictwo pracowników UMCS w XVIII Kongresie INQUA w Bernie w Szwajcarii zostało sfinansowane przez: Dziekana Wy-

Fot. D. Bobak

Mgr Tadeusz Wiśniewski (Instytut Archeologii UMCS) podczas sesji posterowej

Fot. W. Zachwiecz

Jeden z punktów programu wycieczki naukowej *Quaternary Glaciations of Northern Switzerland (Schaffhausen Area)*

działu Humanistycznego UMCS (mgr T. Wiśniewski), Stypendium Konferencyjne Quaternary Research Association INQUA Congress Fund Award w Wielkiej Brytanii, Badania Statutowe „Fundusz dla Młodych”, Kierownika Zakładu Geoekologii i Paleogeografii oraz Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą UMCS (mgr A. Godlewska). Wszystkim osobom i instytucjom, dzięki którym możliwy stał się nasz udział w XVIII Kongresie, DZIĘKUJEMY.

Tadeusz Wiśniewski
Anna Godlewska

BOŻE NARODZENIE

Skoro już raz zaprosiłem szanownych Czytelników „Wiadomości Uniwersyteckich” na Święta Wielkanocne¹ z Jerzym Faczyńskim, to dla czego nie miałbym powtórzyć swojego zaproszenia na okoliczność Bożego Narodzenia? – pomyślałem sobie, przeglądając i segregując kolejny raz dorobek emigracyjnego artysty. Zastrzegę jednak już na samym początku, że jest to zadanie daleko trudniejsze od prezentowanych już odcinków impresji z moich studiów nad twórczością Faczyńskiego². Z prostej zresztą przyczyny. Prac o tej tematyce pozostało bardzo niewiele i wcale nie dlatego, że artysta jej unikał, ale okoliczności, dla jakich je tworzył powodowały nie tylko znaczne ich rozproszenie, ale również unicestwienie.

Skądinąd wiemy jednak, że artysta miał zwyczaj rozsyłania bożonarodzeniowych życzeń na pocztówkach, które sam malował bądź rysował. Tak zresztą do niedawna czyniła większość artystów. Zapewne w zależności od stopnia zażyłości z adresatem decydował się na wykonanie unikatowego rysunku albo na powielenie techniką własną jednego z opracowanych wcześniej motywów. Skala tej „produkcji” jest niestety nie tylko że nieznana, ale i niemożliwa do zrekonstruowania. Kartki artysty zaległy gdzieś w rodzinnych archiwach albo zapomniane uległy bezwiednemu zniszczeniu. Szkoda, bo to absolutnie nieznana dziedzina twórczości artystycznej, nie tylko Jerzego Faczyńskiego, ale również wielu malarzy i grafików końca XIX i prawie całego XX w.³ Wielu z nich nie miało tyle szczęścia co polscy artyści z lat 60. i 70. ubiegłego wieku (np. Jan Marcin Szancer czy Zofia Stryjeńska), których przepiękne, wysmakowane pocztówki

Znamy więc bardzo niewiele prac z motywami bożonarodzeniowymi, ba – w moim katalogu jest ich zaledwie pięć! Pięć ze spodziewanych setek, jakie wyszły spod jego ręki. Jest to między innymi szkic przedstawiający kołędników w strojach krakowskich, impresja na temat choinki i kreślone na marginesach architektonicznych studiów motywy bombek i innych ozdób choinkowych. Można jeszcze do tej kategorii wpisać urokliwe pejzaże zimowe nawiązujące do polskich tęsknot

artysty, malowane pastelami, akwarelami lub suchym olejem bądź kreślonych tuszem, z malowniczymi kościółkami wyglądającymi tak, jakby oczekiwały na spieszących na pasterkę. I to by było wszystko.

można było kupić w każdym kiosku „Ruch”. Zastąpił je potem w skali masowej fotograficzny, przesłodzony kicz, często z natchnionymi motywami religijnymi; mający ze sztuką niewiele albo zupełnie nic wspólnego. Nie udało mi się też natrafić na ani jeden projekt Faczyńskiego, który doczekałby się oficjalnej edycji w postaci pocztówki. To mnie trochę dziwi, bo przecież organizacje polonijne drukowały własne kartki pocztowe na różne okoliczności,

Z JERZYM FACZYŃSKIM

a część z nich pełniła dodatkowo funkcję cegiełek dla wsparcia funduszy własnych bądź prowadzonych akcji charytatywnych.

W takich okolicznościach musimy posłużyć się pracami artysty tworzonymi na inne okazje, gdzie motyw Bożego Narodzenia znajdował jednak często swoje miejsce. I tutaj mamy ogromne spektrum jego możliwości, przede wszystkim w dziełach tworzonych dla wystroju projektowanych przezeń kościołów: witraży, tkanin, malowideł naściennych. Króluje tutaj wyobrażenie Matki Bożej z Dzieciątkiem na rękach. Od postaci klasycznej, pokazującej ją jako królową prezentującą światu Bożego namiestnika, po niezwykle oryginalne propozycje, łamiące przyjęte kanony artystyczne. Najpiękniejszym przykładem jest tutaj prześlicznie skomponowane wyobrażenie Maryi z obnażoną piersią.

Szczęśliwej, promiennej, dumnej, troskliwej matki karmiącej Syna. To projekt monumentalnego witraża, trochę w manierze i stylu wi-

traży Stanisława Wyspiańskiego, z piękną paletą pastelowych kolorów, otaczających wyobrażenie rodzinnym ciepłem. Nie wiem, czy projekt ten doczekał się realizacji. Najpewniej był zbyt śmiały dla umieszczenia go we wnętrzu kościoła. Nie

mniej w moim odczuciu należy on do najpiękniejszych dzieł pokazujących macierzyństwo.

Znam również kilkanaście szkiców, właściwie studiów załedwie, do tematu Świętej Rodziny. To klasyczne kompozycje Józefa i Marii pochylonych nad spoczywającym w żłobie Dzieciątkiem; różniących się tylko perspektywą, z jakiej artysta je rysował.

I to by było na tyle... Powiecie Państwo, że niewiele? Owszem. Ale przecież ciągle jestem na początku drogi studiowania dorobku Jerzego Faczyńskiego, z nadzieją, że odkryję jeszcze sporo niespodzianek jego talentu. Pozostaje więc mi tylko – póki co – z mojego archeologiczno-artystycznego podwórka życzyć Państwu radosnych świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego

Nowego Roku. Niech tam w ich tle gdzieś mignie twórczość zapomnianego przez lata artysty i niech wdzięcznie towarzyszą temu kolędy z przepięknie nagranej płyty Chóru UMCS, które od kilku lat tak wspólnie budują świąteczną atmosferę w moim domu.

Andrzej Kokowski

1. A. Kokowski, *Wielkanoc z Jerzym Faczyńskim*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2009, nr 3, s. 15–17.

2. A. Kokowski, *Odkopałem artystę!*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2008, nr 5, s. 27–28; A. Kokowski, *Inspirująca starożytność*, „Archeologia Żywa” 2009, nr 1, s. 43–46; A. Kokowski, *Dwanaście miesięcy z archeologią, z rysunkami Jerzego Faczyńskiego*, Warszawa 2010; A. Kokowski, *Maria Curie-Skłodowska – ręką i okiem Jerzego Faczyńskiego*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2011, nr 10, s. 50–51.

3. W moich zbiorach wdzięczne miejsce mają na przykład kartki świąteczne tworzone przez lubelskiego plastyka, długoletniego pracownika naukowego UMCS, dr. Zbigniewa Józwika, które też czekają na trwałą dokumentację.

Od momentu powołania
lingwistyki stosowanej jako
specjalności oraz Zakładu
Lingwistyki Stosowanej
(ZLS) w Instytucie
Germanistyki Uniwersytetu
Marii Curie-Skłodowskiej
mija w bieżącym roku
10 lat. Jubileusz ten
skłania do wspomnień
o początkach jego istnienia
i odnotowania ważniejszych
faktów aktualnych.

LINGWISTYKA STOSOWANA MA JUŻ 10 LAT!

Kartka z historii

Zarażenie pomysłem i entuzjazmem oraz powierzenie w 2000 r. misji stworzenia w UMCS kierunku lingwistyka stosowana prof. dr. hab. Jerzemu Żmudzkemu należy przypisać ówczesnemu rektorowi naszej *Alma Mater*, prof. dr. hab. Janowi Pomorskiemu. Nie bez znaczenia była także na tym etapie budowania kierunku rola dziekana Wydziału Humanistycznego, prof. dr. hab. Stanisława Grabiasa, który od początku wspierał lingwistykę zrozumieniem, życzliwością i hojnością, np. przy zakupie niezbędnego sprzętu i zagospodarowaniu siedziby Zakładu w Domu Studenta Zaocznego UMCS. I tak na mocy tzw. Uchwały rekrutacyjnej Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nr XIX-11.5/2000 z dnia 13 grudnia 2000 r. w sprawie zasad przyjmowania kandydatów na I rok studiów w roku akademickim 2001/2002 w lipcu 2001 r. przyjęto na I rok lingwistyki stosowanej w dwóch kombinacjach językowych 46 studentów.

Koncepcja kształcenia

Pod kierownictwem prof. Jerzego Żmudzkiego studia na tym kierunku prowadzone są w strukturze dwustopniowej. Zakład od początku dysponuje kompetentną kadrą naukowo-dydaktyczną, która reprezentuje języki objęte programem kształcenia, tj. angielski, niemiecki,

francuski i rosyjski w odpowiednich parach kombinacji językowych, odpowiadających gradacji unijnej i podziale na język ojczysty A, pierwszy język obcy B, drugi język obcy C. Wielkie, przez pracowników i studentów wysoko cenione wsparcie w postaci prowadzenia wykładów, seminariów dyplomowych i magisterskich otrzymał i wciąż otrzymuje Zakład Lingwistyki Stosowanej ze strony zacnych koleżanek i kolegów z Instytutu Anglistyki: prof. prof. Irminy Wawrzyczek, Christopha Garbowskiego, Henryka Kardeli, dr. Adama Głaza i Macieja Pakosza oraz z Instytutu Germanistyki prof. Piotra Kołtunowskiego. W 2005 r. realizowany wówczas program studiów na omawianym kierunku studiów uzyskał bezwątkową akceptację Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Ustawiczna praca kierownika Zakładu i jego współpracowników nad budowaniem i testowaniem programów w ramach strategii dydaktyki ma na celu wypracowanie jak najwyższej jakości kształcenia językowego, szczególnie w obliczu świadomości potrzeb europejskiego rynku pracy w nowej przestrzeni Unii Europejskiej, gdzie specjaliści dwujęzycy z zakresu komunikacji interkulturowej, przekładu i tłumaczenia tekstów specjalistycznych, nauczania dwóch europejskich języków obcych stają się pracownikami pilnie poszukiwa-

nymi. Bardzo dobre wyposażenie kompetencyjne studentów w swej różnorodności kombinacji językowych jako nadrzędny cel kształcenia dwujęzycznego w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej wychodzi naprzeciw sygnalizowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego tendencjom nowej polityki kształcenia na poziomie szkolnictwa wyższego w kierunku jego uprzączynienia i zorientowania na postulaty wielojęzycznej rzeczywistości unijnej, a także uatrączynnia w istotny sposób ogólną ofertę dydaktyczną naszej Uczelni. Wypracowana w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej koncepcja kształcenia (zwłaszcza w zakresie przedmiotów praktycznych) jest koncepcją różniącą się od koncepcji i modeli dydaktyki języków obcych realizowanych na kierunkach filologicznych i w innych ośrodkach. Ta nowoczesna koncepcja polega na tzw. wiązaniu pionowym i poziomym. W ramach wiązania pionowego tworzone są powiązane ze sobą i zdefiniowane docelowe poziomy kompetencji językowych, translatorskich i nauczycielskich. Wiązanie poziome, warunkujące wytworzenie i osiągnięcie przez studentów poszczególnych poziomów kompetencji, polega na cyrkulacji określonych zadań i materiałów w ramach równoległego realizowania przedmiotów ujętych w programie studiów. Taka konstrukcja – dzięki

podwójnemu zintegrowaniu wewnętrznemu – zapewnia większą efektywność kształcenia i płynność w osiąganiu zdefiniowanych kompetencji. Inną korzyścią z realizacji takiej konstrukcji kształcenia w ZLS jest konieczność kooperowania i integrowania wszystkich działań dydaktycznych podporządkowanych i służących budowaniu określonych kompetencji. Efektem tego jest ścisła współpraca wszystkich członków zespołu naukowo-dydaktycznego Zakładu, a istotnym uzupełnieniem w sensie opisanej filozofii dydaktyki jest określenie roli dydaktyków względem

mość współpracy ze studentami, ich podmiotowego traktowania, z czego wynika potrzeba ich ocen naszych działań, ich efektywności oraz postaw. W tym celu rokrocznie stosujemy opracowane przez nasz zespół ankietowe narzędzie ewaluacji pracy dydaktycznej w ZLS. Wyniki ewaluacji są każdorazowo omawiane, a innowacje w zależności od potrzeb wdrażane do programu kształcenia. Narzędzie to nie ma ostatecznej i zamkniętej formy, jest wciąż udoskonalane, a to w celu osiągnięcia najbardziej miarodajnego obrazu całego procesu dydaktycznego.

UAM w Poznaniu, Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, a także ekspertów z Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej. Głównym powodem i argumentem wszczęcia procedur formalnych i podjętych działań w celu ustanowienia nowego kierunku był fakt, iż w ramach wiążącego istniejącego wcześniej systemu kształcenia na poziomie studiów wyższych lingwistykę stosowaną definiowano jako specjalność sytuowaną wewnątrz kierunku filologia w grupie innych specjalności neofilologicznych, które charakteryzuje jeden dominujący profil monofilologiczny, opierający się wyłącznie na badaniach i kształceniu zawodowych kompetencji jednojęzycznych. Ten stan rzeczy generował nieprzystawalność kolejnych edycji standardów kształcenia na kierunku filologia wobec kształcenia dwujęzycznego, podstawowego w swej istocie dla studiów w zakresie lingwistyki stosowanej, czyniąc tego rodzaju kształcenie praktycznie niewykonalnym. W konfrontacji z obecnie obowiązującymi standardami, zaktualizowanymi w lipcu 2007 r., zwłaszcza kształcenie zawodowe (glottodydaktyczne i translatoryczne) w zakresie drugiego języka stało się praktycznie niemożliwe ze względu na jego ekstremalną marginalizację standardową, tj. w obszarze treści oraz liczby godzin. Podstawową i specyficzną odrębność kierunkową lingwistyki stosowanej stanowi w kontekście szerszym interakcyjność określonych języków w ramach procesów glottodydaktycznych, którym podlegają uczący się dwóch języków obcych w danej kombinacji, w ramach komunikacji interkulturowej w najróżniejszych obszarach aktywności społeczeństw Unii Europejskiej, oraz programowa komparatystyka systemów języków i kultur jako treść badań, studiów i dydaktyki uniwersyteckiej. W Zakładzie Lingwistyki Stosowanej o takim profilu pracuje obecnie 29 pracowników, w tym 2 profesorów, 9 adiunktów, 11 wykładowców, 7 lektorów i 1 docent. ►

studentów. W każdym przypadku tych relacji podstawowym zadaniem stało się niesienie pomocy w procesie osiągania zaprogramowanych przez naszych studentów celów. Pomoc ta nie ogranicza się do jedynie do czasu zajęć dydaktycznych, lecz obejmuje również godziny konsultacji i dyżurów pracowników, które są wypełnione pracą ze studentem. Warunkiem funkcjonowania i takiego rozumienia roli dydaktyków jest w ZLS wytworzenie określonego poziomu wrażliwości na problemy i trudności studentów oraz reakcja na nie – nigdy w trybie represyjnym. Innym ważnym elementem tej filozofii jest świadomość

Kierunek unikatowy

W 2008 r. Zakład Lingwistyki Stosowanej uruchomił studia I i II stopnia z zakresu lingwistyki stosowanej jako odrębnego i autonomicznego kierunku studiów w naszym Uniwersytecie, popularnie zwanego „kierunkiem unikatowym” (wobec istniejącego dotąd neofilologicznego). Plan i standardy programowe zostały opracowane pod kierunkiem prof. Jerzego Żmudzkiego oraz przy współpracy z koordynatorem wydziałowym Wydziału Humanistycznego ds. standardów kształcenia, dr Beatą Kasperowicz-Stążką. Zasięgnięto ponadto opinii Instytutu Lingwistyki Stosowanej

Aktywność naukowa, dydaktyczna i popularyzatorska Zakładu Lingwistyki Stosowanej

Pracownicy Zakładu Lingwistyki Stosowanej opublikowali w okresie dziesięciolecia jego istnienia 5 monografii, są redaktorami i współredaktorami 6 monografii tematycznych i od 2007 r. rocznika „Lubelskie Materiały Neofilologiczne”, współautorami 2 tomów jubileuszowych, autorami 11 podręczników do nauki języków obcych (rosyjskiego i angielskiego) wraz z zeszytami, książkami testowymi i innymi materiałami dydaktycznymi i 1 słownika (angielsko-polskiego i polsko-angielskiego). Są ponadto recenzentami podręczników do nauki języków obcych, autorami scenariuszy i kursów internetowych, tłumaczami przysięgłymi, jak i tłumaczami książek i publikacji z różnych dziedzin naukowych, co oznacza m.in. ścisłą współpracę z koleżankami i kolegami z innych kierunków uniwersyteckich. Kompetencje pracowników Zakładu Lingwistyki Stosowanej zostały zauważone także w ministerstwach: mgr Edyta Załubiniak jest członkiem komisji egzaminacyjnej do przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego przy Ministerstwie Sprawiedliwości, a dr Jolanta Knieja ekspertem w komisji egzaminacyjnej i kwalifikacyjnej Ministerstwa Edukacji Narodowej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy.

Zakład Lingwistyki Stosowanej – chociaż obchodzi dopiero swoje 10. urodziny – może już pochwalić się zorganizowaniem lub współorganizowaniem kilku poważnych konferencji naukowych dla polskiego i zagranicznego środowiska akademickiego. Były to:

- 2004 r. – VIII Ogólnopolski Zjazd Nauczycieli Języka Niemieckiego współorganizowany z Polskim Stowarzyszeniem Nauczycieli Języka Niemieckiego (150 uczestników);
- 2005 r. – w ramach współpracy z Zarządem Głównym Polskiego To-

warzystwa Neofilologicznego¹ konferencja „Komunikacja językowa w społeczeństwie informacyjnym – nowe wyzwania dla dydaktyki języków obcych” (140 uczestników);

- 2008 r. – międzynarodowa konferencja zorganizowana wraz z Zakładem Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego IFP UMCS pt. „Pojęcia norm i wartości w porozumieniu między wschodem i zachodem Europy” (60 uczestników);

- 2010 r. – w ramach współpracy z wyżej wymienionym Zarządem Głównym PTN konferencja „Niezwyczajny uczeń – indywidualne potrzeby edukacyjne w nauce języków obcych” (140 uczestników). Konferencji tej towarzyszyły cieszące się powodzeniem wśród nauczycieli różnych języków obcych (50 uczestników) warsztaty metodyczno-szkoleniowe na ten sam temat, przygotowane przy fachowej współpracy Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli;

- 2011 r. – z okazji 10-lecia istnienia Zakładu oraz 30-lecia Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej konferencja „Lingwistyka Stosowana – aktualne paradygmaty badawcze” (90 uczestników).

Te naukowe spotkania na wysokim poziomie zaowocowały m.in. recenzowanymi monografiami autorstwa pracowników Zakładu: Krieger-Knieja J., Paprocka-Piotrowska U. (red.), *Komunikacja językowa w społeczeństwie informacyjnym – nowe wyzwania dla dydaktyki języków obcych*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2006; Janoszczyk J., Krzysiak L., Żmudzki J. (red.), *Deutsch lernen und lehren mit Lehrwerken. Vergangenheit Gegenwart Zukunft*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2008 oraz Knieja J. / Piotrowski S. (red.), *Nauczanie języka obcego a specyficzne potrzeby uczących się. O kompetencjach, motywowaniu i strategiach*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2011.

W trosce o utrzymanie kontaktu ze szkołami oraz podwyższanie poziomu nauczania języków obcych

Uczestnicy konferencji Zakładu Lingwistyki Stosowanej i Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego

Fot. Marek Obara

Kierownik Zakładu Lingwistyki Stosowanej UMCS, prof. Jerzy Żmudzki otwiera konferencję z okazji 10-lecia Zakładu (kwiecień 2011 r.)

Fot. Marek Obara

w szkołach w ramach współpracy z Polskim Towarzystwem Neofilologicznym pracownicy Zakładu zorganizowali ponadto szereg spotkań dyskusyjnych, wykładów, prezentacji podręczników i warsztatów dla nauczycieli języków z województwa lubelskiego z udziałem wielu interesujących gości. Były to m.in.: 2002 r. – spotkanie pt. „Dysleksja a nauczanie języka” (przy współudziale przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Dyslektycznego i Instytutu Psychologii UMCS, prof. dr hab. Anety Borkowskiej); 2003 r. – wykład prof. dr hab. Weroniki Wilczyńskiej (UAM Poznań) pt. „Autonomizacja jako efekt współpracy dydaktycznej”; prelekcja dr. Jarosława Krajki (ZLS UMCS) pt. „Technologia komputerowa a autonomia nauczyciela”; seria prelekcji dr Anny Pado (ZLS UMCS) nt. rozwijania różnych kompetencji w językach obcych „Pisać każdy może... czyli jak kształtować umiejętność pisania twórczego w języku obcym” oraz „Nie taki diabeł straszny, czyli matura 2005”; 2004 r. – spotkanie nauczycieli i studentów lubelskich uczelni, mające na celu namysł nad ideą rozważania tematów dotyczących kultury na zajęciach języka obcego w dobie przenikania kultur pod hasłem „Od Brunnera do Möllera, czyli ob-

raz Niemca w oczach młodych Polaków”. Gościem specjalnym był pan Steffen Möller, były lektor z Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, znany aktor i popularyzator idei zjednoczonej Europy (znany z programu „Europa da się lubić”); warsztaty metodyczno-szkoleniowe organizowanych przy współudziale wydawnictwa Max Hueber Verlag i księgarni językowej Print w Lublinie, mające na celu omówienie nowego podręcznika dla polskich gimnazjalistów „PLANET”, materiałów uzupełniających do podręcznika „Pingpong neu”, planów wyników, ścieżek edukacyjnych i stacji zadaniowych, a także przygotowania do nowej matury dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych; 2005 r. – prelekcja doc. dr Marii Cichoń (IFR UMCS) pod hasłem „Multimedia a autonomia uczenia się języków obcych” wraz z prezentacją płyty DVD pt. „Słuchać aby rozumieć”; 2007 r. – kolejne warsztaty metodyczno-szkoleniowe organizowane przez ZLS przy współpracy z Wydawnictwem Max Hueber Verlag dla nauczycieli języka niemieckiego ze szkół podstawowych i gimnazjów oraz spotkanie metodyczne „Językoznawstwo korpusowe dla każdego – wykorzystanie korpusów oraz programów konkordancyjnych w pracy nauczyciela języka obcego” (wykład dr. Jarosława Krajki); 2008 r. – wykład i warsztaty metodyczno-szkoleniowe nt. „Prognozowania, opisu i korekty błędów w języku obcym” (wykład wprowadzający dr A. Pado; prowadzenie warsztatów: dr H. Maleńczyk-Boguszewska – dla germanistów, mgr A. Mierzwińska-Hajnos – dla anglistów, mgr A. Kozielska – dla romanistów, dr A. Pado – dla rusycystów).

Przy okazji Jubileuszu 10-lecia Zakładu Lingwistyki Stosowanej nie można nie wspomnieć o kształceniu tutaj kadry naukowej, a konkretnie o jego znakomitych efektach. Niebawem w druku ukaże się książka habilitacyjna dr. Jarosława Krajki pt. „The language teacher in the digital age – towards a systematic approach to digital language teacher

development”. W czasie dziesięcioletniej działalności Zakładu promocje doktorskie otrzymały nasze koleżanki z Zakładu: Ilona Kubejko, Zoja Kutsa, Agnieszka Mierzwińska-Hajnos, Joanna Pędzisz, Agnieszka Siedlanowska oraz kolega Marcin Mizak, a na ukończeniu jest praca doktorska mgr Iwony Machowicz. Warte odnotowania jest także miły fakt, że jeden z naszych absolwentów, mgr Rafał Augustyn, w bieżącym roku otrzymał dyplom doktora nauk humanistycznych, a 8 absolwentów naszego kierunku pracuje obecnie nad swoimi rozprawami w ramach studiów doktoranckich na Wydziale Humanistycznym. W ciągu tych lat wypromowano 403 licencjatów, tytuł magistra przyznano 242 studentom.

Aktualnie realizowane projekty

W Zakładzie Lingwistyki Stosowanej realizowane są obecnie dwa poważne projekty.

Pierwszy z nich, współfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dotyczy „Przygotowania do zawodu tłumacza w zakresie tłumaczenia symultanicznego w obrębie języka angielskiego i niemieckiego”. Jego kierownikiem merytorycznym jest dr Konrad Klimkowski. Projekt obejmuje studentów studiów II stopnia, a realizowany profil kształcenia wynika z faktu, iż liczba tłumaczy konferencyjnych pracujących w Polsce jest nadal zbyt mała, co potwierdzają biura i agencje tłumaczeniowe. Stan ten jest konsekwencją zbyt małej liczby programów kształcenia w tej specjalności. Poza tym, kursy oferowane na rynku polskim są często wysoko płatne, co znacząco zmniejsza ich dostępność. Celem nadrzędnym projektu jest pomoc i prowadzenie studentów poprzez proces rozwijania ich kompetencji translatorskiej w zakresie tłumaczenia konferencyjnego. Specjalizacja pozwala studentom specjalności neofilologicznych oraz studentom innych kierunków kształcenia rozwinąć szereg ►

sprawności związanych z najważniejszym w epoce globalizacji procesem komunikacyjnym, tj. tłumaczeniem. Formy realizacji opisywanego projektu to warsztaty i praktyki z udziałem doświadczonych tłumaczy w Laboratorium Zakładu Lingwistyki Stosowanej. Absolwent specjalizacji będzie posiadał m.in. umiejętności operowania adekwatną terminologią specjalistyczną i konstruowania adekwatnych tekstów specjalistycznych, umiejętność pozyskiwania wiedzy specjalistycznej, umiejętność tworzenia systemów par ekwiwalentów i ich zastosowania w tekście, a ponadto umiejętność pracy w kabinie (wiedza o technicznym funkcjonowaniu wysokospecjalistycznego sprzętu technicznego), sprawnego i skutecznego posługiwania się sprzętem technicznym (mikrofony, słuchawki, pulpit sterowniczy), współpracy tłumaczy w kabinie, a także umiejętność konstruowania oferty rynkowej i zdobywania zleceń, przestrzegania standardów i wymogów jakościowych określonych przez instytucje rynku pracy (TEPiS, STP, EN/PN-15038).

Drugie przedsięwzięcie prowadzone od września 2010 r. to projekt pt. „Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Ma on na celu wypracowanie nowych programów praktyk pedagogicznych dla studentów Wydziału Humanistycznego naszej Uczelni w oparciu o założenia konstruktywizmu, badań w działaniu, refleksyjnej praktyki (diagnozy rozumiejącej), równości płci i aktualnych standardów kształcenia nauczycieli w Polsce i krajach UE, wnoszących zmianę jakościową w przygotowaniu studentów do wykonywania zawodu nauczyciela; stworzenie możliwości aktualizacji wiedzy i podnoszenia kompetencji merytoryczno-metodycznych przez nauczycieli; zapoznanie studentów z najnow-

szymi metodami wychowywania i nauczania oraz przykładami ich zastosowania w praktyce edukacyjnej; włączenie technologii IT/ITC do procesu dydaktycznego związanego z organizacją i przebiegiem praktyk pedagogicznych przy wykorzystaniu platformy edukacyjnej *Praktyki pedagogiczne* na Wydziale Humanistycznym oraz nawiązanie stałej współpracy Wydziału Humanistycznego ze szkołami i organami prowadzącymi szkoły. Główne działania przewidziane w ramach projektu obejmują konsultacje z nauczycielami z udziałem ekspertów, szkolenia dla nauczycieli i realizację praktyk zgodne z zapisami w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7.09.2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli. Osobami zaangażowanymi i odpowiedzialnymi za przebieg projektu są pracownicy ZLS. Kierownicy merytoryczni: dr Jarosław Krajka i dr Jolanta Janoszczak, autorzy niezbędnika dla nauczycieli: dr Monika Janicka i dr Anna Pado, autorzy niezbędnika dla studentów: dr Halina Maleńczyk-Boguszewska i dr Jarosław Krajka, a szkolenia prowadzą: dr Monika Janicka, dr Anna Pado, dr Marcin Mizak, dr Jolanta Janoszczak.

Aktywność naukowa studentów

W działalność naukową Zakładu wpisuje się także szereg inicjatyw studentów. Członkowie działającego aktywnie Koła Naukowego Studentów Lingwistyki Stosowanej oprócz organizowania interesujących spotkań, współpracy w komitetach organizacyjnych konferencji naukowych,

uczestnictwa w akcjach społecznych wzięli udział w 2010 r. w konferencji połączonych Kół Naukowych Studentów Lingwistyki Stosowanej i Germanistyki „Współczesne neofilologie w teorii i praktyce”. Wystąpienia studentów opiekunowie naukowo ocenili wysoko, a przygotowanie merytoryczne znakomicie. Warta wspomnienia jest ponadto wizyta w ZLS znanej niemieckiej pisarki Katji Lange-Müller w 2007 i 2008 r. w ramach przedsięwzięcia pod hasłem „Ludzie i Książki” – inicjatywy Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec, Goethe Institut i Deutsche Forschungsgemeinschaft (Niemieckiego Towarzystwa Badań Naukowych) na rzecz bibliotek w Europie Środkowej i Wschodniej. Celem tego działania było umożliwienie wspólnych spotkań ludzi i książek. Zaowocowało to serią bardzo ciekawych spotkań ze wspomnianą autorką. Przy tej okazji w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej zrealizowano w roku akademickim 2008/2009 ciekawy projekt translatorski „Studenci tłumaczą niemiecką prozę – część 1. Opowiadania Katji Lange-Müller”. Studenci III roku przetłumaczyli pod merytoryczną opieką mgr Iwony Machowicz 21 opowiadań i krótkich form literackich z tomu pt. „Die Enten, die Frauen und die Wahrheit” [Kaczki, kobiety i prawda] autorstwa Katji Lange-Müller. Jednym z eta-

Studenci III roku lingwistyki stosowanej podczas warsztatów tłumaczeniowych w Instytucie Goethego, Kraków 21.11.2008 r. z pisarką Katją Lange-Müller (pierwsza z lewej w górnym rzędzie) oraz kierownikiem i pomysłodawcą projektu, mgr Iwoną Machowicz (czwarta w górnym rzędzie)

Fot. Archiwum ZLS

Fot. Jolanta Knieja

Prof. Jerzy Żmudzki omawia szczegóły współpracy z Dziekanem Wydziału Języków Obcych w Zittau/Görlitz, prof. Margot Heinemann

pów projektu był udział studentów w warsztatach translatorskich z autorką (w Lublinie oraz na zaproszenie pisarki w Krakowie w Instytucie Goethego), podczas których studenci mieli możliwość bezpośredniej rozmowy z pisarką oraz skorzystania z jej wsparcia i rad. Wymiernym efektem przeprowadzonego projektu jest tom opowiadań przetłumaczonych przez studentów na język polski, wydany w 2009 r. przez Wydawnictwo UMCS pt. „Dlaczego koty nie jedzą ludzi”.

Integralną częścią kształcenia kompetencji translatorskiej studentów lingwistyki stosowanej UMCS jest wpisanie go w praktyczne ramy tłumaczenia. Studenci ZLS, przygotowani do tego typu działalności na rynku m.in. przez dr. Andrzeja Antoszkę, w charakterze tłumaczy brali udział w takich renomowanych i ważnych festiwalach i wystawach jak Festiwal Praw Człowieka *Human Watch Docs* Fundacji Helsińskiej (2010, 2011, Warszawa oraz Festiwal Objazdowy); Festiwal *Rozstaje Europy* (2009, Lublin); Festiwal *Cody* Fundacji „Muzyka Kresów” i Ośrodka Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża” (2010, 2011, Lublin); Gutek American Film Festiwal (2010, Wrocław); Wystawy w Narodowej Galerii Sztuki „Zachęta” w Warszawie: „Gender Check” (2010)

i „Pokolenie przemiany. Nowa sztuka z Indii” (2011).

Kontakty Zakładu Lingwistyki Stosowanej

ZLS UMCS od początku swojego istnienia utrzymuje kontakty z wieloma ośrodkami akademickimi i naukowymi stowarzyszeniami w kraju i za granicą, przy czym najbardziej istotne są te w ramach wspólnych projektów badawczych i współpracy organizacyjnej. Są to przede wszystkim: Wydział Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej, w którym funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego pełni prof. Jerzy Żmudzki, oraz Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, w którym dr Jolanta Knieja pełni funkcję wiceprzewodniczącej Zarządu Głównego. W obu Towarzystwach pracownicy ZLS są długoletnimi aktywnymi członkami.

W ramach realizacji europejskiego programu Erasmus Zakład Lingwistyki Stosowanej UMCS łączy od 2002 r. bilateralna umowa, a więc ścisła współpraca z następującymi ośrodkami zagranicznymi: Hochschule Zittau/Görlitz (Niemcy), a tu z Wydziałem Języków Obcych, kształcącym tłumaczy takich kombinacji językowych, jak polski-niemiecki, czeski-nie-

miecki, niemiecki-angielski, którego dziekanem i *spiritus movens* kontaktów była – obok prof. Jerzego Żmudzkiego – prof. dr hab. Margot Heinemann; od 2010 r. ZLS współpracuje z Université Nancy 2 (Francja), a w bieżącym roku akademickim pierwsi studenci lingwistyki stosowanej wyjechali po raz pierwszy na semestr studiów do Belgii do Hogeschool-Universiteit Brussel, skąd Zakład gości obecnie także jedną studentkę. Warto nadmienić, że kształcący się w ramach tej współpracy studenci otrzymują entuzjastyczne opinie od zagranicznych opiekunów i prowadzących zajęcia, mówiące o ich ogromnym zaangażowaniu w pracę, wysokim poziomie kompetencji językowych i świadomości językowej oraz pilności. Cieszy więc fakt, że wysiłki finansowe uczelni i dydaktyczne pracowników ZLS są doceniane i przynoszą konkretne efekty.

Na zaproszenie prof. Jerzego Żmudzkiego gościli w Zakładzie z wykładami i warsztatami translatorskimi dla studentów ważni goście z zagranicy: kilkakrotnie prof. prof. Margot i Wolfgang Heinemann (Zittau/Görlitz, Lipsk) oraz Richard Humphrey (Zittau/Görlitz), Reiner Rath (Saarbrücken), Fred Schulz (Zittau/Görlitz). Profesowie Heinemann i Rath prowadzili swoje wykłady przez jeden semestr zimowy w latach 2003/2004 i 2004/2005. Ponieważ Zakład stosunkowo niedawno nawiązał kontakty z francuską i belgijską uczelnią, spodziewamy się niebawem wizyt i zaproszeń z tamtejszych ośrodków naukowych.

**Jolanta Knieja
Jerzy Żmudzki**

1. Polskie Towarzystwo Neofilologiczne zostało powołane w 1929 r. i jest jedynym w Rzeczypospolitej Polskiej wielojęzycznym stowarzyszeniem tych wszystkich, których dotyczy nauczanie języków obcych: nauczycieli wszystkich poziomów i typów szkół, tłumaczy i naukowców. Jest członkiem-założycielem Fédération internationale des Professeurs de langues vivantes – FIPLV, światowej federacji skupiającej organizacje nauczycieli języków obcych (nowożytnych). Federacja została uznana przez UNESCO za ważną organizację pozarządową, o czym świadczy przyznany jej status typu B.

2. Zob. artykuł na ten temat w „Wiadomościach Uniwersyteckich”, nr 17/2007, s. 38–39.

ERASMUS DLA BIBLIOTEKARZY

PRAKTYKI ZAWODOWE W BIBLIOTEKACH UNIwersYTECKICH W NIEMCZECH

Program Unii Europejskiej Erasmus (2007–2013) znany jest w środowisku akademickim jako inicjatywa integrująca europejską wspólnotę szkolnictwa wyższego, wspierająca mobilność ludzi oraz współpracę między uczelniami. Początkowo przewidziany był dla studentów i nauczycieli akademickich, następnie do grupy jego beneficjentów dołączyli pracownicy administracyjni uczelni, w tym także bibliotekarze.

 Z Erasmusa skorzystałam trzykrotnie, otrzymując środki na praktyki biblioteczne w Niemczech: dwutygodniowy staż (10–24.07.2010) w Bibliotece Uniwersyteckiej i Miejskiej w Kolonii (Universitäts- und Stadtbibliothek Köln), szkolenia (2–9.10.2010.) w Bibliotece Uniwersyteckiej w Tybindze (Universitätsbibliothek Tübingen) oraz ostatnio (17–24.09.2011.) w Bibliotece Uniwersytetu w Konstancji (Bibliothek der Universität Konstanz).

Standardy bibliotekarstwa akademickiego

Jako miejsca praktyki świadomie wybrałam dwie biblioteki starzych uniwersytetów (daty ich założenia: w Kolonii 1388 r., w Tybindze 1477 r.) w zachodnich krajach związkowych (landach), w Nadrenii Północnej-Westfalii i Badenii-Wirtembergii, mające bogatą tradycję i odpowiednio zasobne zbiory, a jednocześnie intensywnie modernizujące się, aby sprostać oczekiwaniom dzisiejszych użytkowników. Obydwie biblioteki działają w systemie podobnym do naszego, w którym biblioteka uniwersytecka współpracuje z siecią samodzielnych bibliotek specjalistycznych na wydziałach i w instytutach.

Odminną strukturę organizacyjną posiada Biblioteka Uniwersytetu w Konstancji – młodego, założonego w 1966 r. – pracująca w tzw. systemie jednolitym, którego zasadą jest funkcjonowanie tylko jednej, du-

żej biblioteki w całej uczelni, z podziałem zbiorów na dziedziny (subbiblioteki): nauki humanistyczne, społeczne, prawne, przyrodnicze. Niemcy wzorowali się w tym przypadku na rozwiązaniach amerykańskich. Od początku istnienia Biblioteki całość zbiorów udostępniana jest w wolnym dostępie (obecnie liczą one 2 mln woluminów), a w magazynach zamkniętych przechowywane są wyłącznie druki cenne, stare i cymelia. Ostatnio Biblioteka korzysta z dodatkowych funduszy, które zawdzięcza tzw. doskonałym inicjatywom (*Exzellenzinitiative*) badawczo-dydaktycznym, stawiającym Uniwersytet w Konstancji w gronie 9 najlepszych uniwersytetów w Niemczech. Inicjatywy te mają swoje źródło finansowania w programie rządu federalnego na lata 2006–2011 w wysokości 1,9 mld euro dla wybranych uczelni, w takich obszarach jak: interdyscyplinarne studia podyplomowe i doktoranckie, klaster, projekty przyszłościowe.

Wspomniane biblioteki pracują według najnowszych standardów bibliotekarstwa akademickiego, czyli prezentują zbiory w otwartym dostępie, oferują różnorodne miejsca do pracy indywidualnej (cichej) i grupowej (głośnej), zapewniają liczne stanowiska komputerowe do korzystania z zasobów cyfrowych, umożliwiają swobodny dostęp do Internetu oraz pracę na własnym komputerze. Najtrudniejsze warunki w organizacji wolnego dostępu ma biblioteka w Kolonii, mieszcząca się w trady-

cyjnym budynku z lat 60., z trójdzielnością przestrzeni na magazyny, czytelnie oraz pomieszczenia bibliotekarzy. Anachroniczne warunki zmusiły tamtejszych bibliotekarzy do działań wręcz radykalnych, polegających na udostępnieniu czytelnikom części magazynów. Powstała w ten sposób forma organizacyjna o nazwie *Freihandmagazine*, czyli magazyny z wolnym dostępem, która skompensowała brak możliwości organizowania wolnego dostępu w układzie systematycznym.

Wszystkie biblioteki uczestniczą w systemie oceny pracy o nazwie *Bibliotheksindex* (www.bix-bibliotheksindex.de), uzyskując w rankingu wysokie lokaty. Indeks ten umożliwia analizę porównawczą (*benchmarking*) bibliotek w skali całego kraju. Dane podlegające ocenie dotyczą czterech obszarów działalności biblioteki, charakteryzując ją pod względem oferty dla użytkowników, korzystania z usług, efektywności usług oraz możliwości dalszego jej rozwoju. Biblioteka w Konstancji została „Biblioteką Roku 2010” i otrzymała nagrodę w wysokości 30 tys. euro za kompleksowość świadczonych usług oraz zorientowanie na potrzeby użytkowników.

Bogate zbiory drukowane i zasoby cyfrowe

Wielkość gromadzonej literatury drukowanej i zasobów cyfrowych stwarza wrażenie, że jest tam prawie wszystko. Stawia to wynik konsekwentnej poli-

Fot. K. Hudzik

JACOB-UND-WILHELM-GRIMM-ZENTRUM W BERLINIE

Centrum budynku tworzą symetryczne (po obydwu stronach), tarasowe przestrzenie do pracy na pięciu kondygnacjach, stanowiące nowoczesną interpretację klasycznych czytelni. Obok ustawione zbiory w wolnym dostępie. Te duże przestrzenie mają akustyczną izolację w postaci ścian i drzwi ze szkła. Dach również jest szklany i pozwala oglądać niebo nad Berlinem.

Fot. K. Hudzik

tyki państwa i jego długofalowego, spójnego planu finansowania bibliotek. Niemiecki system specjalizacji dziedzinowej bibliotek jest jedynym w swoim rodzaju, szeroko znany i ceniony w świecie bibliotekarskim. Realizowany jest od 1949 r. przez DFG – *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (Niemiecką Wspólnotę Badawczą) jako system kooperatywnego rozwijania zbiorów zagranicznej literatury naukowej pod nazwą SSG (*Sondersammelgebiete*). Uczestniczą w nim biblioteki państwowe w Berlinie i Monachium oraz 21 bibliotek uniwersyteckich i instytutów badawczych. Ten ponad 60-letni model systematycznego gromadzenia literatury w ramach przydzielonych

dziedzin wiedzy był wielokrotnie modyfikowany zgodnie z aktualnymi w danym okresie potrzebami środowiska naukowego. Z czasem jego priorytetem stało się budowanie systemu zasobów informacji cyfrowej. Pod koniec lat 90. objął on także program tworzenia specjalistycznych bibliotek wirtualnych (47 specjalistycznych portali), integrowanych z istniejącymi bankami informacji naukowej (także komercyjnymi) od roku 2005 w jeden interdyscyplinarny portal wiedzy o nazwie *Vascoda*. Najmłodszym ważnym elementem całego tego systemu są sfinansowane po raz pierwszy w 2004 r. licencje narodowe (*Nationallicenzen*) na zakup serwisów

elektronicznych czasopism i książek (Lipp 2010). Ewaluacja zasad ich finansowania dokonywana jest ponownie w roku bieżącym. Nadal w centrum dotacji pozostają zakupy drukowanej literatury specjalistycznej (najczęściej angielskojęzycznej, ale także np. czeskiej czy japońskiej) zgodnie z zasadą, że co najmniej jeden ośrodek w Niemczech gromadzi kompletnie daną dziedzinę wiedzy i udostępnia ją wszystkim zainteresowanym badaczom.

Biblioteki, w których odbyłam praktyki, uczestniczą w przedstawionym powyżej systemie finansowanym przez DFG. Specjalizację Biblioteki w Kolonii stanowią: ekonomika przemysłu, nauki społeczne, ►

kultura regionu Belgii i Luksemburga. Z kolei biblioteka w Tybindze posiada w swojej gestii religioznawstwo ogólne i porównawcze, teologię, starożytny Wschód oraz kryminologię i kryminalistykę.

Jeszcze kilka słów o imponujących zbiorach historycznych. Tybinga znana jest z unikatowych zbiorów zawierających m.in. 5800 sygnatur rękopisów (w tym rękopisy orientalne i średniowieczne od IX w.), 2 tys. inkunabułów, 50 tys. druków z XVI i XVII w. Natomiast biblioteka w Kolonii ma jedno z najbogatszych w niemieckojęzycznym obszarze językowym zbiorów literatury islandzkiej obejmujące ok. 10 tys. tytułów. Najbardziej cenne islandica ofiarował Bibliotece Heinrich Erkes w 1921 r. Ogółem ten wyjątkowy zbiór obejmuje 4,5 tys. tytułów głównie z literatury, które ukazały się od XVI w. do 1930 r. Wśród nich są 232 druki wydane przed 1800 r., druk pierwszej islandzkiej Biblii z 1584 r., 30 katechizmów w języku islandzkim oraz wiele dawnych gazet i czasopism. Warto o tych zbiorach wspomnieć chociażby z tej racji, że to właśnie Islandia była gościem honorowym tegorocznych międzynarodowych targów książki we Frankfurcie (12–16.10.2011).

Specjaliści dziedzinowi: gwarancja dobrej komunikacji uniwersytet – biblioteka

Dobrze merytorycznie dobrany księgozbiór jest zasługą specjalistów dziedzinowych (niem. *Fachreferenten*), najwyżej uposażonej grupy tzw. bibliotekarzy naukowych, odpowiedzialnych za gromadzenie (dobór) zbiorów z określonych dziedzin, ich opracowanie rzeczowe (w tym klasyfikację systematyczną) oraz specjalistyczną informację naukową. Są oni partnerami do kontaktów z pracownikami naukowymi i spełniają funkcję pomostu (*Brückenfunktion*) między uniwersytetem a biblioteką. *Fachreferent* zapoznaje z biblioteką nowo zatrudnionego profesora, ustala z nim zasady współpracy, pośredniczy w przygotowaniu

zestawu książek potrzebnych w danym semestrze jego studentom (tzw. *Semesterapparate* stoją rzędem na regałach według nazwisk profesorów), kupuje literaturę potrzebną do badań aktualnie przez niego prowadzonych. Zadania realizowane przez specjalistów dziedzinowych zapewniają stałą komunikację między środowiskiem naukowym a biblioteką i sprawiają, że w pełni odpowiada ona na potrzeby swojej uczelni.

Efektywność pracy

Biblioteki liczą posiadane etaty bardzo skrupulatnie. Część swoich zadań przenoszą nawet na zewnątrz po to, żeby nie absorbowały etatowych pracowników. I tak na przykład w gromadzeniu korzysta się z modelu stałych zamówień (*approval plans*), które polegają na dokonywaniu doboru tytułów przez dostawcę. Firma księgarska zapoznaje się dokładnie z wymogami treściowymi i formalnymi wydawnictw z wybranych dziedzin i na tej podstawie przygotowuje ofertę dla biblioteki. Wybrany dostawca podejmuje się często także pieczętowania dostarczanych książek oraz wpisywania numeru zamówienia, stanowiącego później numer inwentarzowy, co w znaczny sposób odciąża bibliotekarzy. Wiele czynności pomocniczych wykonują również studenci, którzy odrabiają w ten sposób stypendia uczelniane.

Czytelnicy czekają na wolne miejsca

Biblioteki są oblegane przez czytelników, którzy często muszą czekać, aż ktoś zwolni zajmowane miejsce. Liczba odwiedzin osób fizycznych sięga rocznie 2 mln, a wirtualnych dwa do czterech raz więcej. Biblioteki są czynne 104 godz. tygodniowo (czas otwarcia: poniedziałek – piątek w godz. 8.00–24.00; sobota – niedziela 8.00–20.00 lub 10.00–22.00). Rekordzistą w długości czasu pracy w Niemczech jest Biblioteka Uniwersytetu w Konstancji, która jako pierwsza zdecydowała się na funkcjonowanie całodobowe, zachęcając swoich czytelników do od-

wiedzin za pomocą hasła: „Czytajcie, kiedy chcecie” (*Lesen Sie, wann Sie wollen*). W Tybindze zamknięcie Biblioteki o północy nadzoruje firma ochroniarska, wcześniej sprawdzając, czy wszyscy czytelnicy już wyszli.

Kultura korzystania z biblioteki w Niemczech jest inna niż u nas. Czytelnicy znajdują tam dla siebie wyizolowane miejsca, chociażby wśród regałów z ciągami czasopism, gdzie przez cały dzień trudno spotkać bibliotekarza, żeby móc go o coś zapytać. Jest to wyjątkowa atmosfera biblioteki, która swoje zbiory otworzyła dla czytelników oraz stworzyła im przestrzeń przyjemnego przebywania i pracowania wśród nich. W pokojach pracy grupowej panuje nastrój relaksu, słychać głośne rozmowy i śmiech studentów. W Konstancji na najniższym poziomie wolnego dostępu rozstawiono trzy wygodne, rozkładane fotele, na których o każdej porze dnia ktoś drzemał lub odpoczywał w pobliżu kojącej wzrok rzeźby. Wobec takiego stanu rzeczy nasuwa się oczywiście pytanie o bezpieczeństwo zbiorów. Przed kradzieżą chronione są one przez systemy zabezpieczeń. Nikt jednak nie skarżył się na niszczenie książek lub wyrywanie kartek. Każdy może kserować i skanować bez ograniczeń, z zachowaniem prawa autorskiego, korzystając z samoobsługowych kopiarek i skanerów.

Przebieg i organizacja praktyk

Odbывały się one codziennie w godz. 9.00–13.00; 14.00–16.30. Ich program odpowiadał zagadnieniom, z którymi chciałam się bliżej zapoznać i wcześniej przedstawiłam je w pisemnym wniosku. Były to zarówno szkolenia indywidualne na poszczególnych stanowiskach pracy, jak i szkolenia ogólne dotyczące zmian w strukturze organizacyjnej bibliotek uniwersyteckich, zadań specjalistów dziedzinowych, Open Access, repozytoriów instytucjonalnych. W trakcie praktyki miałam okazję uczestniczyć w kilku zebraniach i roboczych naradach, m.in. dyrektora biblioteki ze specja-

listami dziedzinowymi, kierownika dużego oddziału z pracownikami. Uczestniczyłam także w szkoleniu bibliotecznym dla studentów rozpoczynających studia.

W Tybindze wzięłam udział w spotkaniu przedstawicieli największych bibliotek uniwersyteckich Badenii-Wirtembergii (Heidelberg, Stuttgart, Konstancja, Fryburg, Mannheim). Był to jednodniowy *workshop* pt. „Didaktik des E-Lernings” na temat doświadczeń w zakresie użytkowania dwóch platform o nazwach ILIAS i MOODLE służących do wirtualnego uczenia się i nauczania (*e-learning/e-teaching*). Platformy te służą naukowcom do zamieszczania na nich wykładów, seminariów, kursów oraz sprawdzianów i testów oceniających nauczanie.

W Konstancji miałam okazję wyjechać z bibliotekarzami na spotkanie integracyjne w związku z rozpoczynającym się rokiem akademickim. Świetnie zorganizowana wycieczka, zaliczona górską trasą 14 km, a na koniec duża porcja tradycyjnego, szwarcwaldzkiego tortu z wiśniami. A przede wszystkim rozmowy z sympatycznymi bibliotekarzami, którzy – tak to już jest w tym zawodzie – lubią to, co robią i potrafią o tym z pasją opowiadać.

Miłym akcentem pobytu były dla mnie spotkania z dyrektorami bibliotek – prof. dr. Wolfgangiem Schmitzem w Kolonii, dr. Marianne Dörr w Tybindze i dr. Petrą Hätscher w Konstancji. Spotkania rozpoczęły i kończyły (podsumowywały) praktykę, a toczono w ich trakcie rozmowy dotyczyły spraw bibliecznych często dyskutowanych zarówno w Niemczech, jak i w Polsce.

100. Zjazd Bibliotekarzy Niemieckich

Dzięki nawiązanym kontaktom otrzymałam zaproszenie na 100. Jubileuszowy Zjazd Bibliotekarzy Niemieckich w Berlinie oraz dofinansowanie wyjazdu przez komisję ds. współpracy międzynarodowej z organizacją „Biblioteka i Informacja w Niemczech”. Zjazd odbył się w dniach 7–10 czerwca

2011 r., a jego motto brzmiało „Biblioteki dla przyszłości – przyszłość bibliotek”. Ukrywa się za nim pytanie o przyszłość bibliotek, czy będą one jeszcze potrzebne w tzw. społeczeństwie wiedzy. Z tematyki ponad 350 wygłoszonych referatów można wnosić, że w opinii autorów biblioteki nadal są jednak niezaprzeczalne, ponieważ tylko one jako instytucje gwarantują bezpłatny dostęp do informacji. O tym, że biblioteki mają przyszłość, świadczy skądinąd plan budowy zupełnie nowej biblioteki publicznej Zentral- und Landesbibliothek Berlin na terenie dawnego lotniska Tempelhof. Do artykułu dołączam też ilustrację jednej z najnowszych bibliotek uniwersyteckich w Niemczech, Jacob-und-Wilhelm-Grimm-Zentrum, Biblioteki Uniwersytetu Humboldta, zaprojektowanej przez szwajcarskiego architekta Maxa Düblera, otwartej w 2009 r.

Rozwiązania biblieczne poznawane w trakcie praktyk odnosiłam do naszej Biblioteki Głównej, utwierdzając się w przekonaniu, że stoimy przed jej kompleksową modernizacją, która powinna rozpocząć się od generalnego remontu budynku (z 1968 r.), przejść przez gruntowną reorganizację zbiorów przechowywanych w zamkniętych magazynach, aż po restrukturyzację przestrzeni na tyle, na ile uda się ominąć ograniczenia architektoniczne, utrudniające otwarty dostęp do zbiorów. Biblioteka musi odzyskać czytelników, którzy nie chcą dzisiaj pracować w czytelniach z lat 60., ponieważ potrzebują innych miejsc, różnorodnych, inaczej zaaranżowanych. Jako jedna dla wszystkich – studentów i profesorów – powinna integrować środowisko, przyciągać i zachęcać do przebywania w niej. Niepowtarzalną okazją do przeprowadzenia wszystkich tych zmian jest wyprowadzka Biblioteki Uniwersytetu Przyrodniczego latem 2012 r. do własnego, nowego budynku.

Ponad 40-letni gmach Biblioteki Głównej to ciekawa architektonicznie bryła, mająca sobie wła-

ściwy urok, bardzo harmonijnie wpisana w kampus Uniwersytetu, szczególnie ładna jest jej perspektywa od strony pomnika naszej Patronki. Odremontowana będzie stanowiła niewątpliwie ozdobę miasteczka akademickiego. Wartościowy pod względem architektonicznym gmach Biblioteki docenił specjalista w tym zakresie Prof. Dobrosław Bagiński, który w wypowiedzi na temat „Perełki UMCS” stwierdził: „Pierwszy bardzo dobry obiekt to biblioteka UMCS. Doskonale domyka oś placu. Szczególnie jej przepiękna elewacja, która wcale się nie starzeje. Ma charakterystyczny wyraz, jednoznacznie wskazujący na bibliotekę. Niestety, została zaatakowana poprzez przebudowę. Nie wątpię, że była potrzebna, ale wygląda jak nowotwór na dobrym budynku”.

Do apologii naszej Biblioteki dołączam na koniec słowo zachęty dla moich Koleżanek i Kolegów bibliotekarzy do korzystania z programu Erasmus i odbywania praktyk zagranicznych. Są wspaniałe nie tylko dlatego, że pozwalają poznać innych, ale także – a może przede wszystkim – dlatego, że pozwalają samym sobie zrozumieć, spojrzeć na siebie z innej perspektywy. Przychylne wyjazdom bibliotekarzy są Władze Uniwersytetu. Pan prof. dr hab. Ryszard Dębicki, Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej, za każdym razem akceptował moje wnioski, za co jestem bardzo wdzięczna. Również współpraca z Panem Ryszardem Straszyńskim, Koordynatorem Uczelnianym Programu Erasmus, zasługuje na szczególne podziękowania – za otwartość, kompetencje i życzliwość.

Krystyna Hudzik
Biblioteka Główna

Bibliografia

1. Lipp Anne (2010). „Auf dem Prüfstand: Das DFG geförderte System der Sondersammelgebiete wird evaluiert. Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie”, nr 2, s. 235-244.
2. Bagiński Dobrosław. „Perełki UMCS”. *Kurier Lubelski*, 10.01.2009. [dostęp 11.11.2011], <http://archiwum.kurierlubelski.pl/module-dzial-viewpub-tid-9-pid-66085.html>

DEBATA TEP I NBP O INFLACJI

W ramach wspólnego projektu Towarzystwa Ekonomistów Polskich i Narodowego Banku Polskiego, mającego na celu podniesienie poziomu wiedzy na temat inflacji, a zwłaszcza dla przewyższania populizmu inflacyjnego, w dniu 7 listopada br. odbyła się na Wydziale Ekonomicznym debata pt. „Inflacja rzeczywista a inflacja postrzegana. Problemy inflacyjne w spowalniającej gospodarce”.

We wprowadzeniu do dyskusji Dziekan Wydziału Ekonomicznego wskazał na złożoność problemu inflacji, znaczenie, jakie przypisuje się stabilizacji cen w polityce pieniężnej współczesnych banków centralnych oraz niezadowalający stan wiedzy społeczeństwa w zakresie mechanizmu, przejawów i skutków inflacji. Przy wypełnionej do granic możliwości auli (około 250 studentów i pracowników Wydziału) dyskusję prowadzili wybitni ekonomiści-praktycy: Jarosław T. Jakubik (Zastępca Dyrektora Generalnego Instytutu Ekonomicznego NBP), Ryszard Petru (Przewodniczący Towarzystwa Ekonomistów Polskich), dr Bohdan Wyżnikiewicz (Wiceprzewodniczący TEP, Wicedyrektor Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową) oraz dr Michał Zieliński (ekonomista i publicysta).

Dyrektor J. Jakubik, którego Instytut przygotowuje materiały stanowiące wsparcie dla decyzji podejmowanych przez Radę Polityki Pieniężnej, dokonał interpretacji pojęcia i rodzajów inflacji oraz przedstawił sposób jej pomiaru przez

NBP. Stwierdził, że wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych jest tym, który najlepiej odzwierciedla zjawisko inflacji w gospodarce. Jednak jego wyznaczenie jest przedsięwzięciem trudnym, ze względu na ogromną liczbę zmiennych branych pod uwagę do obliczeń. Konsumentci kierują się przy ocenie wzrostu cen niepełnymi informacjami i subiektywnymi odczuciami, co powoduje, że inflacja przez nich postrzegana i oczekiwania inflacyjne (dalszego wzrostu cen) mogą prowadzić do nieracjonalnych w skali gospodarki zachowań i wzrostu inflacji rzeczywistej w przyszłości. Stąd istotnego znaczenia nabiera edukacja społeczeństwa i polityka informacyjna banku centralnego.

Dr B. Wyżnikiewicz odniósł się do ważnego, w obliczu powracającej co pewien czas dyskusji na temat wejścia Polski do strefy euro i związanego z tym przyjęcia wspólnej waluty, problemu możliwego wzrostu cen. Przedstawił analizy i argumenty obalające głoszoną przez przeciwników wstąpienia do Eurosystemu tezę, że już samo wejście do niego prowadzi do wzro-

stu inflacji. Jest to według niego przykład rozmiłowania się inflacji postrzeganej i inflacji rzeczywistej. Dane statystyczne obrazujące zmiany cen w krajach, które wprowadzały euro, jednoznacznie wskazują na wystąpienie dwukierunkowych ruchów cen, jedne rosły, inne spadały. Jednak polityka pieniężna Europejskiego Banku Centralnego na przestrzeni kilkunastu lat jego funkcjonowania była bardzo skuteczna i pozwoliła utrzymywać inflację na niskim poziomie, bardzo bliskim celu inflacyjnego, tj. około 2 proc. w skali roku.

Znany w naszym środowisku publicysta ekonomiczny, wnikliwy obserwator i krytyczny komentator sytuacji gospodarczej, dr M. Zieliński, przedstawił wyniki badań społecznych odnoszących się do znajomości zjawiska inflacji. Wskazują one, że 60 proc. respondentów nie rozumie pojęcia inflacja, a pozostałe 40 proc. Wie, czym jest inflacja, ale jedynie połowa z nich właściwie postrzega to zjawisko. To właśnie te 20 proc., które wie, czym jest inflacja, ale nie rozumie jej mechanizmu, kreuje obraz inflacji po-

Fot. Michał Caban

Uczestnicy debaty.
Od lewej: prof. dr hab.
Jerzy Węclawski, dr Michał
Zieliński, dr Bohdan
Wyżnikiewicz, Jarosław
T. Jakubik, Ryszard Petru

strzeganej przez opinie o zmianach cen towarów i usług w ramach bieżących zakupów. Ta tzw. „inflacja częstych zakupów”, mierzona przez EUROSTAT, jest w sposób sztywny o około 1 punkt procentowy wyższa od rzeczywistej. Dr M. Zieliński przywołał również przykłady kilkunastu tytułów artykułów prasowych z poprzedniego dnia, które rysują katastroficzny obraz czekającej nas sytuacji. Informacje w nich zawarte są nastawione na wywołanie sensacji, a brak w nich właściwej interpretacji rzeczywistego stanu rzeczy. To również pod wpływem takich informacji kształtuje się u konsumentów ocena inflacji postrzeganej.

Problematyka podjęta w ramach debaty zachęciła studentów do sformułowania szeregu pytań pod adresem ekonomistów. Ciekawym wątkiem była w szczególności kwestia daty przystąpienia Polski do strefy euro. Dr B. Wyżnikiewicz przypomniał, że Polska w okresie transformacji musiała podejmować różne reformy i działania narzucane jej przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Europej-

ską Wspólnotę Gospodarczą i inne instytucje i organizacje. Obecnie możemy sami podjąć decyzję co do terminu przyjęcia wspólnej waluty. Główną wytyczną powinno być odpowiednie przygotowanie gospodarki do tego przedsięwzięcia, tak aby odniosła ona jak największe korzyści i była odporna na takie kryzysy, jak obecnie przechodzi strefa euro. R. Petru, wypowiadając się w tej kwestii, wyraził pogląd, że nasz kraj powinien przyjąć wspólną walutę jak najszybciej, ale w praktyce to może być dopiero rok 2020. Ostatnie problemy finansowe Grecji, Włoch, Hiszpanii i Portugalii wskazują, że wcześniej sama strefa euro musi się zreformować. To będzie trudniejsze ze względu na zaostrzone kryteria konwergencji. Polska to nie Wielka Brytania, która może mieć własną walutę, my jesteśmy silnie powiązani gospodarczo z krajami tworzącymi Eurosystem i w naszym interesie leży wejście do niego.

Na konieczność prowadzenia akcji edukacyjnej w zakresie inflacji wskazywało pytanie o możliwości

manipulacji danymi statystycznymi, służącymi w szczególności do jej obliczania. Dr B. Wyżnikiewicz, który był w przeszłości prezesem Głównego Urzędu Statystycznego, jednoznacznie stwierdził, że obawy takie są bezpodstawne. W zakresie informacji służących do obliczania inflacji system jest tak skonstruowany i na tyle transparentny, że żadne manipulacje nie wchodzi w grę.

Słuchaczy interesowało również, jakie są prognozy inflacji dla Polski. Dyr. J. Jakubik odpowiedział, że przewiduje się obniżenie inflacji, wejście wskaźnika cen w pasmo wahań w pobliżu górnego progu celu inflacyjnego i oscylowanie w jego pobliżu (2,5–3,5 proc.). Nie występują według niego czynniki prowadzące do większego wzrostu cen.

Debata wyraźnie wskazała, że w polskim społeczeństwie pokutują pewne utarte poglądy, które trudno jest wykorzenić. Aby nie stawały się pożywką w nieuczciwej grze politycznej, potrzebne jest podnoszenie wiedzy w społeczeństwie na tematy gospodarcze.

Jerzy Węclawski

Uczestnicy konferencji w gabinecie właściciela muzeum O. Szerebietiewa

Fot. Archiwum Autora

HISTORYK Z UMCS NA KONFERENCJI SFRAGISTYCZNEJ W KIJOWIE

Niemal każdy wie, czym jest pieczęć i do czego służy, ponieważ towarzyszy ona człowiekowi od tysięcy lat.

Wiele osób w trakcie swojej pracy przykłada pieczęć na różnego rodzaju pismach lub dokumentach. Jeszcze więcej ludzi stara się o opieczętowanie potrzebnej im dokumentacji zawierającej potrzebne decyzje administracyjne. Przyłożenie pieczęci niejednokrotnie wieńczy okres długotrwałych starań o wydanie decyzji, uzyskanie nominacji czy zawarcie porozumień i z tego powodu budzi nawet wielkie emocje. Istnienie pieczęci jako wygodnego środka uwierzytelnienia jest dla nas oczywiste i fakt ten nie podlega dyskusji. Zrozumiałe jest też dla nas istnienie napisów na pieczęciach oraz elementów obrazowych, różnego rodzaju wyobrażeń, najczęściej godeł państwowych. Jednak dawniej bywało inaczej, a różnorodność form dawnych pieczęci oraz bogactwo zawartych w nich treści zadziwia nie tylko zwykłych obserwatorów, ale i historyków.

W wyniku rozwoju badań skupiających się na treściach zawartych na pieczęciach oraz ich formie i roli prawnej czy społecznej powstała nawet odrębna dyscyplina historyczna zwana sfragistyką (od greckiego słowa *sfragis*, co znaczy pieczęć). Od dawna zajmują się nią badacze na całym świecie, w tym także polscy i lubelscy (z UMCS). W okresie stalinowskim sfragistyka, tak jak inne tak zwane dyscypliny pomocnicze historii zajmujące się badaniem źródeł historycznych (dokumentów, pisma, dawnej przestrzeni, miar czasu, herbów, przedmiotów związanych ze stanowieniem władzy), była traktowana jako przeżytek burżuazyjny. Na szczęście w Polsce już od końca lat 50. ten przesąd przewzięziono i badania poświęcone źródłom historycznym mogły już w Polsce rozwijać się bez przeszkód. Inaczej było w Związku Sowieckim, a szczególnie w jego republikach. Wynikłe z tego zaniedbania w tym zakresie w krajach postsowieckich, szczególnie na Ukrainie i Białorusi, są wielkie i bardzo widoczne, choćby w porównaniu w Polską.

Z tego powodu sfragiści tych krajów starają się nadrobić opóźnienia i podejmować badania nad dawnymi pieczęciami i to w jak najszerszym zakresie, wykorzystując także polskie wzorce badawcze i doświadczenia, a także naszą literaturę. Przykładem tego jest „II Międzynarodowa Konferencja Sfragistyczna”, która odbyła się w Kijowie w dniach 18–20 listopada tego roku. Jej organizatorem byli: grupa młodych sfragistów ukraińskich, reprezentujących Instytut Ukraińskiej Archeografii i Źródłoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie, jej Instytut Historii Ukrainy, Ukraińskie Towarzystwo Heraldyczne oraz Muzeum Szerebietiewów. Czołówkę tego kręgu tworzą ambitni badacze zainteresowani rozwojem badań sfragistycznych na Ukrainie (dr. hab. Oleh Odnorozhenko, dr Ołeksandr Alforow, dr Witalij Perkun oraz dr Andriy Hreczyło).

W symposium brało udział około 50 historyków, głównie z Ukrainy, ale też z Białorusi, Polski i Rosji. Polscy uczestnicy (łącznie 5 osób)

reprezentowali pięć uczelni: UAM, UJ, UMK, UŚ oraz UMCS. Na konferencji wygłoszono łącznie 28 referatów. Głównym tematem sympozjum był problem komunikacyjnej funkcji pieczęci, ale tak jak to zwykle bywa na konferencjach tematyka referatów była znacznie szersza niż to zakładał program i objęła zagadnienia formy pieczęci, ich funkcji urzędowych oraz kontekstu historycznego, w którym występowały. Tematyka wystąpień dotyczyła zasadniczo symboliki pieczęci książąt ruskich oraz sfragistyki szlacheckiej, miejskiej i kościelnej Wielkiego Księstwa Litewskiego. Oprócz analizy treści wybranych pieczęci w referatach były podejmowane również problemy teoretyczne sfragistyki (kierunków badawczych oraz warstw komunikacyjnych pieczęci). Niemal każde wystąpienie było połączone z prezentacją materiału ilustracyjnego.

Referat autora tego tekstu dotyczył niebadanego dotąd problemu wykorzystania pieczęci przez polskie konspiracyjne organizacje niepodległościowe walczące z władzą komunistyczną po II wojnie światowej (na przykładzie struktur okręgu lubelskiego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” i grup wywodzących się z niego). Używanie przez nie dokumentacji stanowi swoisty fenomen kancelaryjny, tak jak i wykorzystywanie pieczęci do jej uwierzytelniania w pracy konspiracyjnej, a nawet podczas działań w warunkach polowych i leśnych. Na szczególną uwagę zasługuje jednak wykonanie ponad 80 pieczęci dla potrzeb oddziału „Żelaznego” (Edmunda Edwarda Taraszkiewicza) działającego w latach 1948–1951 już po likwidacji struktur organizacyjnych WiN w okręgu lubelskim. Większość z nich nie została użyta, ale sam fakt ich sporządzenia stanowi niezmiernie interesujący przejaw wykorzystywania pieczęci do legitymizacji działań zbrojnych, które były nielegalne w świetle obowiązującego wtedy prawa i podlegały surowej karze.

Obrady sympozjum odbywały się w Muzeum Mychajły Hruszewskiego, pierwszego prezydenta niepodległej Ukrainy oraz wybitnego historyka ukraińskiego, autora 10-tomowej monumentalnej „Historii Ukrainy-Rusi” (*nota bene* urodzonego w roku 1866 r. w Chełmie). Mieści się ono w willi należącej do tego badacza, którą wzniesiono w roku 1909 na gruntach *Pańkowszczyzna*, dawniej należących do dzielnicy uniwersyteckiej. W programie konferencji znalazło się też zwiedzanie najstarszej świątyni Kijowa Soboru Mądrości Bożej (Sofijskiego), wpisanego na listę światowego dziedzictwa kulturalnego UNESCO. W nim zwiedzających najbardziej zainteresowały freski i mozaiki z XI w., a szczególnie grafitti (napisy na ścianach sporządzone przez zwiedzających), które stały się przedmiotem badań kilkanaście lat temu i okazało się, że najstarsze z nich są tak stare jak sama świątynia i pochodzą z XI w. Na podstawie jednego z napisów można było dokładniej datować śmierć Jarosława Mądrego (zm. w 1054 r.).

Uczestnicy konferencji mieli też okazję dokładnie zwiedzić znajdujące się w stadium organizacji prywatne Muzeum Szeremietiewów, które utworzył Ołeksij Szeremietiew. W swoich zbiorach posiada ono kilkadziesiąt tłoków pieczętnych i kilka tysięcy odcisków oraz skromny, ale różnorodny, zestaw militariów. Z tych ostatnich najcenniejsze są fotogra-

fie uczestników kursów chorążych sprzed I wojny światowej i pierwszych jej lat. Muzeum obecnie zatrudnia 10 osób, głównie fachowców-muzeologów i niedługo będzie otwarte dla zwiedzających. Warto podkreślić, że konferencja odbyła się dzięki dotacji finansowej właściciela tego muzeum. Nie tylko opłacono z niej koszty organizacji obrad, zakwaterowania i wyżywienia referentów, ale także refundowano im koszty podróży, co jak wiadomo nieczęsto zdarza się na międzynarodowych konferencjach naukowych.

O. Szeremietiew, biznesmen ukraiński, właściciel sieci sklepów spożywczych, jest wielkim kolekcjonerem pieczęci i różnego rodzaju militariów oraz sponsorem różnych przedsięwzięć o charakterze naukowym. Jego ambicją jest stworzenie zbiorów, które dorównają wartością i ilością najlepszym europejskim kolekcjom pieczęci. Trudno przewidzieć, czy uda mu się realizacja tak ambitnego zadania, zważywszy na koszty takiego przedsięwzięcia. Jednak już teraz jego zbiory wyróżniają się na Ukrainie, a na ich podstawie opracowano i wydano kilka książek. O. Szeremietiew jest znany także z finansowego wsparcia rekonstrukcji obiektów stanowiących część systemu obronnego w rosyjskiej bazie morskiej w Sewastopolu na Krymie (tzw. Baterii Michajłowskiej).

Janusz Łosowski

Fot. Archiwum Autora

Autor tekstu podczas wygłaszania referatu

AKSJOLOGIA(E) WOBEC WSPÓŁCZESNYCH PRZEMIAN KULTUROWYCH

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji
Naukowej, zorganizowanej przez Zakład Aksjologii
Kultury Instytutu Kulturoznawstwa UMCS.

R Dnia 20 października 2011 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Aksjologia(e) wobec współczesnych przemian kulturowych”. Konferencja ta była pierwszym spotkaniem z cyklu „Aksjologie współczesności”, organizowanym przez Zakład Aksjologii Kultury Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, pod naukowym kierownictwem prof. dr hab. Bogumiły Truchlińskiej. Sekretarzem Konferencji była mgr Agnieszka Skrobas. Obrady otworzyli prorektor UMCS prof. Ryszard Szczygieł, prodziekan Wydziału Humanistycznego prof. Barbara Hlibowicka-Węglarz, dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa UMCS prof. Jan Adamowski oraz Przewodnicząca Konferencji prof. Bogumiła Truchlińska, która także przewodniczyła części pierwszej obrad. Kolejnym etapom spotkania przewodniczyli prof. dr hab. Barbara Kotowa (UAM), a następnie prof. dr hab. Robert T. Ptaszek (KUL).

Referaty koncentrowały się wokół ogólnych rozważań dotyczących aksjologii, z elementami rekonstrukcji historycznej, poprzez szczegółowe analizy zagadnień aksjologicznych i poszczególnych wartości. Przedmiotem rozważań stały się także inne płaszczyzny, m.in. krytyki i *praxis* artystycznej.

Wykładem wprowadzającym w problematykę aksjologiczną był referat „Diagnoza i terapia aksjologii” prof. Andrzeja Niemczuka (UMCS), który przedstawił merytoryczny kontekst powstania aksjologii, ujmując ją jako reakcję na nihilizm oraz alternatywę wobec ontologii i epistemologii. Autor na-

Fot. A. Jędrzej

Obrady konferencyjne

kreślił także zasadnicze trudności, z jakimi zderza się aksjologia, zwłaszcza spór obiektywizmu z subiektywizmem oraz błąd teoretyzmu i naturalizmu. Ponadto ukazał potrzebę analiz aksjologicznych w perspektywie praktycznej.

Od rozważań ogólnych swoje wystąpienie rozpoczęła także prof. Barbara Kotowa (UAM), która w referacie „Spory wokół aksjologicznego wymiaru kultury” omówiła status ontologiczny wartości, konstatując, iż wartości nie tyle istnieją, co obowiązują. Następnie autorka przeszła do głównego tematu swojego wystąpienia, tj. sporów wokół aksjologicznego wymiaru kultury. W tym kontekście kulturę ujęła jako wiedzę o wartościach, normach, celach, dyrektywach i sposobach ich realizacji.

Pewne ogólne myśli aksjologiczne znalazły się również w centrum zainteresowania dr. Marcina Stabrowskiego (UWr.), który w wystąpieniu „Historia i wartości” zrekonstruował podstawy teoretyczne niektórych perspektyw badawczych, zajmujących się pojęciem „wartości” oraz przedstawił projekt ba-

dań historycznych, przyjmujących za punkt wyjścia aksjologię Maxa Schelera. Natomiast myśl aksjologiczna Fryderyka Nietschego stała się bodźcem dla rozważań dr. Pawła Nierodki (ŚWSZ w Katowicach) w referacie „Kryzys w kulturze – metafizyka aksjologii”. Autor ukazał Nietzscheańską ideę śmierci Boga jako refleksję nad stanem współczesnej mu rzeczywistości. Śmierć Boga, za Martinem Heideggerem, symbolizuje upadek określonego systemu wartości. Dr Nierodka podjął więc problem kryzysu wartości w kulturze, zastanawiając się, co jest we współczesnym świecie wartością i czy można żyć bez wartości. Z kolei aksjologię przedstawicieli szkoły lwowsko-warszawskiej przedstawił prof. Stefan Konstańczak (UZ) w wykładni „Arystokracja ducha – o ciemnej stronie doskonałości moralnej”.

Grupę referatów dotyczących aksjologii szczegółowych reprezentowali dr Jacek Schindler (UWr.), który w wystąpieniu „Aksjologia negatywna we współczesnej kulturze” przedstawił problem warto-

ści negatywnych we współczesnej kulturze, oraz prof. Tadeusz Szkołut (UMCS) referatem „O potrzebie estetyki światopoglądowej w kulturze płynnej nowoczesności”. Autor ukazał nieaktualność dyskursu o kryzysie estetyki i nieuchronnej śmierci sztuki oraz wskazał, iż estetyka znacznie rozszerzyła swój przedmiot badań. Odeszła bowiem od wąsko pojętej filozofii sztuki w stronę analiz kulturologicznych, z powodzeniem penetrując ikonosferę współczesnego społeczeństwa masowego i wszechobecnych mediów elektronicznych. Podejmuje ona nowe problemy i analizuje nowe płaszczyzny, przy czym nie eliminuje tradycyjnych kwestii estetycznych, które rozpatruje w nowym świetle, w kontekście nowej rzeczywistości, kreowanej przez zachodzące przeobrażenia kulturowo-cywilizacyjne. Prelegent zwrócił też uwagę na potrzebę istnienia i obrony kultury i sztuki wysokiej, gdyż pewne doniosłe wartości i złożone idee, stanowiące o tożsamości kultury europejskiej, mogą być wypowiedziane tylko w języku sztuki wysokiej.

Z kolei etyczne konsekwencje zjawiska estetyzacji w kulturze współczesnej znalazły się w centrum analiz mgr Agnieszki Jęczeń (UMCS), która w referacie „Etyczne implikacje współczesnych estetyzacji” ukazała obraz estetyzacji w kulturze współczesnej jako diagnozę jej stanu moralnego. Procesy estetyzacji balansują bowiem między zabawą a powagą, sprzyjają banalizacji zła oraz burzeniu humanistycznej hierarchii wartości. Natomiast aksjologia społeczeństwa „dobrobytu” stała się przedmiotem rozważań dr Agnieszki Dody-Wyszyńskiej (UAM) w tekście „Społeczeństwo dobrobytu a pragnienie dobrostanu”.

Poszczególne wartości omówili natomiast prof. Jan Adamowski w wystąpieniu „Religijność jako wartość w kulturze tradycyjnej”, prof. Robert T. Ptaszek (KUL) w referacie „Wartości religijne we współczesnej kulturze”, dr Lilia Suchocka

(KUL) w tekście „Poczucie odpowiedzialności jako kategoria psychologiczno-egzystencjalna” oraz dr Barbara Jedlewska (UMCS) w wykładni „O (nie)odpowiedzialności aksjologicznej menedżerów kultury”.

Prof. Jan Adamowski ukazał religijność jako cenną wartość, zwłaszcza w kulturze tradycyjnej, co wyraża się *explicite* i *implicite* w obrzędach i zwyczajach oraz licznych eksponentach religijności tradycyjnej (pieśni, liturgie, procesje, figurki). Natomiast miejsce religii i wartości religijnych we współczesnej kulturze stały się tematem rozważań prof. Roberta T. Ptaszka, który wskazał, iż kultura europejska przez wieki rozwijała się jako kultura chrześcijańska. Przyjmowała religijną hierarchię wartości, w której wartością najwyższą, a zarazem celem ludzkiego życia była świętość. Chrześcijański system wartości stanowił czynnik stymulujący rozwój kultury. Prelegent zestawiał religijny i świecki system wartości oraz omówił sposoby ich oddziaływania na współczesną kulturę.

W centrum zainteresowania dr Lilii Suchockiej znalazł się zaś problem odpowiedzialności. Autorka powiązała poczucie odpowiedzialności z realizacją wartości, przywołując myśl Kazimierza Popielskiego, iż „uczestniczenie w wartościach suponuje aktywność podmiotową i zakłada odpowiedzialność”. Dr Barbara Jedlewska podjęła natomiast kwestię osobowej odpowiedzialności za stan obecnej wykładni rzeczywistości kulturowej w jej rozmaitych odsłonach, a także planowane kierunki rozwoju.

Przedmiotem analiz stały się także inne wartości. Refleksję jako wartość w trwałym poznaniu kultury ukazał dr Grzegorz Żuk (UMCS) w referacie „Refleksja jako wartość w edukacji muzealnej”. Wartości hakerskie, tj. wolność tworzenia, wolność w dostępie do wiedzy, wolność form dzielenia się wiedzą jako jeden z głównych filarów społeczeństwa informacyjnego znalazły się w orbitie rozważań prof. Andrzeja Radomskiego (UMCS) w wystąpieniu

„Wartości hakerskie jako podstawa kultury informacjonalizmu”.

Płaszczyznę krytyki artystycznej reprezentował m.in. prof. Sławomir Marzec (KUL), który w wystąpieniu „Krytyka artystyczna późnej nowoczesności” zapytywał, czym jest dzisiaj krytyka sztuki, zwłaszcza w kontekście degeneracji dzisiejszego *artworld* i jego produktu – postsztuki, gdzie w procesie emancypacji rozmyta zostaje tożsamość sztuki. O kulturowych wyznacznikach wartościowania oraz o aksjologii twórców artystycznych mówiła dr Anna Kawalec (KUL) w referacie „Kulturowe wyznaczniki wartościowania dzieł sztuki performatywnej”. Natomiast o sposobach formułowania ocen w krytyce artystycznej i ich specyfice referowała dr Lidia Kwiatkowska-Frejlich (UMCS) w wystąpieniu „Sposoby formułowania ocen w krytyce artystycznej skierowanej do współczesnej młodzieży”. Uwieńczeniem *praxis* artystycznej był niewątpliwie koncert zespołu „Melodia w Polsce” w wykonaniu mgr. Sławomira Niemca, mgr. Pawła Nowickiego, Małgorzaty Pietroń oraz mgr Iwony Szymanowskiej. Część muzyczna była ostatnim etapem konferencji.

Konferencja skoncentrowała uczonych, będących przedstawicielami różnych uczelni i dyscyplin, co zaowocowało bogactwem tematyki i ożywioną dyskusją. Prelegentów łączyła jednak pewna świadomość potrzeby badań i refleksji aksjologicznej. Analizowano stan współczesnej aksjologii oraz jej rolę w dzisiejszym świecie. Wyeksponowano problemy kryzysu wartości, kryzysu kultury, sztuki i estetyki, przy czym udowodniono konieczność obecności wartości wyższych oraz sztuki i kultury wysokiej. Przedstawiono wskazania aksjologii w sferze *praxis* artystycznej i kulturoznawczej, wykazując tym samym wagę problematyki aksjologicznej i potrzebę istnienia aksjologii jako nauki.

Agnieszka Skrobas
Zakład Aksjologii Kultury
Instytut Kulturoznawstwa
UMCS

Fot. Michał Caban

Dr Mariusz Kopniak z Krajowej Izby Rozliczeniowej SA

NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE BIZNESEM

Już ponad rok funkcjonuje porozumienie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i innych uczelni z instytucjami infrastrukturalnymi sektora bankowego: ZBP, BIK, KIR SA, BIG Infomonitor i CPBiI, dotyczące upowszechniania przez uczelnie wiedzy na temat nowoczesnych rozwiązań elektronicznych, jakie można zastosować w prowadzeniu działalności gospodarczej. W ramach tej współpracy w dniu 24 listopada 2011 r. na Wydziale Ekonomicznym odbył się wykład otwarty pt. „Nowoczesne zarządzanie biznesem z wykorzystaniem narzędzi e-gospodarki”. Prelegentem był dr Mariusz Kopniak z Krajowej Izby Rozliczeniowej SA.

Słuchacze mieli okazję zapoznać się ze szczegółami funkcjonowania rozliczeń międzybankowych z tytułu zlecanych przez klientów poleceń przelewu i zapłaty. Zainteresowanie wzbudziły zasady i możliwości stosowania podpisu elektronicznego w życiu prywatnym i w działalności gospodarczej. Nasz gość przedstawił szereg mitów i faktów dotyczących posługiwania się tym podpisem. W zakresie wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań w działalności gospodarczej można się było dowiedzieć, w jaki sposób stosować faktury elektroniczne, jak nimi zarządzać oraz jakie KIR SA daje możliwości archiwizowania dokumentów, nie tylko księgowych.

Anna Korzeniowska

W Instytucie Filologii Romańskiej UMCS w dniach 26–28 października 2011 r. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Osoby w podeszłym wieku w literaturze francuskiej i frankofońskiej”, zorganizowana przez dr. hab. Czesława Grzesiaka, prof. UMCS i kierowany przez niego Zakład Literatur Romańskich oraz współfinansowana ze środków Wydziału Humanistycznego.

Było to już trzecie spotkanie literaturoznawców romanistów, dotyczące postaci literackich. Pierwsze odbyło się w 2003 r. i poświęcone było służbie domowej w literaturach romańskich. Natomiast na drugim spotkaniu w 2005 r. polscy i zagraniczni badacze skupili swą uwagę na postaciach braci i siostr w literaturach krajów romańskiego obszaru językowego. Konferencje zaowocowały dwiema pracami zbiorowymi: „Statut et fonctions des domestiques dans les littératures romanes” (2004) i „Frères et/ou soeurs dans les littératures en langues romanes” (2006), opublikowanymi przez Wydawnictwo UMCS, pod red. prof. Czesława Grzesiaka.

Obecne spotkanie naukowe, z udziałem badaczy zarówno z krajowych ośrodków romanistycznych (Katowice, Kraków, Opola, Poznań, Toruń, Szczecin, Warszawa i Lublin – KUL i UMCS), jak i z zaprzyjaźnionych uniwersytetów zagranicznych (Francji, Czech i Rumunii), pozwoliło ukazać oblicza i funkcje postaci osób w podeszłym wieku, ich relacje z przedstawicielami młodszych generacji oraz różnorodność ich postaw wobec życia, starości i nieuchronnie zbliżającej się śmierci – w literaturze francuskiej i frankofońskiej od średniowiecza po dzień dzisiejszy. Szeroka formuła tematu dała możliwość prześledzenia wybranego zjawiska w wymiarze historycznoliterackim, teoretycznoliterackim, antropologicznym i mitycznym na podstawie tekstów pochodzących z literatury francuskiej, belgijskiej, kanadyjskiej i marokańskiej.

Konferencja rozpoczęła się od sesji plenarnej, którą wypełniły wystąpienia na temat zupełnie różnych wizji starości, ukazujące jej egzystencjalny, społeczny i literacki wymiar. Prof. Bernard-Marie Garreau (Université de

Fot. Archiwum prof. Czesława Grzesiaka

Otwarcie konferencji

„OSOBY W PODESZŁYM WIEKU W LITERATURZE FRANCUSKIEJ I FRANKOFOŃSKIEJ”

Bretagne Occidentale, Brest), dokonał diachronicznego studium życia i twórczości powieściopisarki Madame Simone (1877–1985) oraz prześledził jej długoletnie zmagania z zaakceptowaniem starości, wpływu czasu i przemijania. Thérèse Mourlevat (Association pour la Recherche claudélienne) zajęła się analizą obrazu i roli postaci starców w dramatach Paula Claudela, wskazując na kruchość ludzkiej egzystencji. Prof. Jerzy Lis (UAM, Poznań) omówił przyczyny rozpadu współczesnego społeczeństwa, w którym pierwszymi ofiarami są ludzie starzy, pojawiający się w krótkich utworach narracyjnych R. Jauffreta, zatytułowanych „Microfictions”. Prelegent wskazał na ważny problem społeczny – obojętność współczesnego społeczeństwa wobec rozpadu międzyludzkich więzi w różnych sferach życia.

Na drugi blok obrad złożyły się wystąpienia dotyczące francuskiej literatury średniowiecznej i renesansowej. Prof. Maciej Abramowicz (UW) zaprezentował średniowieczne koncepcje starca i przestudiował różnice w przedstawianiu tej postaci w dwóch gatunkach epickich: w pieśni rycerskiej oraz w powieści dworskiej. Dr Anna Gęsicka (UMK, Toruń) zajęła się tematyką starości w piętnastowiecznej poezji francuskiej, analizując ją w potrójnym wymiarze: czasowym, indywidualnym i społecznym. Porównując pieśni rycerskie z „Epopieją Karolingów” J. Zayera, Mirka Novotna (Uniwersytet Masaryka, Brno) skupiła swą uwagę na wizerunku sędziwego Karola Wielkiego – starca godnego czci oraz szacunku ze strony zarówno mu współczesnych, jak i potomnych.

W kolejnej części obrad przedstawione zostały referaty, których podstawę tekstową stanowiła francuska proza wieku Oświecenia, wyraźnie nobilitująca „wiek dojrzały”. Prof. Paweł Matyszewski (KUL) ukazał obraz, status i funkcje postaci starca w powieści „Paweł i Wirginia” Bernardin de Saint-Pierre’a. Dokonując komparatystycznego studium sędziwego męża i młodego zalotnika, dr Andrzej Rabsztyn (Uniwersytet Śląski) przedstawił – na podstawie powieści „Claire d’Albe” Madame Conti – pozytywny obraz starości, utożsamianej z prawdą, rozważą i mądrością. Figurze doświadczonego starca w osiemnastowiecznych powieściach, a zwłaszcza jego dobitnej roli w narracji, było poświęcone wystąpienie prof. Petruity Spánu (Uniwersytet w Jassach / UMCS).

Starcze sylwetki zainspirowały badaczki literatury okresu realizmu ►

i naturalizmu. Dr Anna Kaczmarek (Uniwersytet Opolski) zaprezentowała ewolucję obrazu starości w cyklu powieściowym E. Zoli „Rougon-Macquart”. Koncentrując się na postaciach ciotki Dide i doktora Pascala Rougon, prześledziła etapy zmian w przedstawianiu starości – od jej dewaloryzacji po pełną gloryfikację. Nawiązując do Szekspirowskiej postaci króla Leara, dr Edyta Kociubińska (KUL) zaprezentowała tragiczny los ojca w powieściach „Ojciec Goriot” H. de Balzaka i „Ziemia” E. Zoli, w których niewdzięczność i okrucieństwo dzieci doprowadzają sędziwego rodzica do śmierci.

Kolejne wystąpienia poświęcone były figurze starca i egzystencjalnemu aspektowi starości w literaturze frankofońskiej. Prof. Joanna Pychowska (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) omówiła podobieństwa i różnice w sposobie przedstawiania starców w sztukach teatralnych dwóch belgijskich dramaturgów: Fernanda Crommelyncka i Paula Willemssa. Studium fizycznego i psychologicznego portretu starców oraz ich miejsca i roli w dramatach „Les Aveugles” Maurice’a Maeterlincka i „Les Vieillards” Michela de Ghelderode’a było przedmiotem wystąpienia dr Judyty Niedokos (KUL). Analizą dwóch skrajnie różnych wizji starości, męskiej i żeńskiej, w powieści „La Maison, La Forêt” belgijskiej pisarki Dominique Rolin zajęła się dr Joanna Teklik (UAM, Poznań). Natomiast referat mgr Alicji Ślusarskiej (UMCS) dotyczył twórczości belgijskiego pisarza H. Bauchau, u którego (w powieściach „Diotime et les lions” i „Oedipe sur la route”) doktorantka odnalazła apologię starości, utożsamianej z rozumą, życiową mądrością oraz z niezwykle bogatym doświadczeniem. Analizując sylwetki postaci w podeszłym wieku w prozie Tahara Ben Jellouna, dr Magdalena Zdrada-Cok (Uniwersytet Śląski) naszkicowała obraz współczesnego marokańskiego społeczeństwa, mającego do wyboru albo dążenie do nowoczesności, albo

zachowanie tradycji. Natomiast dr Renata Jakubczuk (UMCS), na bazie dwóch kanadyjskich sztuk teatralnych, ukazała diametralnie różne postawy sędziwych bohaterów wobec starości, przemijania i nieubłaganych praw natury.

W kolejnym bloku tematycznym pojawił się problem starości we francuskiej literaturze popularnej. Dr Aleksandra Komandera (Uniwersytet Śląski) omówiła, na przykładzie dwudziestowiecznych nowel i opowiadań niesamowitych, funkcjonowanie i rolę postaci starców w tworzeniu świata nadprzyrodzonego. Z kolei, w oparciu o współczesną powieść niesamowitą „Seras-tu là?” G. Musso, prof. Magdalena Wandzioch (Uniwersytet Śląski) wskazała na różnice w postrzeganiu rzeczywistości przez tę samą postać, podwojoną i przeniesioną do przeszłości, czyli osobę młodą i starą jednocześnie; owa gra z czasem stanowiła przyczynek do rozważań nad ludzkim losem oraz słuszością podejmowanych w młodości decyzji.

Referenci kolejnej części konferencji podjęli się próby zdiagnozowania najnowszych literackich tendencji w ujmowaniu starości. Wystąpienie dr Anny Ledwiny (Uniwersytet Opolski) – w oparciu o twórczość S. de Beauvoir – dotyczyło problemów schyłku ludzkiej egzystencji w perspektywie feministycznej oraz miejsca osób w podeszłym wieku w społeczeństwie drugiej połowy XX w. Dr Dominique Rougé (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) podzielił się przynębiającą refleksją na temat funkcjonowania hospicjów oraz okrutnego i niehumanitarnego traktowania w nich pensjonariuszy – w autobiograficznej powieści „Je ne suis pas mort” A. de Richarda. Prof. Krystyna Modrzejewska (Uniwersytet Opolski) przedstawiła, na przykładzie czterech sztuk teatralnych S. Becketta, paradoksalną sytuację „oczekującego starca”, dla którego ostatni etap życia utożsamia się, mówiąc za Heideggerem, z „byciem ku śmierci”. Równie pesymistyczną wizję staro-

ści, naznaczoną piętnem bólu i cierpienia, nakreśliła dr Anna Maziarczyk (UMCS) w oparciu o powieść „Mourir m'enrhume” Érica Chevillarda. Poddając analizie relacje rodzinne w sztuce teatralnej „Ô vieillesse ennemie” Gilberta Libé, dr Sylwia Kucharuk (UMCS) poruszyła kwestię coraz większej marginalizacji starszych osób – zarówno w społeczeństwie, jak i rodzinie oraz omówiła powszechnie funkcjonujące stereotypy dotyczące przedstawiania pokolenia osób „młodych” i „starych”.

Przeżywanie starości przybrało bardziej pozytywne oblicze w wystąpieniach prof. Czesława Grzesiaka (UMCS) i prof. Beaty Kędzia-Klebeko (Uniwersytet Szczeciński). Prof. Czesław Grzesiak ukazał obraz starości Pana Songe’a (bohatera siedmiu ostatnich tekstów R. Pingeta) przez pryzmat jego relacji rodzinnych, przyjacielskich, społecznych, zawodowych, a zwłaszcza poprzez jego główne zajęcie: pisanie. Twórczość literacka stanowi więc jedyną i najbardziej skuteczne lekarstwo na samotność, choroby, starość i śmierć. Natomiast prof. Beata Kędzia-Klebeko pokazała, na podstawie tekstu „L'angoisse du roi Salomon” Romaina Gary’ego, że schyłek życia może być utożsamiany z przygodą intelektualną i traktowany jako wędrówka ku życiowej mądrości.

Zarówno w trakcie obrad, jak i po oficjalnym zakończeniu konferencji jej uczestnicy wskazywali na wysoki poziom wystąpień, ich tematyczną różnorodność oraz na bardzo żywe, interesujące i owocne dyskusje, pozwalające na cenną wymianę doświadczeń wśród specjalistów literatury romańskich. Konferencja, poza sferą *stricto* naukową, była także okazją do integracji środowisk romanistycznych – krajowych i zagranicznych.

Wygłoszone referaty zostaną opublikowane w pracy zbiorowej pod redakcją prof. Czesława Grzesiaka, której wydanie zostało zaplanowane na rok 2012 w Wydawnictwie UMCS.

Renata Bizek-Tatara

Charles R. Tuttle, kanadyjski publicysta i historyk, około 150 lat temu podobno powiedział, iż Kanada zajmuje dość kiepskie miejsce wśród innych państw świata, gdyż kojarzy się wyłącznie z krainą wiecznego śniegu, zaś sami Kanadyjczycy są postrzegani jako dość apatyczni i obojętni na innych. Następnie zaś dodał, iż to jednak się zmienia.

Ambasador Kanady dr Daniel Costello

Fot. Agnieszka Galczyńska

NA UMCS O KANADYJSKIEJ ARKTYCE I NIE TYLKO

Jak daleko zaszły te zmiany mogli się przekonać ci, którzy skorzystali z zaproszenia UMCS na spotkanie z Ambasadorem Kanady w Polsce dr. Danielem Costello.

Spotkanie odbyło się 24 listopada 2011 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS i zostało przygotowane dzięki współpracy prof. Joanny Durczak z Centrum Studiów Kanadyjskich oraz Zakładu Stosunków Międzynarodowych.

Tytuł spotkania: „Polityka arktyczna Kanady” został zaproponowany przez samego Gościa, który, choć jak sam przyznał, jest „chłopakiem z Południa”, to ma wiele szacunku i zainteresowania dla rdzennych mieszkańców kanadyjskiej Północy. Warto w tym miejscu również podkreślić, iż Ambasador Costello zanim podjął pracę w służbie zagranicznej był wykładowcą akademickim z zakresu nauk politycznych. Zapewne właśnie te jego zainteresowania, jak i aktualne obowiązki sprawiły, iż miał do przekazania mnóstwo ciekawych informacji na temat znaczenia obszarów arktycznych dla rdzennych ludów Kanady, dla całego społeczeństwa i prowadzonej przez to państwo polityki.

Następstwa zmian klimatu, jakie dotyczą coraz wyraźniej obszary

arktyczne, to dla Kanady głównie przedmiot troski wynikającej z odpowiedzialności zarówno za swoich mieszkańców, jak i za otaczającą ich przyrodę. W trakcie wykładu podkreślone zostały więc starania rządu kanadyjskiego na rzecz prowadzenia efektywnego dialogu z przedstawicielami rdzennych mieszkańców kanadyjskiej Arktyki, dla których niektóre z działań modernizacyjnych oznaczają konieczność zmian tradycyjnych form życia.

Rząd Kanady jest świadomy także międzynarodowego, geopolitycznego i ekonomicznego znaczenia dokonujących się przemian. Dlatego też dość zdecydowanie opowiada się za międzynarodową współpracą na rzecz Arktyki w oparciu o istniejący reżim prawnomiędzynarodowy, który wyraźnie wskazuje, iż państwa położone wokół brzegów Oceanu Arktycznego mają decydujące zdanie w dyskusji nt. przyszłości znacznej części Arktyki, one ponoszą za nią odpowiedzialność i mają do niej prawa. Podkreślone zostały w tym kontekście świetne relacje Kanady z USA oraz z Grenlandią/Danią, z którymi Kanada ma jeszcze nie do końca ustalone granice na obszarach arktycznych, co jednak w ocenie dyplomaty nie stanie się źródłem poważniejszych sporów. Ambasador

Costello zwrócił uwagę, iż wbrew medialnym doniesieniom, kooperacja Kanady ze wszystkimi państwami regionu przebiega bez zastrzeżeń, krytycznie zaś należy spojrzeć na próby ingerencji w sprawę Północy ze strony innych państw.

Ambasador Costello odpowiadał także na pytania licznie przybyłych studentów i pracowników, którzy udowodnili, iż ich zainteresowania Kanadą dotyczą różnych spraw. Pytano m.in. o multikulturalizm kanadyjski, polonię kanadyjską, stosunki polsko-kanadyjskie, pracę w kanadyjskiej dyplomacji, a nawet o stosunek Kanady do kryzysu w strefie euro. Dużo miejsca zabrała też sprawa Quebecu, możliwości jego secesji oraz polityki prowadzonej przez rząd centralny w tej sprawie.

Spotkanie przebiegło w bardzo miłej atmosferze, do czego przyczyniła się bezpośrednio i życzliwość prelegenta, jak też nie do końca oficjalny charakter jego niektórych wypowiedzi. Reakcje słuchaczy również wskazywały, iż było to dla nich bardzo interesujące i udane spotkanie. Bez wątpienia udowodniło on również, iż Kanada nie jest już tylko krainą wiecznego śniegu, zaś Kanadyjczycy są bardzo sympatyczni i otwarci na świat.

Michał Łuszczuk

ŻYCIE SERCA

Uczestnicy konferencji

W dniach 17–18 listopada odbyła się zorganizowana przez Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej XX–XXI wieku Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Życie serca: duch-dusza-ciało i relacja Ja – Ty w literaturze i kulturze rosyjskiej XX–XXI wieku w kontekście europejskim”.

Jej inicjatorką i główną organizatorką była prof. Maria Cymborska-Leboda, Kierownik Zakładu Literatury i Kultury Rosyjskiej XX–XXI wieku. Komitet Organizacyjny tworzyły ponadto: dr hab. J. Tarkowska i dr R. Rybicka (sekretariat naukowy) oraz mgr M. Ułanek i mgr A. Jawdosiuk (sekretariat techniczny). Wraz z nimi aktywnie współdziałały dr Agnieszka Gozdek, mgr Ewa Stawinoga oraz mgr Agnieszka Potyrańska.

Konferencja objęta patronatem JM Rektora UMCS Andrzeja Dąbrowskiego, Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka, a także merytorycznie wsparta m.in. przez Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana, zyskała szeroki rozgłos w środowisku naukowym w kraju i zagranicą.

Jej uroczystego otwarcia dokonał w imieniu JM Rektora Prorektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, po czym wystąpili Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Henryk Gmiterek oraz Dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS prof. Feliks Czyżewski.

W obradach plenarnych udział wzięli tak wybitni specjaliści z zakresu teorii i historii literatury rosyjskiej jak: Grażyna Bobilewicz (Warszawa), Maria Cymborska-Leboda (Lublin), Danuše Kšicová (Brno, Czechy), Jadwiga Mizińska (Lublin), Margarita Pawłowa (Sankt-Petersburg, Rosja), Jelena Takho-Godi (Moskwa, Rosja), Aleksandr Gura (Moskwa), Aleksandr Iwanickij (Moskwa), Gieorgij Lewinton (Sankt-Petersburg), Oleg Marczenko (Moskwa), Siergiej Matwiejew (Moskwa), Jason Merrill (East Lansing, USA), Walerij Meldon (Moskwa), Dmitrij Tokarijew (Sankt-Petersburg) oraz Jurij Szatin (Nowosybirsk, Rosja). W drugim dniu konferencji, z uwagi na różnorodność tematyczną wystąpień oraz dużą liczbę prelegentów, obrady odbywały się w dwóch sekcjach.

Spośród blisko 50 uczestników konferencji większość stanowili specjaliści z Rosji, Węgier (Denise Atanaszowa-Szokolova, Mária Gyöngyösi i in.), Niemiec (Andrea Meyer-Fraatz), Francji (Françoise Lesourd), Szwajcarii (Violaine Friedli) oraz Japonii (Tadashi Nakamura).

Priorytetowy krąg tematów konferencji stanowiły: koncept i figura serca w rosyjskiej myśli filozoficznej, literaturze i sztuce (w kontekście europejskim); literatura i językowy obraz serca; metafory epistemologiczne: głos serca, pamięć serca, „prostota serca”, „niecierpliwość serca”, wzburzenie serca, czystość / nieczystość serca, płomień (ogień) / lód (chłód) serca; poznanie serca – serce i poznanie, „dowody serca” (*le coeur a ses raisons*) i logika rozumu, percepcja i zachwyt serca; serce i człowiecza trójjednia (duch – dusza – ciało), „somatyzacja” i spirytualizacja serca; „ja” jako osoba i dramaty ludzkiego serca (samotność – miłość, rozłąka – tęsknota, osamotnienie – cierpienie, ból utraty); obcowanie i dialog z drugim człowiekiem, problem rozumienia Innego, koegzystencji i współuczestnictwa; historie miłosne i strategie pisarskie.

Uczestnicy konferencji, zarówno podczas uroczystej kolacji wienczącej pierwszy dzień obrad, jak i w wystąpieniu podsumowującym, wskazywali na niezwykle ciekawe sformułowanie jej tematu, jego głębię i pojemność semantyczną, wyrażając przy tym nadzieję na kontynuowanie tak owocnych i merytorycznych spotkań w przyszłości.

Oprac. Joanna Tarkowska

CERTYFIKATOWY SERWIS INFORMACYJNY

W dn. 14–15 października odbyły się w Warszawie kolejne (drugie w tym roku) warsztaty szkoleniowe dla członków Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów, do którego należy siedmiu pracowników CJKP UMCS: dr Grażyna Przechodzka (koordynator prac ZAZiE); dr Anna Trębska-Kerntopf (członek podzespołu *Mówienie*, zespołu poziomu C1, weryfikator egzaminacyjnych zadań testowych); dr Anna Butcher (członek podzespołu *Słuchanie*, zespołu poziomu C2, weryfikator egzaminacyjnych zadań testowych); dr Bartłomiej Maliszewski (członek podzespołu *Czytanie*, zespołu poziomu B2, autor egzaminacyjnych zadań testowych); dr Małgorzata Rzeszutko-Iwan (członek podzespołu *Gramatyka*, zespołu poziomu A1, autor egzaminacyjnych zadań testowych); dr Anna Dunin-Dudkowska (członek podzespołu *Czytanie*, zespołu poziomu C1, autor egzaminacyjnych zadań testowych); dr Katarzyna Sobstyl (kierownik podzespołu *Pisanie*, zespołu poziomu B2, autor egzaminacyjnych zadań testowych).

W warsztatach uczestniczyli członkowie ZAZiE, rekrutujący się ze wszystkich wiodących ośrodków uniwersyteckich, zajmujących się w Polsce językowym kształceniem cudzoziemców. Na spotkaniu intensywnie pracowaliśmy w podzespołach sprawnościowych i zespołach poziomowych, finalizując przygotowanie nowych testów przykładowych dla wszystkich poziomów biegłości językowej A1–C2. Mamy nadzieję, iż na początku roku 2012 zostaną zatwierdzone nowe „Standardy wymagań egzaminacyjnych” obejmujące już nowe poziomy: A1, A2 i C1, które chcemy jak najszybciej wprowadzić do systemu pań-

stwowych egzaminów certyfikacyjnych z języka polskiego jako obcego. Nowe testy przykładowe zostaną wkrótce przekazane do recenzji Państwowej Komisji Poświadczania Języka Polskiego jako Obcego, której członkiem jest prof. Jan Mazur, dyrektor CJKP.

Podzespoły sprawnościowe pracowały również nad vademecum egzaminatora i autora zadań, a przede wszystkim – nad kryteriami oceny nowych poziomów oraz przygotowaniem zadań testowych. Warsztaty obejmowały także specjalistyczne szkolenie z zakresu wdrożenia nowej platformy, przeznaczonej dla autorów zadań testowych (platforma komunikacyjna członków ZAZiE została uruchomiona już w 2010 r.). Uruchomienie platform (w listopadzie uruchomiliśmy kolejną – dla weryfikatorów zadań testowych) pozwala nam na zapewnienie bezpieczeństwa wszystkich materiałów, nad którymi pracuje Zespół zgodnie z zaleceniami Rady Europy i Stowarzyszenia ALTE.

Warsztaty ZAZiE to cenne forum podwyższania kwalifikacji zawodowych i wymiany doświadczeń, które bezpośrednio przekładają się na kształcenie cudzoziemców w macierzystych ośrodkach. Kolejne szkolenie odbędzie się w marcu 2012 r.

W dn. 18–19 listopada przeprowadzono także państwowe egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego jako obcego. W składach komisji egzaminacyjnych nie zabrakło naszych pracowników: dr Anna Dunin-Dudkowska była członkiem komisji w Warszawie, dr Grażyna Przechodzka – pełniła funkcję sekretarza komisji w Lille (Francja). Była to ostatnia sesja egzaminacyjna w roku 2011. Następne egzaminy planowane są już na luty 2012 r.

Jacek Brzeziński

Fot. Marek Dziuba

Gość Instytutu Germanistyki, prof. Hartmut Eggert, doktor *honoris causa* UMCS, z dyrektorem Instytutu, prof. Januszem Golcem

GOŚĆ INSTYTUTU GERMANISTYKI

W dniach 11–16 listopada gościem Instytutu Germanistyki był emerytowany profesor Wolnego Uniwersytetu w Berlinie, wieloletni przyjaciel lubelskich germanistów i doktor *honoris causa* UMCS, literaturoznawca Hartmut Eggert.

Profesor Eggert wystąpił przed studentami Instytutu z wykładem na temat twórczości Heinricha von Kleista (1777–1811), dramaturga i nowelisty, którego nowatorski styl i radykalna problematyka wyprzedzały epokę. 21 listopada minęło 200 lat od samobójczej śmierci pisarza. Wykład i zorganizowane dla studentów germanistyki warsztaty były okazją do przybliżenia niezwykłej postaci autora i do uczczenia rocznicy, obchodzonej uroczystość w Niemczech. Kleist, autor osobny, nieprzynależący ani do klasyki weimarskiej, ani do niemieckiego romantyzmu, opisywał chłodnym, precyzyjnym językiem konflikt między jednostką i ogółem, zamęt uczuciowy, kryzys tożsamości. Jego utwory do dziś fascynują czytelników i interpretatorów swoją wieloznacznością i wyrafinowaną formą. W trakcie warsztatów profesor wprowadził studentów w tajniki interpretacji tekstu literackiego metodą *close reading*, analizując fragmenty eseju Kleista „Über das Marionettentheater”, istotnego dla zrozumienia specyficznej autorskiej filozofii życia, rozpiętej dramatycznie między „naturalnym wdziękiem” a „myślącą świadomością”.

Anna Pastuszka

Fot. Krzysztof Trojnar

Uczestnicy konferencji

„PRZEKRACZANIE GRANIC – NOWOCZESNA HUMANISTYKA”

KONFERENCJA STUDENTÓW MIĘDZYKIERUNKOWYCH INDYWIDUALNYCH STUDIÓW HUMANISTYCZNYCH

W dniach 24–25 listopada odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Przekraczanie granic – nowoczesna humanistyka” zorganizowana przez Koło Naukowe Studentów Międzykierunkowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych UMCS. Jej koordynatorami byli: Justyna Dąbrowska (studentka filologii polskiej) oraz Jurand Kuna (student stosunków międzynarodowych). Nad merytorycznym aspektem czuwała dr hab. Jolanta Zdybel z Instytutu Filozofii – opiekun Koła.

Rozesłana wcześniej informacja o Konferencji spotkała się z dużym zainteresowaniem, o czym świadczy 90 zgłoszonych referatów. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny. Jej przedmiotem były konceptualne schematy i metodologiczne granice w obrębie humanistyki i nauk społecznych oraz problem możliwości (i konieczności) przekraczania linii demarkacyjnych pomiędzy tymi dyscyplinami, a także zagadnienie granic politycznych i mentalno-kulturowych. W trakcie dwudnio-

wych obrad studenci i doktoranci reprezentujący różne polskie ośrodki akademickie oraz goście z Niemiec i Ukrainy wygłosili (na dwu równoległych panelach na Wydziale Humanistycznym oraz Wydziale Filozofii i Socjologii) ponad 40 referatów. Pierwszego dnia dominowała problematyka z zakresu filozofii, kulturoznawstwa, teorii literatury i sztuki. Poruszano zagadnienia związane m.in. z poznawczymi granicami wiary i rozumu, wpływem technik informatycznych na humanistykę, neuroestetyką, intertekstualnością

dzieła literackiego. Drugiego dnia na pierwszy plan wysunęła się problematyka społeczno-historyczna. Prelegenci zastanawiali się nad statusem granic między współczesnymi państwami, przenikaniem oraz „zderzaniem” sąsiadujących ze sobą cywilizacji itp. W tym dniu obrady urozmaicił wykład dr Justyny Miśgiewic z Wydziału Politologii dotyczący możliwości powstania państwa Kurdów.

Dla środowiska studentów MISH oraz Rady Naukowej MISH konferencja ta była wydarzeniem szczególnie ważnym z trzech powodów.

Po pierwsze, odbyła się w Roku Marii Skłodowskiej-Curie, patronki naszego Uniwersytetu, kobiety-naukowca, która jest symbolem twórczego przekraczania granic hamujących rozwój nauki.

Po drugie, w roku akademickim 2011/2012 mija pięć lat od chwili powołania na naszej Uczelni Międzykierunkowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych. Konferencja stanowiła więc swego rodzaju podsumowanie tego okresu funkcjonowania MISH (aktualnie w jego ramach studiuje 47 osób na czterech Wydziałach: Humanistycznym, Filozofii i Socjologii, Pedagogiki i Psychologii, Politologii).

Wreszcie po trzecie, jest to pierwsza tak duża inicjatywa podjęta przez istniejące od marca 2011 r. Koło Naukowe Studentów MISH zrzeszające studentów różnych kierunków. Cele statutowe Koła są zaś następujące: poszerzanie wiedzy humanistycznej i umiejętności studentów, budzenie zainteresowań naukowych wśród studentów, wdrażanie studentów do pracy naukowej i badawczej, rozwijanie współpracy naukowej z innymi ośrodkami naukowymi, integracja studentów MISH, promowanie MISH UMCS oraz samego Uniwersytetu. Właśnie te cele przyświecały organizatorom Konferencji „Przekraczanie granic – nowoczesna humanistyka”.

dr hab. Jolanta Zdybel
Przewodnicząca Rady Międzykierunkowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych

I OGÓLNOPOLSKA STUDENCKA KONFERENCJA NAUKOWA W DZIEDZINIE RACHUNKOWOŚCI NA WE UMCS

Grupa Rachunkowa REWIDENT, działająca przy Kole Naukowym Ekonomistów Wydziału Ekonomicznego UMCS, zorganizowała I Ogólnopolską Studencką Konferencję Naukową pt. „Wybrane aspekty rachunkowości w praktyce”. Otrzymała się ona w dniach 24–25 października 2011 r. w gmachu Biblioteki Głównej UMCS.

Podczas konferencji swoje prezentacje przedstawili studenci uniwersytetów z Katowic, Krakowa i Rzeszowa, a także studenci z Wydziału Ekonomicznego UMCS. Za najciekawsze referaty zostały przewidziane nagrody: wydawnictwa książkowe

oraz dwa bony na płatne praktyki ufundowane przez firmę VB Leasing z Wrocławia. Pierwszą nagrodę otrzymał Mikołaj Torbiczek z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za referat pt. „Wykorzystanie wielowymiarowych funkcji dyskryminacyjnych w celu predykcji bankructwa przedsiębiorstw”. Drugim wyróżnieniem została nagrodzona Katarzyna Polakowska z UMCS za pracę „Metody łączenia spółek w polskim prawie bilansowym”.

Nadesłane i zaprezentowane referaty, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, zostaną opublikowane. Redakcji naukowej podjęła się dr Mał-

Fot. Michał Caban

Uczestnicy I Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej „Wybrane aspekty rachunkowości w praktyce” wraz z opiekunem merytorycznym – dr Małgorzatą Kamieniecką

gorzata Kamieniecka z Zakładu Rachunkowości WE UMCS (opiekun merytoryczny konferencji), zaś recenzentem został prof. dr hab. Wiktor Gabrusewicz z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

**Paulina Soćko
studentka WE,
członek grupy Rewident**

GIS DAY

Dzień Systemów Informacji Geograficznej (GIS Day) jest corocznym międzynarodowym świętem użytkowników Systemów Informacji Geograficznej organizowanym z inicjatywy National Geographic Society oraz Environmental Systems Research Institute.

Tegoroczny GIS Day odbył się 16 listopada i został zorganizowany przez Pracownię Geoinformacji WNoZiGP. Wśród zaproszonych prelegentów znaleźli się przedstawiciele firm, pracownicy naukowcy z UMCS i KUL oraz studenci geografii UMCS. Spotkanie rozpoczął kierownik Pracowni Geoinformacji dr Leszek Gawrysiak, który wprowadził gości w tematykę GIS Day i przedstawił nowości w GISie. Dr hab. Bogumił Szady z Katedry Historii XVI–XVIII w. KUL zaprezentował *Historical GIS*, czyli sposoby wykorzystania oprogramowania GIS w badaniach historycznych oraz pokazał serwisy mapowe z mapami historycznymi. Mariusz Tomasiak z firmy MapProjekt omó-

wił wykorzystanie GIS w praktyce na przykładzie kontroli powierzchniowych wykonywanych na zlecenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Sławomir Hermelin-Kowalczyk z firmy InteGeo Polska wygłosił wykład nt. odnalezienia swojego miejsca na rynku pracy. Uwypuklał przyszłym absolwentom, na co on, jako pracodawca, zwraca szczególną uwagę przy przyjmowaniu nowych osób do pracy, a tym samym dawał cenne wskazówki, czego mogą oczekiwać potencjalni pracodawcy od specjalistów GIS. Pierwszą część spotkania zakończył konkurs przygotowany przez studentki UMCS – Annę Rzućciło, Annę Zimińską i Jolantę Solecką. „Quiz z ortofotomapą” składał się z 30 pytań i polegał na prawidłowym rozpoznaniu charakterystycznych obiektów i miejsc w Polsce na zdjęciach lotniczych i satelitarnych.

Drugą część GIS Day rozpoczął Bartłomiej Bielawski z firmy Intergraph Polska, który wprowadził uczestników w ideę Geomedia SDI Portal. Osoby z publiczności, które odpowiedziały na trzy pytania zostały nagrodzone drobnymi upominkami. Mgr Piotr

Bednarczyk, asystent w Pracowni Geoinformacji WNoZiGP, omówił wykorzystanie GIS w transporcie i rolę, jaką GIS pełni we wspomaganiu zaawansowanych analiz sieciowych. Weronika Malec z firmy Esri Polska zaprezentowała sposoby interpolacji danych pomiarowych z wykorzystaniem oprogramowania ArcGIS Geostatistical Analyst. Jakub Pielak, także z Esri Polska, pokazał, jak można stworzyć cyfrowy pamiętnik z podróży dzięki technologii GIS. Mateusz Piskorski, student geografii na WNoZiGP, zaprezentował analizę czasową i przestrzenną przestępczości w Lublinie. Ostatnim wystąpieniem był referat dr. Piotra Zagórskiego, adiunkta w Zakładzie Geomorfologii UMCS, w którym zaprezentował badania strefy brzegowej obszarów polarnych z zastosowaniem metod skaningu laserowego, GPS i sondowań batymetrycznych.

Obchody lubelskiego GIS Day zakończyły się wręczeniem nagród za „Quiz z ortofotomapą” oraz za „Najciekawszą mapę cyfrową stworzoną za pomocą oprogramowania GIS”. Fundatorem nagród była firma Esri Polska.

Piotr Bednarczyk

Fot. Aleksander Wróbel

FORUM MŁODYCH 54. ZJAZDU PTChem i SITPChem „ZA I PRZECIWIW ELEKTROWNI ATOMOWEJ W POLSCE”

Centralnym punktem spotkania Forum Młodych była debata dotycząca budowy w Polsce elektrowni atomowej. Obok liczby osób, jakości i siły wysuwanych argumentów świadczą o jej poziomie – takie wnioski można śmiało wysunąć po debacie, która miała miejsce 21 września 2011 r. przy okazji 54. Zjazdu PTChem i SITPChem w Lublinie.

Poprzedzona została dwoma krótkimi wystąpieniami prezentującymi spojrzenie zwolenników i przeciwników energetyki jądrowej w naszym kraju oraz wykładem dr. hab. Andrzeja Komosy, który porównał wszystkie dostępne alternatywne źródła energii. W możliwie obiektywny sposób przedstawił wady i zalety wykorzystania energii atomowej w Polsce.

Konkluzje wynikające z wykładu dr. hab. Komosy były jednoznaczne – w perspektywie wyczerpywania się dostępnych źródeł paliw kopalnych to właśnie energetyka jądrowa jest obecnie najbardziej wydajnym i ekonomicznie najbardziej opła-

calnym sposobem zabezpieczenia przyszłości energetycznej Polski. Wkrótce jednak okazało się, że budzi również największe obawy społeczne, a uwagę na to zwróciła Alicja Osypiuk, studentka UMCS, prezentująca punkt widzenia przeciwników budowy elektrowni atomowej. Nie był to bynajmniej jedyny argument. Słuchacze byli uczulani na problem składowania odpadów radioaktywnych, za-

uważono, że konieczność budowy specjalnego składowiska i jego obsługa będą dodatkowo podnosiły koszty inwestycji. Równie istotnymi kwestiami były: problem transportu paliwa, brak własnej kadry niezbędnej do obsługi elektrowni, a także na fakt, iż elektrownia mogłaby stać się celem ataków terrorystycznych (zważywszy zwłaszcza na zaangażowanie Polski w wojny w Iraku i Afga-

Fot. Aleksander Wróbel

Wykład dr. hab. Andrzeja Komosy z Zakładu Radiochemii UMCS

nistanie). Nie obeszło się również bez poruszenia spornego tematu szkodliwości energetyki atomowej dla środowiska (katastrofalne skutki ewentualnych awarii, na przykładzie Fukushima i Czarnobyla).

Fot. Aleksander Wróbel

Dyskusję zakończyło minireferendum

Od aspektu środowiskowego rozpoczęło się wystąpienie doktorantki Wydziału Chemii UMCS, mgr Wioletty Bąk, prezentującej zalety płynące z wykorzystania energii atomowej. Skupiła się ona głównie na porównaniu obciążenia środowiska wynikającego z eksploatacji elektrowni węglowych i elektrowni jądrowych. Starła się przy tym obalić wiele powszechnie funkcjonujących w społeczeństwie mitów, które według niej, budzą największe obawy. Zwróciła uwagę, iż na obecnym poziomie technologicznym ryzyko awarii, mogącej stanowić realne zagrożenie, jest znikome i nawet bez elektrowni atomowej w Polsce jesteśmy na to ryzyko narażeni ze względu na liczne elektrownie w państwach ościennych. Omówione zostały metody składowania odpadów radioaktywnych, które przy zastosowaniu współczesnych procedur są idealnie odizolowane od środowiska. W podsumowaniu referentka zasugerowała, że opór społeczeństwa przed budową elektrowni atomowej w Polsce jest konsekwencją niewystarczającego poziomu wiedzy społeczeństwa na ten temat.

Dyskusja okazała się bardzo żarliwa i owocna. Ciekawy był fakt, iż zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy budowy elektrowni, byli w stanie przyznać rację argumentom swych przeciwników. To głównie dzięki temu obecni na spotkaniu profesorowie – Zofia Rzączyńska i Marek Majdan – byli pod wrażeniem jakości wypowiedzianych stwierdzeń i otwarcie chwalili poziom spotkania. Co

ciekawe, najwięcej emocji budził temat wiedzy o energetyce jądrowej wśród społeczeństwa polskiego, a co za tym idzie kwestia referendum. Kilku uczestników spotkania twierdziło, iż istnieje konieczność wybudowania w Polsce elektrowni atomowej. Jednocześnie ogólna wiedza społeczeństwa na ten temat jest tak niewielka, że decyzje powinno się odczytywać w ręce specjalistów. Głównym argumentem przytaczanym przez zwolenników tego stwierdzenia była łatwość manipulowania opinią publiczną, przy użyciu choćby widma Czarnobyla, które często wygrywa z najmocniejszymi i poprawnymi naukowo operandami zwolenników tej inwestycji. Czy obawa przed tym, że głos populistycznych przeciwników elektrowni przeważą w starciu z poparciem ze strony środowiska naukowego jest wystarczającym powodem, by pominąć zdanie obywateli i podjąć tę decyzję odgórnie w gronie specjalistów? W tej kwestii uczestnicy dyskusji dalecy byli od porozumienia.

Wiele czasu poświęcono również rozmowom nt. odnawialnych źródeł energii i gazu łupkowego – alternatyw dla energetyki jądrowej. Prawdopodobnie gdyby nie ograniczony czas, dyskusja trwałaby jeszcze wiele godzin. Ostatnim punktem Forum Młodych było minireferendum, którego wyniki przedstawiają się następująco: za budową elektrowni – 69%, przeciw budowie elektrowni – 15%, nie ma zdania – 16%. Spotkanie prowadziła studentka UMCS Anna Dąbrowska, wiceprezes Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Alkahest”.

**Justyna Pawlonka,
Dawid Myśliwiec,
Anna Dąbrowska
Pod red. dr hab.
Zofii Rzączyńskiej**

MEDIT'11 W HELSINKACH

W ostatnim tygodniu października (tj. 26–30.10. 2011 r.) w stolicy Finlandii – Helsinkach odbyła się konwencja MEdiT'11, w której wzięło udział 30 młodych ludzi z 19 krajów, z 14 różnych organizacji. Wśród nich znalazła się również Agnieszka Adamska – członkini Stowarzyszenia Miłośników Równego „Równianie” (doktorantka na Wydziale Politologii UMCS).

Do udziału w konwencji zgłosiło się ponad 250 chętnych. W wyniku selekcji wytypowano 30-osobową grupę, do której wybrano dwie osoby z Polski. Kraje, z których pochodzili pozostali uczestnicy, to: Estonia, Grecja, Rosja, Hiszpania, Francja, Niemcy, Włochy, Finlandia, Słowacja, Holandia, Chorwacja, Rumunia, Litwa i Serbia.

Celem konwencji była dyskusja, wymiana doświadczeń oraz próba sformułowania pomysłów na przyszłość na temat wykorzystania mediów w dialogu młodzieży i roli mediów w edukacji nieformalnej. MEdiT'11 miał również na celu zebrać i upowszechnić wiedzę oraz najlepsze praktyki w tej dziedzinie. Konwencja miała otwartą formę, tzn. każda z osób była zarówno uczniem, jak i nauczycielem, dzielącym się swoimi doświadczeniami. W ramach „targów warsztatów” uczestnicy mogli prowadzić własne warsztaty lub tworzyć je w grupach. Zebrano 28 propozycji, z których wyselekcjonowano (ze względów czasowych) 17, dotyczących m.in.: animacji poklatkowej, podstaw edycji video, „malowania światłem”, tańca, sposobów zarządzania zespołem, programów graficznych, sztuki zadawania pytań czy użycia mediów społecznościowych w działalności organizacji pozarządowych.

W ramach prowadzonych zajęć zaprezentowałam rodzaje, sposób organizacji i funkcjonowania lokalnych organizacji pozarządowych na terenie gminy Dukla. Szczególny nacisk położyłam na wyjątkowość tych organizacji w kultywowaniu lokalnych tradycji i zwyczajów.

Wśród dodatkowych atrakcji konwencji znalazły się również wykłady na temat dziennikarstwa oraz historii graffiti w Finlandii. Uczestnicy podzieleni na grupy mieli możliwość stworzenia własnego graffiti.

Konwencja odbyła się w Happi Youth Media Center w Helsinkach, które stanowi doskonałe zaplecze do pracy z wszelkiego rodzaju nośnikami (internet, video, audio).

Agnieszka Adamska

II FESTIWAL ARTYSTYCZNYCH WARSZTATÓW UMIEJĘTNOŚCI

W dniach 19–20 listopada 2011 r. w ACK „Chatka Żaka” odbyła się II edycja Festiwalu Artystycznych Warsztatów Umiejętności. To niezwykle wydarzenie zgromadziło studentów i młodzież lubelskich szkół średnich, która na co dzień twórczo spędza swój wolny czas w „Chatce Żaka”. Odbywające się tu przez cały rok warsztaty cieszą się wciąż rosnącą popularnością.

Koordynatorka i pomysłodawczyni Artystycznych Warsztatów Umiejętności – Agnieszka Kołczewska – w odpowiedzi na oczekiwania młodych ludzi zaprasza do współpracy instruktorów o ogromnym doświadczeniu i niezwykle darze rozwijania drzemających talentów. Oferta zajęć edukacyjnych obejmuje m.in.: warsztaty rysunku, komiksu, rękodzieła zdobniczego, warsztaty tanga argentyńskiego, flamenco, warsztaty gitarowe i bębniarskie. Uczestnicy zajęć nie tylko doskonalą technikę, ale nawiązują także nowe przyjaźnie, które nierzadko owocują twórczymi projektami. Niejako w nagrodę i w podziękowaniu dla nich Agnieszka Kołczewska organizuje Festiwal AWU. Wszyscy uczestnicy warsztatów mogą włączyć się w jego przebieg. Przestrzeń „Chatki Żaka” staje się wtedy miejscem niezwyklej debiutów. Tak też stało się i tym razem.

W czasie trwającego dwa dni Festiwalu „Chatkę Żaka” odwiedziło liczne grono pasjonatów tańca, muzyki i plastyki. Mieli okazję uczestniczyć w warsztatach flamenco prowadzonych przez Aleksandrę Gadzało, pomysłodawczynię fe-

stiwalu Fiesta Alegria; warsztatach komiksu, które zorganizował student WA UMCS Grzegorz Nowicki; warsztatach „W krainie świateł”, które prowadziły artystki z Grupy 3D; warsztatach bębniarskich Agnieszki Kołczewskiej, perkusjonalistki Orkiestry św. Mikołaja i Marka Mołodeckiego, który zdradził tajniki niełatwej sztuki strojenia i robienia bębnow, oraz warsztatach gitarowych Zbyszka Kowalczyka i warsztatach rysunku prowadzonych przez Mieczysława Goś. W pierwszym dniu Festiwalu swoje wernisaże otworzyły podopieczne prowadzonej przez M. Goś Przestrzeni Działań Plastycznych: Katarzyna Dobosz (malarstwo), Katalina Torbic (malarstwo), Gabriela Rybak (malarstwo), Aleksandra Klepacka (rysunek), Danuta Naugolnyk („Zaułki Europy”, fotografia). Przestrzeń „Chatki Żaka” na czas Festiwalu zaaranżowała Grupa 3D, czyli studentki WA UMCS. Wieczorem 19 listopada ACK UMCS tętniło życiem i niezwykle energią. Sobotni koncert wypełniły rytmy afrykańskie w wykonaniu lubelskiej formacji Młode Djembe oraz niezwykle muzyka zespołu perkusyjnego Sambasim. Grupa specjalizuje się

w aranżowaniu rytmów brazylijskich, bardzo energetycznych i żywiołowych. Koncert Sambasim nastroił wszystkich do zabawy, którą zapewniła gwiazda wieczoru – zespół Czeremszyna, wykonujący muzykę z pogranicza polsko-ukraińsko-białoruskiego. Po afrykańskich i brazylijskich rytmach, zabrzmiała słowiańska muzyka w pięknych aranżacjach na dziewięcioosobową orkiestrę folkową. Publiczność nie pozwoliła muzykom zejść ze sceny bez trzykrotnych bisów. Pierwszy dzień Festiwalu okazał się potężną dawką dobrej energii.

Drugiego dnia FAWU już wczesnym przedpołudniem rozpoczęły się warsztaty. Uczestnicy stawiali pierwsze kroki flamenco, kreślili nieśmiało szkice, ilustracje komiksowe, tworzyli piękne świece, poznawali tajniki gry na gitarze i bębnach. Wieczorem, po nauce, wszyscy mogli wybrać się w nagrodę do Teatru im. H. Ch. Andersena, by zobaczyć spektakl „Pieśń o Rolandzie”. Bardzo ciekawą inscenizację przygotowaną przez Daniela Arbaczewskiego we współpracy z Agnieszką Kołczewską (muzyka) i Łukaszem Głowackim (scenografia) podziwiała publiczność, która wypełniła salę do ostatniego wolnego miejsca. Zwieńczenie Festiwalu – „Pieśń o Rolandzie” z pewnością w niejednym młodym widzu rozbudziło fascynację teatrem.

Przez dwa wyjątkowe dni Festiwalu AWU organizatorom, ale przede wszystkim uczestnikom warsztatów udało się stworzyć niezwykle atmosferę wzajemnego życzliwego wspierania się w szukaniu swoich pasji, przełamywaniu barier i wyrażaniu siebie w sztuce. Twórcy Festiwalu Artystycznych Warsztatów Umiejętności są przekonani, że wiele z tych pierwszych kroków postawionych w „Chatce Żaka” okaże się początkiem fascynującej przygody, a niejednokrotnie zaowocuje twórczym zaangażowaniem w rozwój własnych umiejętności i talentów.

Ilka Gumowska

DONATELLA BAGLIVO

NA WYDZIALE ARTYSTYCZNYM

POCZĄTEK OBIECUJĄCEJ WSPÓŁPRACY ZE SŁYNNĄ WŁOSKĄ REŻYSERKĄ

W dniach 17–20 listopada 2011 r. na zaproszenie Wydziału Artystycznego UMCS, Dziekan prof. Urszuli Bobryk oraz Dyrektora Instytutu Sztuk Pięknych prof. Artura Popka gościła Donatella Baglivo, reżyser, producent, dyrektor studia filmowego, specjalista montażu filmu, związana z produkcją filmową i przemysłem telewizyjnym już od ponad 40 lat.

Wizycie jej towarzyszył producent filmowy Ivan la Rosa, a także wieloletni asystent i scenograf filmowy oraz tłumacz Daniel Tkanko oraz operator zdjęciowy, były student Nazar Davida z Los Angeles. Nad całością czuwała dr hab. Maria Sękowska z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS.

Donatella Baglivo zaistniała w świecie filmu w wieku 16 lat, montując swój pierwszy film fabularny. W roku 1969, mając 23 lata, utworzyła Studio Filmowe CIAK, stając się najmłodszym w tym czasie dyrektorem studia we Włoszech. Oprócz wieloletniej współpracy z Rai (Radiotelevisione Italiana), Studio CIAK 2000 działa również niezależnie w innych autorskich projektach, zarówno włoskich, jak i zagranicznych. Powstają tu autorskie, a także partnerskie filmy fabularne i dokumentalne, produkcje telewizyjne, reklamowe oraz przedstawienia teatralne. Wśród partnerów Studio CIAK 2000 warto zauważyć Cinecittà, Studio Universal, Istituto Luce. CIAK 2000 tworzy i montuje filmy w takich formatach jak: DV-cam, Beta Digital, HDV, Avid i Adrenalina.

Jednym z pierwszych filmów Donatelli Baglivo, który został ciepło przyjęty przez europejskich krytyków filmowych i otrzymał nagrodę na 50. Festiwalu Filmowym w Wenecji, był „Theodoros Anghelopoulos – La strada per Dotsiko” (Theodoros Anghelopoulos – droga do Dotsiko).

Od tej pory Donatella Baglivo uzyskuje uznanie jako autor obrazów dokumentalnych z życia sławnych ludzi ze świata filmu, muzyki, polityki, otrzymując prawo do wywia-

dów i spotkań z nimi. Wyreżyserowała biografie takich gwiazd kina jak: Clark Gable, Marilyn Monroe, Helmut Berger, Gloria Paul, Rita Hayworth. Szczególny rozgłos i międzynarodowe uznanie przyniosła jej trylogia o światowej sławy reżyserze Andrzeju Tarkowskim („Tarkovsky’s Trilogy”). Utwory te prezentowane były na takich festiwalach jak: Festival de Monte Carlo, Los Angeles International FILMEX, Festival International du Nouveau Cinema w Montrealu, London Film Festival, Internazionale Film Festival w Cannes i innych. Za film „Angelo Giuseppe Roncalli – La mia vita Istanbul” („Angelo Giuseppe Roncalli – moje życie w Stambule”) Donatella Baglivo otrzymała nagrodę za reżyserię, w tym nagrodę Stolicy Apostolskiej (Santa Sede, Watikan) i indywidualną nagrodę papieża Jana Pawła II. Donatella Baglivo prezentowała swoje produkcje filmowe na takich prestiżowych festiwalach filmowych jak: Hong Kong International Film Festival, Festival dei Popoli di Firenze, Roma Film Festival czy na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Istambule.

Oprócz udziału na forum filmowym, Donatella Baglivo często przewodniczy włoskim i międzynarodowym imprezom filmowym, a szczególnie związana jest z Międzynarodowym Festiwalem Filmowym imienia Andrzeja Tarkowskiego „Zwierciadło” (Iwanowo, Rosja). Jest także stałym członkiem włoskiego jury na festiwalu filmowym w Wenecji.

20 listopada w sali kameralnej Instytutu Muzyki odbyła się prezentacja

Fot. Artur Popke

dokonał Pani Reżyser i pokaz filmu „...wtedy padał śnieg”, po którym odbyła się dyskusja. Donatella Baglivo odwiedziła również Kolegium w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, gdzie spotkała się z życzliwym przyjęciem studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Ten przyjazny i interesujący kontakt z wybitnym twórcą kina włoskiego przyniósł propozycję i zapowiedź wieloletniej współpracy. Interesujący jest fakt, iż podczas swojego pobytu na naszej Uczelni Pani Reżyser w dniu 19 listopada wyjechała na jeden dzień do Lwowa na Akademię Sztuk Pięknych, gdzie otrzymała tytuł doktora *honoris causa* za swoją działalność artystyczną i ogromne zasługi dla promowania twórców z Europy Wschodniej. Tym bardziej jesteśmy zaszczytzeni, że w tak ważnym dla siebie momencie znalazła czas na spotkanie ze studentami i pracownikami naszego Uniwersytetu. Mamy nadzieję gościć ją na naszej Uczelni w następnym roku z wykładami i ćwiczeniami filmowymi, podczas których będzie dzielić się ze studentami swoją wiedzą i filmowymi umiejętnościami.

Dr hab. Maria Sękowska

Fot. B. Dąbrowska

KONCERT Z DEDYKACJĄ

23 listopada 2011 r. w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki odbył się koncert zorganizowany przez Zakład Pedagogiki Instrumentalnej UMCS dla prof. Corellego Świecy, który przeszedł na emeryturę w tym roku akademickim.

Uroczystość ta miała formę podziękowania za długie lata kierowania Zakładem i wielki wkład pracy w jego rozwój. Zakład Pedagogiki Instrumentalnej powstał w roku 1989 w wyniku transformacji istniejącego od 1979 r. Zakładu Muzyki Instrumentalnej. Od początku jego istnienia do 1 października 2011 r. kierownikiem jednostki był prof. Corelli Świeca. Okres szczególnie intensywnej działalności Zakładu przypadł na rok 1999/2000, kiedy to miał miejsce cykl koncertów z okazji 10-lecia jego istnienia. W trakcie Jubileuszu, z inicjatywy kierownika zostały zorganizowane koncerty uniwersyteckie z Orkiestrą Filharmonii Lubelskiej pt. „Ze Sztuką na Ty”, w których uczestniczyło wielu wykonawców, w tym młodzi soliści – pracownicy Zakładu. Należy przypomnieć, że w owym okresie Zakład uczcił Jubileusz 60-lecia UMCS, 33-lecia Kierunku Muzycznego i 15-lecia Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej nagraniem płyty CD, w którym wzięli udział wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni, promując jednocześnie

Uniwersytet. Profesor Corelli Świeca wspierał zawsze młodych pracowników poprzez organizację różnorodnych przedsięwzięć związanych ze sztuką muzyczną i wykazywał dbałość o rozwój kadry naukowej, promocję Zakładu również poza strukturami UMCS, poziom artystyczny prezentowany przez studentów-muzyków. Wszystkie te działania niewątpliwie miały pozytywny oddźwięk w środowisku odbiorców sztuki muzycznej, nie tylko profesjonalistów w tej dziedzinie, ale zwykłych słuchaczy, którzy cenią muzykę.

Sylwetkę profesora przedstawiła kierownik Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej dr hab. Elwira Śliw-

kiewicz-Cisak. Głos zabrała również dyrektor Instytutu Muzyki prof. Beata Dąbrowska, a do podziękowań dołączyli się pozostali pracownicy. W części artystycznej jubileuszowego wieczoru wystąpili muzycy związani z Zakładem. W koncercie znalazły się zarówno utwory klasyczne oraz te z kręgu tzw. „lżejszej muzy”. Koncert rozpoczął się popularną w 20-leciu międzywojennym piosenką Janusza Popławskiego „Powróćmy jak za dawnych lat” w pełnym ekspresji i romantycznego czaru wykonaniu tenora Huberta Świecy, któremu wiernie wtórowali skrzypiek Dariusz Drzazga i pianista Karol Garwoliński.

Kolejnym punktem programu była Sonata na flet i fortepian Francisa Poulenca, pochodząca z nurtu neoklasycznego, wykonana znakomicie w duecie przez Beatę Dąbrowską i Karola Garwolińskiego. Utwór zachwycał wirtuozerią i ciekawym brzmieniem. Swoje miejsce podczas koncertu znalazła też muzyka hiszpańskiego kompozytora i pianisty Izaaka Albeniza. Przywołała ona egzotyczny klimat miejsc, do których podróżował. Pełne tajemniczego uroku frazy, wydobywające się spod palców gitarzysty Jakuba Niedoborka to Asturia, piąta część fortepianowej Suty Hiszpańskiej zaaranżowanej na gitarę. W dalszej części wieczoru Małgorzata Krzemińska-Sribniak udowodniła, że twórczość naszego geniusza wszech czasów Fryderyka Chopina nieustannie fascynuje. Preludium cis-moll op.45, dedykowane przez kompozytora jednej ze swych uczennic księżnej Elisabeth Czernyszew w interpretacji artystki przykuło uwagę słuchaczy. Mistrzostwo w budowaniu nastroju jest znakiem rozpoznawczym pianistki, a walory

Kwartet Tanguillo

Fot. B. Dąbrowska

dźwiękowe wydobyte z fortepianu nikogo nie pozostawiły obojętnym. W dalszej części koncertu słuchacze mieli okazję przenieść się w czasy baroku. Skrzypek Dariusz Drzazga wybrał ze swego repertuaru „La Folie” Arcangello Corellego, składającą się z 11 wariacji w opracowaniu Huberta Leonarda z 1930 r. Dariusz Drzazga i towarzysząca mu przy fortepianie Małgorzata Krzemińska-Sribniak stworzyli bardzo ciekawą kreację utworu, zachowując pełną stylowość wykonania i przejrzystość formy. W czarujący świat operetki, czasy przepięknych XIX-wiecznych melodii, pełnych humoru, często frywolnych, innym razem wzruszających, wprowadził publiczność tenor Hubert Świeca i pianista Karol Garwoliński. Zaprezentowali się w dwóch utworach: „Pieśni Koltaya” Paula Abrahamy i kompozycji pt. „Lat 20 miał mój dziad” Carla Zellerera. Swoboda, żywiołowość i czar płynące z interpretacji jednych z największych „hitów” operetki wiedeńskiej wywołały bardzo pozytywne odczucia u publiczności – od tęsknoty, poprzez refleksję, po radość życia. Słuchacze zainspirowani przez artystę, z wielką ochotą przyłączyli się do wspólnego śpiewania. Finał koncertu należał do Kwartetu Tanguillo (Elwira Śliwkiewicz-Cisak – akordeon, Dariusz Drzazga – skrzypce, Jakub Niedoborek – gitara, Piotr Chilimoniuk – fortepian). Pojawiła się muzyka tak modnego w ostatnich latach kompozytora Astora Piazzollego, twórcy oryginalnego stylu „nuevo tango”, opartego na stylistyce tanga argentyńskiego, w którym mieszały się pasja, odwaga, drapieżność latynoskich macho i wszechogarniająca zmysłowość. Artyści brawurowo zagrali utwory: Michelangelo 70 i słynne Libertango, porywające ognistym rytmem. Licznie zgromadzona publiczność niezwykle gorąco oklaskiwała wykonawców. Profesor Corelli Świeca natomiast wydawał się prawdziwie usatysfakcjonowany prezentem, jakim był koncert przygotowany przez pracowników Zakładu, którym przez tyle lat z sukcesem kierował.

Marlena Rekiel-Zezula

DYMITR SZOSTAKOWICZ XIII SYMFONIA B-MOLL „BABI JAR” OP. 113

„Nad Babim Jarem nie ma pomnika.
Jedynie strome urwisko, jak prowizoryczny nagrobek.
Boję się...

Mam teraz tyle lat, co cały naród żydowski.”

– Eugeniusz Jewtuszenko, *Babi Jar*

Prawykonanie lubelskie XIII Symfonii b-moll Dymitra Szostakowicza „Babi Jar” przywiodło 18 listopada 2011 r. do Filharmonii im. H. Wieniawskiego w Lublinie komplet publiczności. Utwór trudny, przeznaczony na wielką orkiestrę symfoniczną, solistę basą (Bogdan Makal) i chór basów (Męski Zespół Wokalny „Kairos” przygotowanie – Borys Somerschaf, Akademicki Chór Politechniki Lubelskiej – głosy męskie, przygotowanie Elżbieta Krzemińska) sprawił, że estrada również wypełniona była do ostatniego miejsca. Całość doskonale poprowadził dyrygent Wojciech Rodek.

Powstała 1962 r. Symfonia to „genialny wytwór umysłu człowieka, który jak wielu potrafił zmusić dźwięki, aby głośno krzyczały o strasznym i pięknym świecie, którego doświadczał”. Kompozytor wykorzystał poezję, młodego wówczas, Eugeniusza Jewtuszenki. Pierwotnie wybrał jedynie poemat opowiadający historię masakry dokonanej przez Niemców na ukraińskich Żydach w podkijowskiej miejscowości Babi Jar w 1941 r. Później jednak w kolejnych czterech częściach wykorzystał inne wiersze poety („Humor”, „W sklepie”, „Strachy” i „Kariera”) opisujące hi-

storię i współczesność Rosji, jej piękno i koszmar reżimu, kiedy strach było rozmawiać z najbliższymi i zostać samemu z własnymi myślami. A jednocześnie odwaga w codziennym życiu, która dawała nadzieję na zmianę.

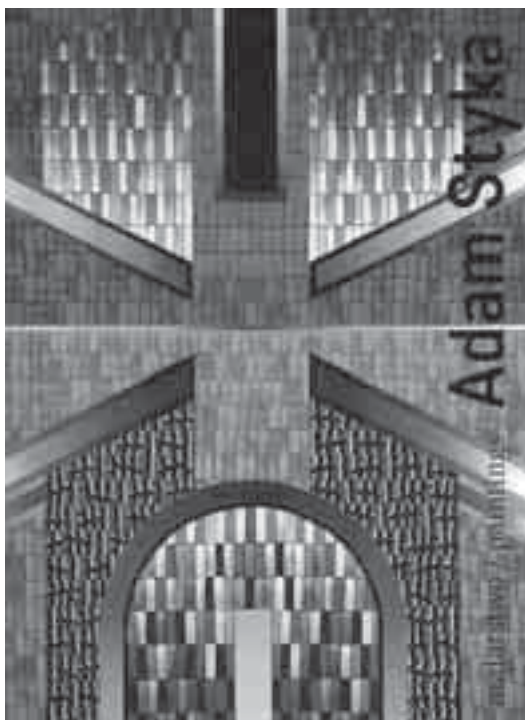
Lubelskie wykonanie było wiernym odzwierciedleniem prawykonania utworu w dniu 18 grudnia 1962 r. w Leningradzie. Tam również w pierwszej części wykonano „Symfonię g-moll” W. A. Mozarta. Podobieństwo nasuwa się również w odbiorze publiczności; przez ponad godzinę panowała pełna napięcia cisza. Każdy dźwięk płynący od solisty, orkiestry, chóru był jakby wchłonięty przez słuchaczy. Oklaski na stojąco brzmiały tego wieczoru wyjątkowo, były hołdem dla wspaniałej muzyki, która nie pozostawia nikogo obojętnym. Na zakończenie przytoczę słowa recenzji koncertu: „Jej tragizm [symfonii – przyp. EK] jest najwyższej próby, wyrazistość aż boli, a napięcia odbijają się w ciele orkiestry i słuchaczy. Orkiestra stała się autentycznym łącznikiem z duchem kompozytora i jego muzyki. Dlatego jej przeżycie przez publiczność było na swój sposób wstrząsające”. [I. Siedlaczek, 21.11.2011 r., „Gazeta Wyborcza”].

Elżbieta Krzemińska

Zaprezentowano wybrane dzieła z 45-letniego dorobku artysty. Dominowały wśród nich charakterystyczne dla jego twórczości abstrakcyjne obrazy o wielobarwnych, zgeometryzowanych kompozycjach. Rysunki mające charakter dokumentacji procesów twórczych były dodatkiem do pokazu. Wystawie towarzyszyło niezwykle starannie opracowane, wielkoformatowe wydawnictwo o charakterze albumowym. Zamieszczono w nim reprodukcje dzieł z różnych okresów twórczości Adama Styki, wypowiedzi krytyków sztuki, a także rozbudowaną kronikę twórczego życia artysty. Z tej ostatniej można się dowiedzieć, że choć Adam Styka od ponad 40 lat mieszka w Warszawie, to mocno jest związany z Lublinem. Mieszkał w nim przez wiele lat, kształcił się w szkole podstawowej i średniej, założył rodzinę, angażował się w życie artystyczne.

„Wystawa w Muzeum Lubelskim [...] pokazuje dorobek malarski profesora Adama Styki, który pierwszą wystawę miał w Lublinie w kwietniu 1966 po ukończeniu studiów w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi. Przez pięć lat Adam Styka prowadził zajęcia na KUL, a równocześnie aktywnie malował obrazy w cyklu *Stymulatory*. Były to kompozycje tworzone z malarskich elementów o rytmicznym rozłożeniu listew poziomych i pionowych. Nawiązywały one do fundamentalnych zagadnień malarskich – kompozycji, przestrzeni i światła. Patrząc na rozwój drogi artystycznej Adama Styki, dochodzimy do przekonania, że fundamentem jego twórczości była filozofia sztuki rozpoznana, zaakceptowana i zrealizowana w Lublinie. Lata następne pogłębiały artystyczną kompozycję obrazów i rozwijały wrażliwość malarską Styki. W historii sztuki współczesnej Lubelszczyzny Adam Styka zapisał się indywidualnymi wystawami i wy-

PREZENTACJA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO ADAMA STYKI

Od 7 października do 21 listopada 2011 r. w salach Muzeum Lubelskiego można było oglądać obrazy i rysunki Adama Styki, profesora warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych i Wydziału Artystycznego UMCS.

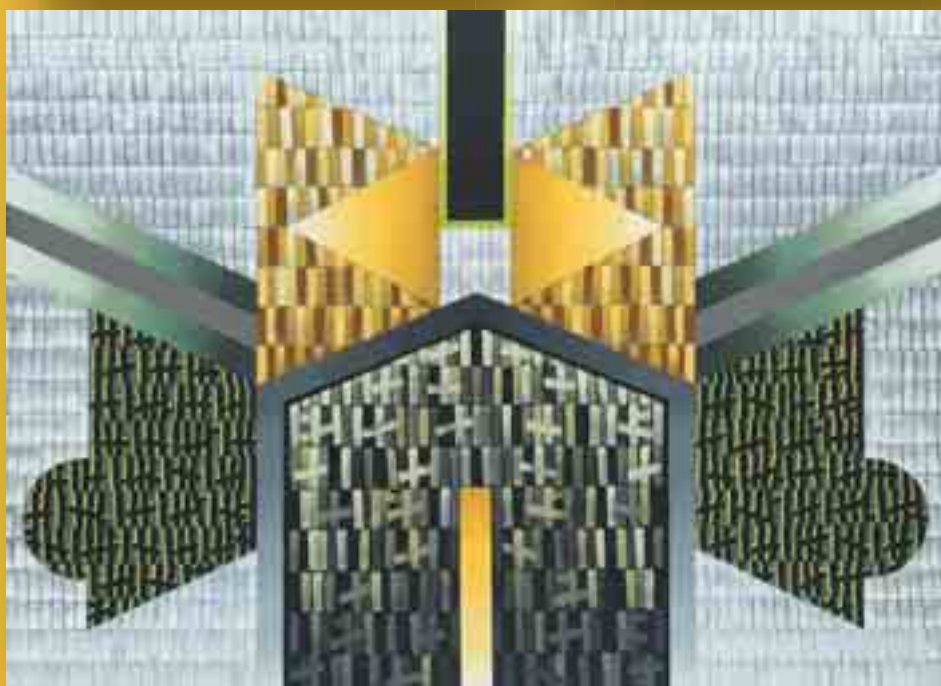
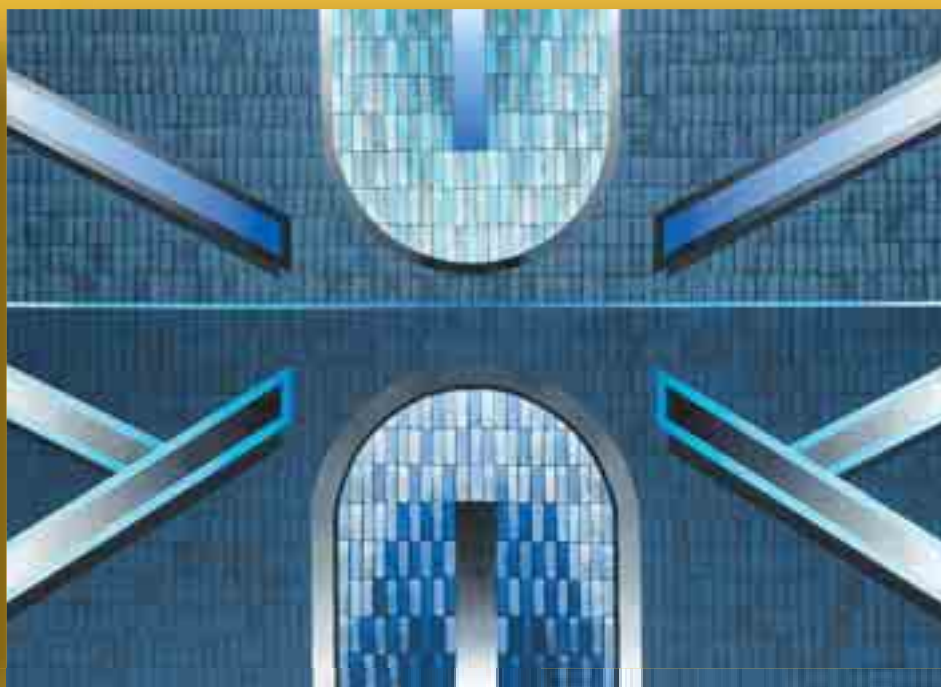
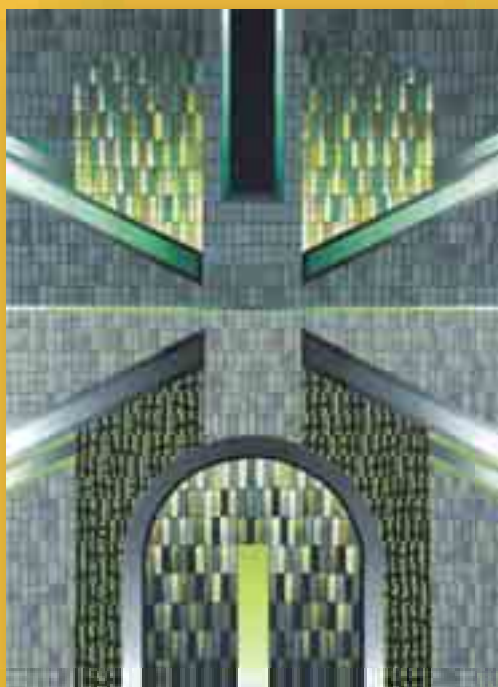

larskie nazwane *Stymulatorami*. Drugi, wielobarwny okres malarstwa rozpoczął się w Warszawie. Styka wyróżnił go nazwą *Kompozycje*. Trwał do 1975. Dojrzałość twórcza Adama Styki obejmowała obrazy i rysunki powstałe między 1975–2010. Adam Styka malował wówczas jak kolorysta, a jego obrazy przybierały formy studia przestrzeni, analizy pionów i poziomów i zwieszenia obiektów w przestrzeni. Były też na płótnie kwadraty, zaskakujące geometrią pejzaże morskie, studia nad poszukiwaniem form najprostszymi. W Lublinie można zobaczyć także przykłady obrazów związanych z medytacją oraz momenty malarskiego wzlatywania, próby określenia dominacji błękitów, czerwieni czy żółci.

Cytowany powyżej tekst jest wypowiedzią, którą na internetowych stronach Zamku Lubelskiego zamieścił Władysław Serwatowski, warszawski popularyzator polskiej kultury.

J.Ż.

stąpieniami w czasie I Sympozjum Artystów i Naukowców „Sztuka w Zmieniającym się Świecie” w BWA w Lublinie i w Azotach w Puławach oraz udziałem w ogólnopolskiej wystawie Eksperyment '66 w BWA w Lublinie. O młodym artyście wielokrotnie pisał w Lublinie Ireneusz Kamiński, publikując pierwszą informację o Styce w „Kurierze Lubelskim” nr 67 w 1966 r. Od 1971 Adam Styka jest związany z Warszawą i Akademią Sztuk Pięknych. Wystawa w Muzeum Zamkowym w Lublinie przejdzie do historii albumowych publikacji o malarzu Lublina i Warszawy. Obrazy profesora Styki pokazane w Lublinie będą miały indywidualne historie. Będą krążyły między muzeami, galeriami i kolekcjonerami. Nie tylko Lublina i Warszawy, ale całej Polski i poza jej granicami. Będą artystyczną wizytówką Adama Styki, który okres malarskiej eksplozji ma wpisany w historię Lublina. Album towarzyszący wystawie w Lublinie jest kroniką twórczego życia artysty. Bożena Kowalska i Jerzy Żywicki pokazali i opisali etapy twórcze Styki, kładąc nacisk na okres lubelski z lat 1966–1970 i cykle ma-

OBRAZY PROF. ADAMA STYKI

WYBRANE WYDARZENIA ZWIĄZANE Z OBCHODAMI ROKU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ ORGANIZOWANE PRZEZ NASZ UNIWERSYTET W 2011 R.

1 Otwarcie wystawy poświęconej Patronce w Muzeum UMCS; 2 i 3 54. Zjazd PTChem i SiTPChem; 4 i 5 Monodram Krystyny Jandy „Dzienniki i listy Marii Curie-Skłodowskiej” podczas uroczystej Inauguracji Roku Akademickiego 2011/12; 6 i 7 Konkurs „Życie i Dzieło Marii Curie-Skłodowskiej” (zwycięzcy z I LO im. Stanisława Staszica w Lubli-

nie); 8 Koncert „Madame Curie”; 9 Zwycięski plakat w Międzynarodowym konkursie na plakat i film animowany poświęcony życiu i pracy Marii Curie-Skłodowskiej (autor – Andrew Walton); 10 Koncert „Alchemia Kobiet” – studencka Inauguracja Roku Akademickiego 2011/12; 11 konkurs fotograficzny „Inspiracje Marią Curie-Skłodowską” (zwycięskie

zdjęcie – prof. J. Durczak); 12 Wręczenie Nagrody Naukowej „Marii Curie” dla zespołu naukowców z Wydziału BiNOZ za prace nad szczepionką przeciwko malarii; 13 Spektakularne zakończenie Roku Marii Curie-Skłodowskiej – premierowy pokaz Skarbów Czeremna odkrytych przez badaczy z Instytutu Archeologii UMCS, 14 grudnia 2011 r.